

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Materinski dan

Materinski dan — čigar naziv zveni tako domače — ni naša slovenska iznajdba. Po svoji zamisli je doma v Skandinaviji, torej v deželi, ki je v Evropi med najrevnejšimi glede mater in otrok. To je značilno. In nič manj ni značilno, da se je proslavljanje materinskega dne že po nekaj letih udomačilo med vsemi evropskimi narodi. Človek teži za tem, kar mu manjka... Na nedosegljivo vrednost mater in materinstvo so se narodi spomnili šele, ko so začutili globoko moralno krizo družinskega življenja in kot posledico tega grozeč propad visoko civiliziranih narodov.

Zato se danes z reševanjem materinstva in družine vneto pečajo že skoraj vse države. Večina od njih odločno zavrača marksistično socialistično nauk, da je število rojstev zavisno od gospodarskega in socialnega blagostanja kakega naroda. »Ravno nasprotno je resnica,« nam zatrjuje ne preveč bogata Italija. »Tudi gospodarsko gre ljudem povsod tamkaj bolje, kjer je prebivalstvo številčno močno. S podatki je dokazano, da ima padanje rojstev za posledico tudi nazadovanje gospodarskega življenja. Mlad, močan in množičen narod ima večjo možnost, da obogati, ker je več rok, ki se bore za snovne dobrine; tak narod je pred napadi od zunaj bolj zavarovan, je bolj spoštovan in stoji močnejši v svetu kakor številčno slabšeji narodi.« (G. Grossi: »Lege e potenza del numero, Bologna, 1935, založba Zanichelli). Vidimo, da narodnim voditeljem skrb za družino narekujejo predvsem politični vidiki. Narodnostna politika zagovarja namreč biološko načelo, da je število istovetno z močjo. Število pomenja udarno moč, odpornost pred napadi, možnost večje gospodarske delavnosti in blagostanja. Mussolini je bil eden prvih politikov, ki je prišel Italijanom dopovedovati, da je vprašanje rojstev v prvi vrsti politični problem. Od rodovitnosti družine zavisijo vprašanje narodnega razvoja in narodove rasti, ki dan za dan postavlja na laž lažnivo »znanost« maltusianizma, ki je pri človeškem rodu s kvaliteto hotel nadomestiti kvantiteto. Narodi, ki so to materialistično vedo sledili, so danes oslabljeni in postarani, uvele veje na deblu človeštva...

Bilo bi napak, ko bi kar čisto zanikali vpliv gospodarskih in socialnih razmer na porast ali padec rojstev. Naloga gospodarskih in socialnih ved je, da ta vpliv proučujejo in ga v korist družine tudi vrednotijo. Za te pojave se mora v prvi vrsti brigati država, pa ne le iz političnih nagibov, kakor večkrat vidimo delati totalitarne države, ampak zaradi tega, ker je poglavitni namen države splošna blaginja naroda. Vendar pa je resnica, da so gospodarske in socialne prilike ali neprilike šele drugotnega pomena za številčno rast kakega naroda. Prvenstvene važnosti so njegovi verski in moralni nazori. Kot posebno očiten dokaz za to trditev navajajo Francoze: namreč Francoze v Franciji in one, ki žive v Kanadi. Francija ima dovolj zemlje in veliko bogastvo, gotovo je ena najbogatejših držav na svetu. Toda njena družina propada, ker jo je okužilo brezversstvo in materializem. Francoska družina v Kanadi pa krasno prospera kljub slabšim gospodarskim razmeram. Ostala je verno katoliška in stoji moralno visoko. Ker gre pri tem vprašanju tako za čisto kakor večno blaginjo vernikov, je razumljivo, da se z njim pogosto peča tudi Cerkev in pri tem opozarja na naravne zakone, po katerih žive tudi pogani — ako niso moralno pokvarjeni, in ki dalje opozarja na pozitivne božje postavbe, katere so v popolnem nasprotju z materializmom, ki zabrisuje vsako razliko med človekom in brezumno živaljo.

Veliko zlo zoper krščanski zakon je razpoka, ki je uvedena že po mnogih državah, gotovo ne v prid in blagor družine in narodovega zdravja. Razpoka je poglavitni vzrok za padanje rojstev, pa tudi logična in nujna posledica. Kajti razpoka, — za katero se tudi pri nas vrši živahna propaganda, — spremeni trajno in neporušljivo zakonsko vez v nestalno in porušljivo družbo. Družina, ki bi morala biti najtrdnjša stavba zaradi naloge, ki ji pripada in ki nikakor ne obstoja le v tem, da otroke spravlja na svet, temveč da jih tudi vzdržuje, vzgaja in jim omogoča pot v življenje, — ta družina dobi z razpoko značaj negotove ustanove prehodne trajnosti. Vzgoja otrok in življenje za otoka zahteva od človeškega bitja več, kakor pa vzgoja mladičev pri živalih, čemur materialisti radi primerjajo družinsko združbo. Vzgoja človeka zahteva cellega življenja in vsak čas brez števila žrtv in potrpljenja. In te žrtve niso zgolj materialne. So tudi duhovne narave, predvsem trajno sožitje dveh oseb, očeta in matere, kljub večkrat različni znočaja in temperamentu. Toda že sama misel, da je popolna ločitev med možem in ženo mogoča, zelo omaja oneto tesno vez, ki bi med zakonema morala biti. V trenutkih, ki nalagajo žrtve in odpovedi, ki bi bile v stanu trajno zvariti srca in duše zakoncev v nerazdružljivo enoto, ako bi jih sprejela na svoja ramena, v takih trenutkih se kaj rad pojavi pred očmi privid odprtih vrat na izvenzakonsko svobodo. Le tako eden ali drugi zakonec ne doprinese žrtve, ki bi jo drugi zakonci najbrže sprejel nase. Samo prepričanje, da sta oba, mož in žena nezdružljivo zvezana v sreči in nesreči, v veselju in preizkušnjah, za vedno, jima narekuje absolutno potrebo medsebojnega razumevanja.

Otroci potrebo medsebojne povezanosti obeh zakoncev še bolj podkrepijo. Toda ravno otrokom ni naklonjeno materialistično gledanje na življenje. Materializem oznanja nauk o svobodnem uživanju, kar gre slabo skupaj s trdnimi družinskimi življenja s številnimi otroki. Kakšno svobodno uživanje pri dnevnem, često težavnem in napornem delu, pri vedni skrbi za družino! Zato pa z naraščanjem materializma in sebičnosti tudi družina propada. Mnogi si mislijo zakon kot trajno podaljšanje poročnega potovanja ali medenih tednov, torej veselo življenje v dvoje, čigar prijetno raznolikost samo obogate nove družabne zveze. Že v naprej pa si vsak izgovarja svojo »svobodo«, ki sta jo uživala kot fant in dekle. Ko pa najavi tretje

Naša zunanja in notranja politika pred senatom

Novo izjave dr. Stojadinoviča in dr. Korošca

Belgrad, 24. marca. m. Na snočni seji senata se je po poročilu prosvetnega ministra razvila krajša razprava, ki je potekala docela v najmirnejšem razpoloženju in v katero je poseglo nekoliko govornikov, tako iz vrst senatnega kluba JRZ kakor JNS.

Nemški senator o pravicah koroških Slovencev

Med drugimi je govoril tudi zastopnik nemške manjšine dr. Georg Grassl. V svojem govoru se je bavil s potrebami nemškega šolstva v naši državi. Zahvalil se je vladi za razumevanje, ki ga je nemška manjšina v naši državi vedno uživala za svoje kulturne potrebe. Končno se je govornik dotaknil tudi koroških Slovencev in rekel, da je prepričan, da bodo nemške drž. oblasti za življenjske pravice koroških Slovencev imele več razumevanja in več priznanja, kakor je to bilo do sedaj. S svoje strani izjavlja govornik v imenu nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, da Nemci v Jugoslaviji smatrajo za svojo dolžnost, kolikor se jim bo nudila možnost v zvezi s tem vprašanjem, da se z vsemi silami zavzamejo pri njim dostopnih oblasteh, da se bo koroški Slovencem brez omejitve dovolilo vse to, kar smatra in zahteva za potrebno za svoje življenje nemška manjšina v naši državi. Končno izjavlja, da ima nemška manjšina po-

polno zaupanje v sedanjo vlado in v uvidevnost prosvetnega ministra ter bo zaradi tega tudi glasoval za proračun.

Na izvajanje posameznih govornikov je končno odgovoril resorni minister Dimitrij Magarašević. Odgovoril je tudi na pripombe senatorja dr. Grassla in dejal, da imamo danes v naši državi nad 700 učiteljev nemške narodnosti in da jih naše oblasti v nobenem primeru ne ovirajo v izvrševanju njihovih služb. Ovine obstoje pač za vse naše absolutne kandidate učiteljske; bodisi jugoslovanske, nemške, madžarske ali pa katke druge narodnosti. Vsem so dobro znane te ovine, toda sedanja vlada je pokazala dovolj pozornosti, na primer za šolo v Novem Vrbsu, za katero je določena tudi posebna podpora. Vlada namreč smatra, da ta šola vrši svoje funkcije v splošnih šolskih ciljih, da je koristna in da daje dobre rezultate. Glede našega stališča napram manjšinskim šolam, je prosvetni minister nadaljeval svoja izvajanja, se mi ne bomo držali kakega tuje vzora. Mi imamo za to merilo, in sicer merilo širokogrudnosti naše narodne duše. Naše stališče v tem pogledu je širokogrudnost naše nacije, ki je dokazana ne samo v mirnem času, temveč tudi v času najtežjih krvavih spopadov. V tem kriteriju bomo pravični, tolerantni in objektivni v pogledu vzgajanja naših sodržavljanov v Jugoslaviji.

Nato je bil proračun za ministrstvo prosvete sprejet ob 10.

Zunanja politika vlade

Današnja seja senata se je pričela točno ob 10. Na dnevnem redu je bila razprava o proračunu za zunanje ministrstvo. Za sejo je vladalo v vseh senatorskih in ostalih političnih, diplomatskih in časnikarskih krogih veliko zanimanje. Že ob 9.30 so pričeli prihajati v senat posamezni senatorji, za njimi pa tudi diplomatski zastopniki. Med prvimi sta prišla v senat italijanski poslanik Indeli, za njim pa takoj nemški poslanik Viktor von Heeren z gospo. Potem so prišli po vrsti francoski poslanik Brugier, angleški Campbell, belgijski Roman de Viehney, poljski Roman Dembiński, turški Ali Haidar Aktaj, ameriški Artur Bris Len, romunski Viktor Cadere, grški Bibikarosi, bolgarski Popov, čilski Carsea Silva, albanski Tahir Stila ter odpravnik poslov češkoslovaškega in danskega poslanstva. Diplomatske zastopnike je sprejel na prvem nadstropju kabinetni šef zunanje ministrstva dr. Protič in pomočnik zunanje ministrstva dr. Andrič. V časnikarski loži so pa zavzeli vsa razpoložljiva mesta številni domači in tuji časnikarji.

Malo pred 10 so zasedli svoja mesta tudi vsi senatorji. Med njimi je prišel danes na sejo tudi pred kratkim imenovan senator dr. Fran Kulovec, kateremu so številni politični prijatelji iz prejšnjih let čestitali, se z njim pozdravili in mu izražali sožalje zaradi smrti njegove matere.

Točno ob 10 je stopil v zbornico predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović v spremljevalcu notranjega ministra dr. Korošca, promelnega ministra dr. Spahe in vojnega ministra armijskega generala Ljubomira Mariča. Za njimi so zavzeli mesta v ministrskih klopih ostali člani kraljevske vlade. Predsednik senata dr. Mažuranič je ob 10 otvoril sejo. Po prečitani in sprejeti zapisniku o včerajšnji seji je takoj podal besedo predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinoviću, ki je burno pozdravljen v svojem daljšem poročilu podal pregled mednarodnega položaja, kakor tudi odnosov naše države z istimi pogledi, kakor jih je že podal ob prvi proračunski razpravi v Narodni skupščini.

Izvajanja predsednika vlade in zunanje ministrstva so senatorji JRZ stalno prekinjali z odobravanjem in ploskanjem.

Lujo Vojnovič poveljuje zunanjo politiko vlade

Po ekspoziciji predsednika vlade dr. Stojadinoviča je na današnji seji senata dobil besedo senator dr. Lujo Vojnovič, ki je imel tale govor:

Slišali smo z največjim zadovoljstvom in s pravim navdušenjem sijajno poročilo predsednika kraljevske vlade in zunanje ministrstva. Tako jasna izvajanja s pečalom popolne iskrenosti in globokega razumevanja narodnih interesov so redkokdaj slišali tudi v drugih parlamentih, v našem pa zanesljivi-

bitje svoj prihod, morajo biti pokopani načrti o brezkrainjih medenih tednih. Potem pridejo noči brez spanja, odpoved večernim zabavam, mnogim prijetnim izletom. Nato pridejo žrtve, ki jih narekuje roditeljem mali tiran. In če ga imata sicer rada in sta z njim zadovoljna, sta vendar prepogosto mnenja, da jima en otrok zadostuje in da ne kaže več množiti družinskega veselja te vrste. Rado se zgodi, da napravita račun o ugodnostih, ki se jim z otroki odpo-vesta in o bremenih, ki z otroki naraščajo. In potem se jima zdi previdno in pametno, da se rojstva omeje in smatrajo druge za nes pametne če ne kar za bedake, ki sprejemajo na sebe breme številnih otrok. Tudi to se kaj rado zgodi, da tudi edinec postane odveč in neprijetna ovira. Skrb za njega naj prevzame kaka teta, stara mama, ali kar otroški zavod. Kjer se ta miselnost udomači, otrok ne drži ampak loči zakonca zaradi skrbi, ki so z njim združene in ki jih nihče od obeh roditeljev za njega ne mara prevzeti.

Liberalizem in materializem je strup za družino: naučil nas je živeti »svobodno« živ-

ve nikoli. Da smo dobili tako prosvetljenega voditelja zunanje politike in v javnem življenju, se moramo zahvaliti Bogu, ki očino brani našo milo domovino. To poročilo ne potrebuje komentarjev.

Naš ministerski predsednik se je začel pogajati z Italijo. Prihod italijanskega zunanje ministrstva v Belgrad ni bil mogoč, da se ni Jugoslavija pod to vlado dvignila na visoko stopnjo blaginje in vojne pripravljenosti. Gospodje pač ne boste zahtevali, da vam ponovim tragično zgodovino našega razmerja do Italije. Zadosti je, če podčrtam, da so ti nesrečni odnosi imeli svoj melanholični epilog v Rappallu, malem mestecu na čudoviti ligurski obali, in da se je naposled po križih in težavah dosegel sporazum, ki mu je bilo vrhovno izhodišče gospodarski interesi obeh držav, kakor mi je že pred 15 leti govoril v Parizu bivši italijanski ministerski predsednik Francesco Nitti, ki živi sedaj v emigraciji. Naj mi bo dovoljeno v tej visoki zbornici izraziti svoje upanje, da bo to prijateljstvo z našo močno in kulturno sosedo v znatni meri olajšalo življenje naših rojalcev, priključnih s svečano pogodbo italijanski kraljevini. Izredna razstava italijanskih umetnin, ki jih vodja italijanskega naroda tako liberalno pošilja v Belgrad, naj bo napoved še trdnjših naših zvez, zgrajenih na miru in pravici.

Z Nemčijo nimamo več nobenih spornih vprašanj. Njena visoka civilizacija, njena silna industrija, njena trgovinska ekspanzivnost, posebno pa zgled njenega obudovanja vrednega dinamizma so vzrok, da se nam razmerje do tretjega rajha zdi izredno prijetno. Kljub vojni, v kateri smo se borili drug z drugim, a obenem drug drugega spoštovali, je Nemčija že prej kazala ob vsaki priložnosti svoje simpatije do jugoslovanskega naroda. Spominjam se, gospodje, razgovora, ki sem ga imel v Londonu

Govor dr. Korošca

Senat je prešel nato takoj na pretes proračuna za notranje ministrstvo. Predsednik senata dr. Mažuranič je dal besedo notranjemu ministru g. dr. Korošču, ki so ga senatorji JRZ burno pozdravili, ko je stopil na govornico in podal daljše poročilo o proračunu za poverjeno mu ministrstvo. Po razčlenitvi proračuna za notranje ministrstvo je dr. Korošec med drugim izjavil sledeče:

Notranje ministrstvo je s svojim uradnim aparatom tudi v lanskem proračunskem letu vestno izvrševalo važne in velike naloge svojega resora.

Naloge uradne notranje politike so, da se vsem krajem v državi zagotovi mir in red, da se vsem državljanom zagotovi svoboda ter osebna in premoženjska varnost v mejah zakona, da se spoštujejo zakoni in državna oblast, da se okrepi privrženost državi, da se v sru vseh državljanov vsidra ljubezen do kralja in kraljevske doma.

Ker pa država ni samo politična, temveč tudi kulturna in gospodarska organizacija, zaradi tega

ljenje brez odgovornosti in brez trajnih, svetih obvez do kogarkoli. Svobodno, samostojno življenje drug ob drugem! Tako v mnogih družinah miselnost razpoka pripravlja zunanjo ločitev zakona. Toda nujna posledica je padanje rojstev. Zdravo družinsko življenje zahteva namreč vero v bodočnost, vero v skupno življenje in harmonijo nazorov in čustev. Sebičnost in uživanjaželjnost pa ubijata čut za družino. Ako ni v sru več žive vere, ki bi samopašnosti čustev postavila močen jez božje postavbe in zavest dolžnosti, potem se eden in drugi hitro čuti »prevaranega za srečo življenja« in opravičenega, da gre svojo pot za srečo, ki jo pričakuje kjerkoli ali se mu obeta ob komurkoli.

To so resne misli, ki se nam vzbujajo ob letošnjem materinskem dnevu. Gre za osnovni problem naših družin in od njega pravilne rešitve bo odvisno, če se bo slovenska družina še tudi v bodoče — ne enkrat v letu, ampak dnevno vsa srečna in številna radovala okrog svojih zlatih mater in praznovala nemrljivi materinski dan.

leta 1913 s pokojnim knezom Lichnowskim, ki je bil takrat nemški poslanik v Londonu. V razgovoru mi je dejal — čeprav je bila takrat Avstro-Ogrska v cvetu svoje moči in je v Londonu imela posebno velik vpliv —, da imamo Jugoslavlani popolno pravico, da se združimo v kompaktno neodvisno državo. Potem je prišel oni žalostni intermezzo, toda čustva so ostala ista. Meni se zdi, da je naš naraščaj precej pretiraval z onim »Drangom nach Ostene«, ki je bil bolj avstro-ogriški kakor pa nemški izum. Naj bo kakor hoče, mi smo zdaj v prijateljskih zvezah s tretjim rajhom, ki mu kaže pot drugi genialni ustvarjalec na evropskem in svetovnem prizorišču, sedanji voditelj velikega nemškega naroda. Po svetovnem zgodovinskem dogodku, ki se je te dni pripetil na Dunaju, imamo upravičeno upanje, da se bo popravilo stanje naših milih slovenskih bratov na Koroškem, s katerimi ni bivša Avstrija, zvezna republika, nikoli pravično ravnala, ker je pri njih bolj rabila besedo »Macht« kakor besedo »Recht«. Ali ni krvava ironija, gospodje, da je bilo avstrijsko cesarstvo mnogo pravičnejše do naših slovenskih bratov kakor moderna republikanska Avstrija? Zdi, ko je Damoklejev meč padel in s svojim padcem združil dve nemški državi, upajmo, da se bo ona prekrasna koroška pesem, ki mi je lani v slovenskem Celju privabila solze v oči, da se bo ta prekrasna pesem svobodneje razlegala po koroških slovenskih dolinah in vrhovih v Ostmarki, pod zastavo zedinjene Nemčije in v upanje na srečnejše čase. (Tako je!)

Za senatorjem Vojnovičem je govoril senator Ivan Pucelj o koroških Slovenceh.

Za njim je govoril senator don Frano Ivanišević (JRZ). V svojem govoru je hvalil zunanjo politiko sedanje vlade in njene napore, da je državi pridobila cele vrste novih prijateljev. Govornik je tudi prepričan, da bodo tudi prijateljski odnosi z Italijo rodili za obe strani dobre rezultate, prav tako pa za naše narodne manjšine v Juljski Krajini. Glasoval bo za proračun.

Zadnji govornik na dopoldanski seji je bil dr. Grga Andjelinič (JNS), ki je kritiziral sedanjo politiko naše vlade. Po njegovem govoru je bila seja senata prekinjena in se je nadaljevala ob pol 5 popoldne.

Na popoldanski seji je prvi govoril senator Vukotić, ki se je bavil z vsemi mednarodnimi političnimi vprašanji zadnjega časa ter ugotovil, da je demokracija morala pretrpeti več hujših pretresov in zaradi tega tudi vse ustanove, ki so bile zgrajene po tem načelu. Takšno stanje v mednarodnem političnem vprašanju je morala upoštevati tudi naša država, rezultat tega upoštevanja pa je naša sedanja politika, ki je ohranila vsa stara prijateljstva in obveznosti iz teh prijateljstev, na drugi strani pa si je z dvostranskimi pogodbami zagotovila celo vrsto novih prijateljev.

Tudi zadnji govornik pri proračunski razpravi za zunanje ministrstvo dr. Savo Ulimanski, član Neodvisnega kluba, je hvalil sedanjo politiko zunanje vlade in vse mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila s sosednimi državami. V priključku Avstrije k Nemčiji vidi za nas dragoceno likvidacijo velikega problema, kar obenem pomeni konsolidacijo našega notranjega življenja. Za Avstrijo je dejal, da je bila kamen spotike tako za evropski, kakor tudi za svetovni mir in za nas, ker je obstajala proti nam. Po njegovem govoru je bil proračun zunanje ministrstva sprejet.

tudi vprašanja iz teh poročil nalagajo težke in važne naloge političnim uradnikom. Najmanj, kar se od njih zahteva, je širokogrudno in dobronamerno razumevanje in umevanje vseh kulturnih, socialnih in gospodarskih problemov ter njihovo reševanje v skladu z državnimi interesi. Še bolj želeli je, da v tej smeri marljivo sodelujejo s svojim narodom, da mu gredo na roko v vsem, kar je za narod dobro in koristno. Kolikor je upravni uradnik bližji narodu, toliko bližji je narod državi. Upravni uradnik mora biti napram vsem državljanom enako objektivni, uslužen in pravičen, ne ozira se na stan, prav tako pa ne na stranke in koterije. Ugodnosti, kakor tudi strogoti zakonov morajo obestiti enako vsi državljani brez razlike. Če je kdo postopal drugače, ni postopal v duhu politike sedanje kraljevske vlade, ki želi in kot to proračun sam kaže, mnogo žrtvovati, da bi bil njen politični aparat na viski objektivnosti in popolnosti. In res je na našo veliko radost in popolnostjo vedno manj pritožb na naše organe in mi upamo, da jih bo v bodoče še manj.

Med pooblastili, ki jih kraljevska vlada zahteva od narodnega predstavnstva, je tudi pooblastilo, s katerim se ministrski svet pooblašča, da zaradi uvedbe narodnih samouprav, zaradi dekoncentracije in decentralizacije državne uprave ter zaradi njene sprostitve in izenačenja, lahko na predlog resornega ministra za notranje zadeve in v soglasju s finančnim ministrom z uredbami, ki imajo zakonodajno moč, postopoma prenese del poslov in pristojnosti državne uprave na bane odnosno upravnik mesta Belgrada.

Za dobo tega proračunskega leta se bodo krediti za te prenešene posle odvijali banovinskim odnosno upravnim blagajnam, prihodnje proračunsko leto se bo

Nadaljevanje na 2. strani

Dunajska vremenska napoved: Menjajoče se oblačno, večina jasno, nagnjenje h krajevnim nevihtam, slabi vetrovi.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje. Zemunska vremenska napoved: Večina jasno po vsej kraljevini s šibko ohladitvijo. Ponekod utegne biti pomoči nekoliko elane.

Drin.

(Nadaljevanje s 1. strani)

do pa morali prenesti ti krediti na ustrezajočo mesto. Tako se glasi to pooblastilo.

Uvajanje v življenje širokih samouprav se bo pri nas izvršila iz razumljivih razlogov postopoma v etapah, če upoštevamo, da je naša mlada država sestavljena iz pokrajin, v katerih dosedaj ni bilo nobenih samoupravnih ustanov. Že samo to zadnje dejstvo nam nalaga, da se razvoj samouprav vrši po naprej premišljenem programu, kar izključuje istočasno tudi možnost, da bi se tako važno vprašanje rešilo naenkrat. V samoupravnem življenju je najvažnejše vprašanje vprašanje delokroga in financ. Z zakonom o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja in z zakonom o banknih upravah, kakor tudi z dotičnimi dopolnili in spremembami, posebno v finančnih zakonih, je predvideno prilično število samoupravnih pristojnosti, ter so te odredbe dale zadovoljive rezultate. Zato bi bilo potrebno in dobro, v pogledu banovinske pristojnosti nadaljevati ta sistem prenešenih poslov; isto velja tudi glede državne upravne dekoncentracije. Ker za to proceduro niso zadostna dosedanja zakonska pooblastila, jih je treba zaradi državne konsolidacije razširiti. Iz istega razloga bi bilo potrebno to izvršiti v pospešenem zakonodajnem postopku s podelitvijo pooblastil kraljevski vladi.

Ker sta samouprava in demokracija nedeljiva zavetnica, nedeljivi sestri, je jasno, da gre tendenca naše vlade k demokraciji.

Potrebno je, vsaj tako se nam zdi, enkrat odkrito spregovoriti tudi o postopanju našega orožništva. Orožništvo ima to težko usodo, da prihaja v konflikt z državljani, ki pridejo v konflikt z zakonom. V zapadnih demokracijah, o katerih se pri nas navadno govori z velikim občudovanjem, se smatra, da je to čisto v redu. Težke so posledice, ko mora orožništvo uporabiti orožje. Najtežje so posledice za nas, ki ne želimo nobenih ljudskih žrtv. Vedeti je pa treba, da imajo naši varnostni organi svoje zakonske predpise, ki se jih morajo držati. Člen 24 zakona o orožništvu se glasi: Orožniški častnik in orožnik mora pri izvrševanju dolžnosti uporabiti svoje orožje samo tedaj, ko na drug način ne more:

1. odbiti od sebe ali od druge osebe namerjeni udarec;
2. da stre odpor;
3. da prepreči beg nevarnih zločincev;
4. da prepreči beg sumljivih oseb na državni meji;
6. da odbije napad na objekt, ki mu je poverjen v čuvanje.

Pri uporabi orožja se mora posebno paziti na to, da ne trpijo škode nedolžni ljudje. Tako se glasi zakonski predpis in tako se glasi zakonski predpis ne samo pri nas, temveč tudi na zapadu in vzhodu, v centru in na periferijah Evrope. Ni nimamo ničesar v svojih predpisih, kar bi bilo naše. Najobčutljivejši so politični spopadi. Orožništvo mora po svojih predpisih uporabiti orožje, narod daje svoje težke žrtve, a hujša — navadno glavni krivci — se sprehajajo po tragediji svobodno po državi, ker jih dostikrat zakon ne doseže. Tu bi se morale sodbe naroda znatno popraviti.

Naše orožništvo je dobro disciplinirano, živi v najboljših odnosih z narodom in je neprijatelj samo onim posameznikom, ki se pregrešijo proti zakonu ali pa proti poštenju. Če je kje drugače, potem je to izjema. Pa tudi višje oblasti strogo postopajo nasproti onim varnostnim organom, ki se pregrešijo in pridejo v nasprotje z zakonom in zakonskimi predpisi. Tako bo tudi v bodoče.

Ce že govorimo o sili, kakršna je orožništvo, potem moramo govoriti tudi o sili, ki ni utemeljena z nobenim zakonom, ki se pa vendar od časa do časa pojavlja med našim narodom. Mislim na nasilje od spodaj.

„Stojimo pred volitvami v Narodno skupščino“

Stojimo pred volitvami za Narodno skupščino. Pri vsakih volitvah se pojavlja nasilje od spodaj. Dogajajo se pa tudi sicer žalostni pojavi, toda samo v manjšem številu. Tako sta na primer v primorski banovini dve sosedni vasi zaradi spora glede meje in občinski ali vsake lastne posekali veliko število vinskih trti in sadik, kakor tudi stebel v gozdu. Ta nasilja, posebno nasilja zaradi političnega prepričanja so sramota za vsak narod, posebno pa še za kraje, v katerih se dogajajo. Tu bi morali vplivati uglednejši politiki, kakor tudi vsi, ki imajo dolžnost skrbeti za kulturni in moralni napredek naroda. Taki načini politične borbe bi morali že enkrat prenehati za vedno. Potem pa pride še ta anomalija, da se ravno ti krogi, ki nosijo veliko odgovornost za tako postopanje, se najbolj pritožujejo za vsako zakonito postopanje, ki pride od zgoraj. O tem sem govoril tudi lansko leto, prepričan sem pa, da je treba to tudi letos ponoviti.

O vseh aktualnih vprašanjih na Hrvaškem sem govoril že pred kratkim na javni seji Narodne skupščine, delno pa tudi v finančnem odboru senata. Mislim, da bi bilo za gg. senatorje, kakor tudi za javnost samo dolgočasno, če bi to ponavljal.

Proti komunizmu bomo nadaljevali borbo, nadejamo se pa, da bomo dobili sodelovanje vseh onih, ki v tem vprašanju mislijo tako kakor mi. Borba proti komunizmu se ne sme smatrati kot strankarska borba, temveč kot splošno narodna, ker ta baci težo za tem, da zastupi ves naš narodni organizem.

Govorniki iz opozicije so se tudi v finančnem odboru senata pritoževali zaradi pregrupacije občin v dravski banovini po pooblastilu § 45 finančnega zakona za proračunsko leto 1937-38. Vse pregrupacije so se izvršile po želji večine naroda v dotičnih krajih. Opozicija iz manjšine se je pritožila na državni svet v 24 primerih. Od teh 24 predloženih pritožb je državni svet že odklonil 22 pritožb, dve pa še nista rešeni. Gospodi iz opozicije, ki se pritožujejo zaradi pregrupacije občin v Sloveniji, bi omenil samo tole: Vam strankarsko pregrupacije ne bodo zlonile vrata, drugi strani pa tudi ne bodo pomogle, da bi se na konja bolje posadila. S tem je bilo zadovoljeno samo dolgotrajno željo naroda ter sem mnenja, da smo se v tem vprašanju oddolžili duhu demokracije. Ko poslušam govore opozicije, neprestano čujem, da se s samodopadanjem in notranjim zadovoljstvom nazivljajo in stalno poudarjajo: Mi nacionalisti, mi nacionalisti in zopet mi nacionalisti. Če bi bilo to samo zaradi tega, ker se njihova stranka upravičeno ali neupravičeno postotno razlikuje od drugih nazivlje jugoslovanska nacionalna stranka, bi mogli se reči: transeati! naj bo! toda nam se zdi, da je tu nevarna besedna igra in da s tem hočejo reči: Mi smo nacionalisti, vi pa niste. Če je to tako, potem moram z vso resnostjo odgovoriti: Gospodje, oprostite, nacionalnega monopola vam ne moremo priznati (burno in dolgotrajno odobravanje pri večini senatorjev).

Mi, ki delamo z vdanostjo za kralja, domovino in narod, ki vse svoje napore in sile vlagamo v to, da narod pomirimo in utešimo, da mu zagotovimo gospodarski in kulturni napredek, da mu zagotovimo blagostanje z vsemi potrebnimi pogoji za dobro življenje, smo prepričani, da smo vsaj dejansko toliko narodni, toliko nacionalni,

Anglija noče dati nobenih jamstev za Srednjo Evropo

Bojevit govor angleškega ministrskega predsednika

London 24. marca. c. Popoldne je predsednik vlade Chamberlain predlaval vladno izjavo o zunanji politiki. Chamberlain je najprej omenil, da vsi pričakujejo od vlade izjavo o zunanji politiki. Vendar pa ne misli podati izjave v tistem smislu, kakor da bi hotel poudariti, da se je spremenila angleška zunanja politika. Zato ne bo govoril o angleški zunanji politiki, ampak bo samo pojasnil angleško stališče do mednarodnih problemov, ker se angleška zunanja politika sploh ne more spreminjati.

Cilj angleške zunanje politike pa je, da se mora ohraniti mir. To pa ne pomeni, da se mi Angličani ne mislimo boriti, če bi bilo treba. Mi moramo držati svoje obveze iz mednarodnih pogodb in te nas lahko privedejo do tega, da se bomo zapletli v vojno. Nikdo naj ne dvomi, da mi svojih obvez ne bi izpolnjevali. Borili pa se bomo tudi, kadar bo treba ščititi interese Velike Britanije same in pa kadar bo šlo za obrambo naših pomorskih prometnih vezí. Te prometne veze so lahko za nas več kot življenjsko usodne. Borili bi se tudi za vse slične svoje nam najdražje cilje.

Storiti pa moramo vse, da tega ne bo treba, ker vemo, kaj pomeni vsaka vojna. Od vojne nima nikdo pričakovati ničesar drugega kot pa razvaline. Tudi če bi se mi zapletli v vojno, bi tudi sami morali prejeti ali slej računati na posledice, ki ne bi bile boljše od razvalin drugod.

Postavlja pa se nam vprašanje, kako naj ohranimo mir, ko moramo zmeraj spreminjati svoje metode, zmeraj zavzemati do novih dogodkov drugačno stališče. Pri nas vsi zelo spoštujejo Zvezo narodov kot izdatno sredstvo za ohranitev miru. Jaz ne zanikam, da je moja vera v Zvezo narodov zelo obojasta. Nisem pa nehal misliti na to, da bomo dvignili Zvezo narodov tako, da lahko postane pravo sredstvo za ohranitev miru. Trudili se bomo upostaviti popolno enakopravnost v Zvezi narodov in dvignili jo bomo ne samo zaradi tega, ker je bila od začetka dobra, ampak tudi zato, ker je lahko tudi v bodoče pravo sredstvo za rešitev miru.

Potem ko je Chamberlain še enkrat nakazal, da bo Anglija zmeraj:

1. branila svoje življenjske interese,
2. izpolnjevala obveze iz pogodb do Francije in

3. branila zvišana načela mednarodne pravice, je prešel na takozvano načelo kolektivne varnosti.

Rekel je, da je kolektivna varnost v društvu Zveze narodov zelo slabo zamišljena. Zveza narodov obsega 58 držav in vsako državo je treba posebej vprašati ali hoče sodelovati pri kolektivnem koraku. Med tem časom pa je žrtve neizvane napad lahko že pohojena. Mi pa moramo preprečiti sleherni napad. Mislimo, da bi bila ta varnost boljše organizirana, če bi bilo manj narodov skupaj, ker bi lahko prej preprečili vojno. V tem oziru se je Chamberlain odločil za takozvani regionalni okvir kolektivne varnosti v okviru Zveze narodov.

Nato je Chamberlain prešel na vprašanja, ki se tičejo Češkoslovaške. Rekel je najprej, da bi bilo to vprašanje mnogo lažje obravnavati, če bi se med vlado v Pragi in njenimi manjšinami čimprej upostavil sporazum in bi se tako razrešila med njima samima vsa sporna vprašanja. Angleška vlada misli, da je nemogoče dati Franciji zagotovila, da bo Velika Britanija smatrala za svojo dolžnost izpolnjevati obveze napram Franciji, če bi Francija hotela braniti ČSR pred vojaškim napadom. Tega tudi ni mogoče pričakovati od drugih vlad in velesil. Toda, če s povzdignjenim glasom nadaljeval Chamberlain, v primeru vojne ne gre samo za okvir zakonitih obvez, ki vežejo to ali ono državo. Če izbruhne vojna, se bo vojna plav razlila takoj tudi na druge države in take okoliščine bodo posebno važne tedaj, če se bodo nanašale na Veliko Britanijo in Francijo.

Tako so naše izjave slične Edenovim izjavam. Mi se oborožujemo pospešeno in naše orožje bo lahko šlo na pomoč vsakemu napadenemu, kakor to določajo obveze iz pakta Zveze narodov.

O Španiji je Chamberlain rekel, da misli angleška vlada, da je politika nevmešavanja še najboljša in da je preprečila vojno. O pogajanjih z Italijo je rekel, da potekajo zelo ugodno. Nikdo pa ni zahteval od Italije, da naj samo ona odpočije svoje pristojnosti v Španiji.

Zaključil pa je svoj govor z željo, da naj končno vendarle pride do kakšnega sporazuma o omejitvi oboroževanja, da se neha pogubna tekma v oboroževanju.

jati s Henleinovo stranko, ni več daleč. S tem pa bo vprašanje, ki je čisto notranjepolitičnega značaja, stopilo na mednarodno polje, kajti Konrad Henlein dobiva navodila za vodstvo svojih Nemcev čez mejo iz Berlina.

Ako bi se zgodilo, da bi Anglija danes ekoli usta predsednika Chamberlaina dala jasno jamstvo, da bo ščitila češkoslovaške meje proti vsakemu napadalcu, bi bil položaj mnogo lažji, toda zelo malo je verjetno, da se bo to zgodilo in da bo Anglija dala Pragi le nekaj dobrih moralnih nasvetov, sicer pa jo bo prepusila samo sebi. Položaj bi bil mnogo lažji tudi, če bi Francija imela vlado vredno tega imena. Toda Bluma se nikdo ne boji, njegove besede nimajo nobene teže niti doma ne, kaj šele v tujini. Blum ne zaleže nikjer nič. Zaradi Bluma in navzlic Blumu bo šla evropska politika mirno svojo pot naprej. Drugače bi bilo, če se v Franciji dvigne na čelo vlade osebnost z zapovedujočim glasom in z vsem narodom za seboj.

Dokler pa se Anglija izmika in je Blumova Francija 1000 km daleč stran od Češkoslovaške, je praška vlada takorekoč navezana na svojo lastno modrost in žilavost, da reši neprijetni notranjepolitični položaj, ki ga otežuje še gotovost, da bo hitlerjevska Nemčija v kratkem času podprla Henleinove težnje po avtonomiji.

Čuden glas iz Italije...

Milan, 24. marca. TG. Tukajšnja »Stampa« objavila naslednjo silno značilno razgledno notranjepolitičnega položaja, ki je nastal na Češkoslovaškem:

»Praška vlada se je spustila v priznanje ugodnosti nemški narodni manjšini, ki šteje 3 in pol milijona prebivalcev, torej skoraj eno četrtino prebivalstva vse države. Toda nobena ugodnost ne bo mogla več odstraniti nasprotja, ki vlada med Nemci in Čehi v okviru državnih meja. Zgodovina in zemljepis sta močnejša kakor enkratna dobra volja g. Beneša. Berlin in Dunaj imata sedaj privlačno silo za Nemce na Češkoslovaškem, ki se ji ni mogoče uprati. Zemljevid srednje Evrope verjetno še nima svojih končnoveljavni mej.«

Mariborski občinski svet

Maribor, 24. marca.

Nocoj je bila druga seja mariborskega občinskega sveta. Uvodoma je poročal župan, da je občinski proračun v celoti odobren. Poročevalec 1. odseka dr. Müller je poročal na javni seji o nobitvenih stvareh. Za drugi odsek je poročal Aljančič. Odobri se dodatna dela na račun pomožne akcije in banovinskega budnostnega fonda. Odobri se 13 prošenj za redno občno podporo.

Za tretji odsek je poročal Stabej. Vprašanje preimovanja ulic so odgodili do prihodnje seje. Trgovce Goloseh bo zgradil na Meljski cesti trinadstropno hišo. Gradbeno dovoljenje se mu da pod pogojem, da bo imela hiša isto višino kot sosedne zgradbe. O sekanju kostanjev v meslinih drevoredih bo v bodoče odločalo mestno poglavarstvo po zasišanju gradbenega odbora.

Za četrti odsek je poročal ravnatelj Hrastelj. Daljše poročilo je podal o bodoči usodi dekleškega zavoda »Vesna«. Mestna občina je ta zavod prevzela leta 1919 ter se obvezala, da bo vzdrževala poslopje in ekrbela za kurjavo in razveščjavo, država pa za učila in učne moči.

Zdaj je položaj tak, da je zavod dolžan občini 267.000 din za učila, obenem pa dolguje državi 491.000 din na učiteljskih plačah, ki jih je občina plačala, ker država oziroma banovina dogovora nista držali. Sklenilo se je, da občina sporoči bankni upravi, da bo sama plačevala učila in ostale potrebščine, država oziroma banovina pa se mora obvezati, da bosta svoje obveznosti vnaprej plačevali. Če banovina oziroma država svojih obveznosti ne bi držali, potem stopi v veljavo čl. 5, po katerem pripade vse premoženje »Vesne« mestni občini. To bi bila še najboljša rešitev. Občinski svet je sklenil, da mestni občini za ustanovitve in vzdrževanje hotelirke šole določi redne prispevke ob priliki vsakoletnega sprejetja proračuna. Občina je pripravljena dati primeren prostor za šolo v prvem nadstropju trgovske akademije na Zrinjskega trgu, in sicer osem razredov. Uredilo se je tudi razmerje med občino in gasilskimi četami. Nabava inventarja za laboratorij mestnega tržnega nadzorstva se odgodi. Za 20.000 dinarjev kupi občina hišo bivšega bana dr. Marušića na Pristanu. Dodatno poroča župan dr. Juvan, da je občina kupila od tovarnarja Derganca parcele poleg mestnega mostu za 700.000 din. Občinski svet je predlog župana odobril.

Za peti odsek je poročal podžupan Zebat. Odobri se novi maksimalni cenik za gostinske obrate v Mariboru. Josipu Mastnaku se dovoli obrat kavarne v Gosposki ulici, Vladimirju Sanliju restavracija na Grajskem trgu (Grajska klet), Amaliji Sarman gostilna v Splavarski 5, Ljudmili Kele gostilna v Gregorčičevi 19, Mariji Stibler na Rotovškem trgu 8, Josipini Puder na Ruški cesti 8, Mate Grubišiču na Aleksandrovi cesti 47, Josipini Mavrenčič buffet na Meljski 64, Antonu Medvedu obrt avtoizvoška na Aleksandrovi cesti, Avgustu Čopiču dovolilo za prevoz blaga z motornimi vozili.

Nato je prišlo prvič na dnevni red poročilo novo osnovanega pokopališkega odseka, za katerega je poročal dr. Sušnik. Odsek predlaga, naj bi gradbeni urad napravil načrt za ureditev pokopališča in proračun bi se postopoma izvajal.

Občinskemu svetniku Grčarju se je pripetila pri debati o pokopališču velika nerodnost. Vodja socialistične opozicije, ki se oglašal ob vsaki priliki v debati, je toplot predlagal, naj bi občina za ostanke vojakov vendar zgradila posebno grobnico in s tem to vprašanje končno rešila. Pri tem pa je g. Grčar popolnoma pozabil, da je občina grobnico že zdavnaj zgradila ter so bili ostanki prenešeni v njo preteklo jesen, grobnica pa je bila glasovno blagoslovljena lani na vseh svetnikov dan. Predlog g. obč. sv. Grčarja je zavoljo tega povzročil splošno veselost.

Za mestna podjetja je potem podal poročilo obč. svetnik Stabej.

Vladna kriza v Pragi?

Vse nemške stranke izstopile iz vlade

Berlin, 24. marca. b. »Völkischer Beobachter« poroča o posvetovanjih vlade glede skorajšnjega odstopa ministrskega predsednika dr. Hodie. Sedanje češkoslovaško vlado naj bi zamenjala uradniška vlada, ali pa vlada nacionalne koncentracije.

Praga, 24. marca. c. Danes je zasedalo vodstvo nemške krščanske socialne stranke. Na seji je bilo naročeno poslanckemu klubu in senatorjem, da naj takoj izstopijo iz vladne večine in senatorji in poslanci se naj v parlamentu priključijo Henleinovemu poslanckemu klubu. Strankin zastopnik v vladi minister Erwin Zajíček naj takoj izstopi iz vlade.

Henleinov nas'ok

Praga, 24. marca. TG. V notranji politiki češkoslovaške republike so nastopili zelo važni dogodki, ki so vprašanje nemške narodne manjšine potisnili prav v sprednjo vrsto vsega političnega zanimanja. Minister dr. Spina, voditelj tako imenovanega »nemškega aktivizma«, to je tistega mišljenja, da morajo Nemci v lojalnem sodelovanju s Čehi in Slovaki doseči politično enakopravnost, je prijavil svoj izstop iz vlade. V parlamentu je bil voditelj »Zveze poljedelcev«, ki je pri zadnjih volitvah leta 1935 dobila 148.000 glasov in 5 poslanskih mest. »Zveza poljedelcev« je namreč sklenila, da se mirno razide in da se njeno članstvo zapiše v Henleinovo (hitlerjevsko usmerjeno) nemško stranko. V svojem uradnem poročilu pravi stranka, da se 31. 1935 započet poskus, da si nemška manjšina s pomočjo lojalnega sodelovanja v vladi oskrbi zaščito življenjskih pravic nemstva, ni obnesel. Prav tako se je izjavila politika, ki je je vlada začela z ukrepi dne 18. februarja 1937. Zato se »Zveza poljedelcev« razhaja in s vsem svojim članstvom prehaja pod vodstvo Konrada Henleina. Henleinova stranka je ta sklep sprejela z velikim zadoščenjem na znanje.

Blum bo moral iti

Vlada usenarodnega zbiranja na vidiku

Pariz, 24. marca. c. V senatu sta se popoldne spopadla v ostrih govorih Blum in Caillaux. Blum je zahteval tiste kredite, kot jih je odobril parlament. V patetičnem govoru je zahteval, da naj vlada ne zahteva od njega odstop zaradi sestave vlade nacionalne unije, ker ne gre, da bi odstopil, da bi kdo drugi uresničil njegovo zamisel.

Caillaux je odgovoril, da nima nič osebnega proti Blumu. Je za vlado nacionalne unije, v kateri pa bodo morali sodelovati tudi socialisti. Blum je še enkrat zahteval, da naj senat izglasuje protipredlog finančnega senatnega odbora, dočim je Caillaux zahteval, da naj senat izglasuje poročilo svojega finančnega odbora. Glasovanje se traja, ko to poročamo. Blum pa ni postavil vpra-

šanja zaupnice. Vendar je zelo verjetno, da bo vlada odstopila, če bo ostala v senatu v manjšini. Blum načelno ne mara v senatu stavljeni vprašanji zaupnice, ker, po njegovem senat ni izraz volje volivcev.

Pariz, 24. marca. c. Senat je s 193 proti 88 glasovom odklonil vladni finančni predlog. Vladi, ki ni postavila zaupnice, je doživel uradni poraz.

Pariz, 24. marca. b. Po snočnem polnočnem uspehu vlade Leona Bluma se je pričelo danes zopet govoriti o prostovoljni ostavki francoskega kabineta. Pričakujejo, da bodo ugledni politiki zahtevali sestavo vlade nacionalne unije. Nova vlada bo morala zastopati stališče nevmešavanja v španske zadeve, zvezo z Anglijo ter vzpostavitev prijateljskih odnosov z Italijo. Včeraj se je 77 poslancev izjavilo za vlado nacionalne unije, ki so objavili apel, da se takšna vlada zaradi težkega mednarodnega položaja takoj sestavi in naj bo odgovorna za pravilno vodstvo zunanje politike, ki je edina mogoča v sedanjem trenutku. Včerajšnje poročilo Paula Boncourja v senatu je povzročilo v političnih krogih gotovo zadovoljstvo glede vprašanja francoske intervencije v Španiji. Boncour je izjavil, da se Francija ne namerava odkrito vmešavati v notranje zadeve Katalonije. Na vprašanje glede dobav orožja republikanskim Španijci pa je dal zelo nejasen odgovor. Vse bo odvisno od tega, kakšne sile se bodo pojavile na pirenejski meji, kajti šele tedaj bo mogla Francija zavzeti svoje končno stališče do Španije.

† Rev. John Plevnik

Ni minil še mesec, kar je umrl stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka, ko je Bog 23. marca poklical k sebi enega najboljših njegovih prijateljev Rev. Johna Plevnika, župnika cerkve sv. Jožefa v Jolietu, Illinois.

Vedeli smo, da je že dalj časa šibkega zdravja, toda tako hitrega odhoda na drugi svet nismo pričakovali. Letos je še nameraval iti na evharistični kongres v Budimpešto in potem preživeti nekaj tednov v ljubem domačem kraju, toda evharistični kralj ga je prej poklical k sebi. Z njim

odhaja v grob eden izmed najbolj delovnih slovenskih kulturnih delavcev, eden izmed najbolj odličnih slovenskih duhovnikov v Ameriki, ki je užival izredno velik ugled ne samo pri Slovencih, temveč tudi pri drugih narodnostih. Bil je značajan in odločen Slovenec, da malo takih. Njegova smrt je silno zbolela njegove farane, ki so ga imeli nepopisno radi. Z brdiko žalostjo pa navdaja tudi vse njegove mnogoštevilne prijatelje v Ameriki in Sloveniji, katerim je bil nad vse dober in zvest prijatelj. Poleg vse kremenite odločnosti, ki je bila ena glavnih potez njegovega značaja, je bil Rev. John Plevnik tudi silno dobrega srca, ki je v svojem življenju izkazal nešteto dobrot. Ta tako številna dobra dela so ga spremlila v večnost in Bog mu bo dal gotovo bogato plačilo za njegovo izredno dobrotljivost.

Rodil se je Rev. John Plevnik 28. avgusta 1873 v vasi Šmartno, župnija Dobrova pri Ljubljani. Ko je nekaj let študiral v Ljubljani, je odšel v Ameriko, kjer je bil po odlično dovršenih modroslovnih in bogoslovnih neukih posevečen v mašnika 17. junija 1897. Novo mašo je pel v Jolietu, kjer je tudi sklenil svoje duhovniško življenje. Lansko leto je obhajal 40 letnico mašništva.

V svojih duhovniških službah je ustanovil župniji sv. Stefana v Chicagu in pa Mater božje v Waukeganu. Od leta 1915. je bil župnik slavne župnije sv. Jožefa v Jolietu, kjer je nad 22 let neumorno delal za čast božjo in v blagor vernikov. Bil je tudi veliko let duhovni vodja KSK Jednote, na katero je skrbno pazil, da vlada v njej pravi krščanski duh.

Sedaj je nenadoma ugasnilo njegovo dobro srce, toda njegov spomin ne bo umrl, temveč bo ostal živ, dokler bo ostalo živo slovenstvo v Ameriki, dokler bo stala veličastna cerkev sv. Jožefa v Jolietu.

Pokopali ga bodo v Jolietu 28. marca. R. I. P.!

Eno leto sporazuma z Italijo

Danes je minilo eno leto, ko je bil dne 25. marca 1937 v Belgradu podpisan prijateljski sporazum med Italijo in Jugoslavijo, in sicer od tuncanjega ministra Italije grofa Galeazza Ciana in od ministrskega predsednika in zunanjega ministra Jugoslavije dr. Milana Stojadinovića.

Nekatere države v Evropi so se takrat zavzele, da se začudile, da sta se dve državi, ki sta sosednici Jadranskega morja, odločili, da »odstranita nesoglasja prešli in začenjata novo dobo medsebojnih odnosov«, kot se je izrazil naš predsednik vlade. Niso mogle ali niso hotele verjeti, da je Italija mislila resno, ko je po Mussoliniju 1. 1934 prvič poudarila, da želi svoje razmerje do jugoslovanske sosedice temeljito spremeniti ter je to svojo željo v znamenitem Mussolinijevem govoru v Milanu v oktobru l. 1936 še bolj jasno in še bolj glasno ponovila. Tiste države tudi niso hotele verjeti, da bo Jugoslavija v spoznanju svoje zemljepisne lege, svojih gospodarskih koristi, svojega mednarodnopolitičnega položaja in svojega poslanstva v srednji in balkanski Evropi to novo razpoloženje Italije takoj izkoristila, da se znebi neznoznega pritiska, ki jo je dušil vzdolž vse jadranske meje in jo ogrožal na samem Balkanu in v podonavski kotlini. Razvoj mednarodnega položaja v Evropi v zadnjem letu je pokazal, kako stvarna je bila politika Italije in Jugoslavije in kako nepotrebno je bilo vznemirjenje, s katerim so ponekod sprejeli dejstvo, da sta Italija in Jugoslavija med seboj sklenili mir, da sta druga drugi priznali neokrnjen državni obstoj in da sta se oddolžili za dobro sosedstvo na vseh področjih, kjerkoli se sbahtata ali druga drugi približujeta njuni državni gospodarski, politični in kulturni življenji, ter ustvarili prijateljsko ozračje, v katerem se mnogo lažje ugodno rešujejo vprašanja, za katere suhoparno mednarodno pravo ne nudi rešitve in ki se prav gotovo s sovraštvom ne razpletajo.

V prvem členu italijansko-jugoslovanskega sporazuma izjavljata obe državi, da bosta spoštovali obstoječe meje. To jamstvo je zelo dragoceno, kajti mnogo mednarodnopolitičnih struj, ki so se izvijale v borbi proti obstoju jugoslovanske države ter delovale za njen razpad, je pričakovalo moralno oporo iz Rima. Ta nada je s podpisom pogodbe upadla in s prs jugoslovanske države se je odvalil velik kamen, ki je oviral tako njeno notranjo okrepitev kakor tudi njeno tvorno, miru posvečeno zunanjo politiko in od uničujočih strasti izpodjedeni Evropi. Za to razbremenitev Jugoslavija ni plačala ničesar. Niti kosčka svojih pravic ni oddala, niti enemu svojih prijateljev se ni odpovedala, nobene nove obveznosti si ni natovnila. Če gledamo nazaj v zgodovino, bomo našli zelo redke primere, da bi bila kdaj kakšna mala ali srednje velika država tudi pri sklepanju prijateljskih pogodb s kakšno velesilo odnesla celo kožo. Sporazum od dne 25. marca lanskega leta spada med te pomembne izjeme in smo državnikom, ki so ga pripravili in v dejanje izvedli lahko z več ozirom hvaležni. Da lanskega leta tega sporazuma nismo sklenili, Bog sam ve, kakšen bi bil položaj, ko so pred par dnevi drveli mimo nas veliki zgodovinski dogodki!

Politični sporazum, ki je v veliki meri utrdil našo zunanje politično veljavo ter tudi pripomogel k temu, da je prišel za jugoslovansko manjšino v Italiji prijeten odih, je bil takoj izpolnjen z gospodarskim sporazumom, ki je dal ugodne osnove za plodonosne medsebojne gospodarske zveze. To tudi ni čudno, kajti gospodarski ustroj Italije je takšen, da mu je gospodarsko bogastvo Jugoslavije potrebno. Poljedelska in na surovinah bogata Jugoslavija ima v industrijski Italiji svojega najbolj naravnega odjemalca, industrija Italije pa svoj najbližji trg na Balkanu. Vse ovire sicer še niso odstranjene in tudi ne bodo, dokler ni zadovoljivo rešeno vprašanje medsebojnega plačilnega prometa, toda ker je osnova zdrava in korist na dlani, ni verjetno, da bo treba še dolgo čakati na pametno in zadovoljivo rešitev najboljšega načina izplačevanja obojestranskih nabav. Že v preteklem letu se je obseg naše trgovine z Italijo znatno povečal in je prav Slovenija uživala posebne ugodnosti. Sprito najnovejših političnih dogodkov, ki so temeljito spremenili gospodarske odnose med Italijo in ozemljem bivše Avstrije smemo pričakovati, da bo Jugoslavija prevzela znaten del avstrijskega izvoza v Italijo predvsem v lesni industriji.

Ob priliki podpisa sporazuma med Italijo in našo državo je bilo ustvarjeno listno mirno prijateljsko ozračje, ki je neobhodno potrebno tudi v pogledu samobitnega življenja jugoslovanske narodne manjšine v Italiji. Italijanski zunanji mini-

ster grof Ciano je takrat pri tej priložnosti obvestil jugoslovansko vlado o ukrepih italijanske vlade v pogledu uporabe materinskega jezika in v cerkvi ter o poučevanju materinskega jezika. V kolikor ti ukrepi povsod še niso postali živa stvarnost, se bo to brez dvoma zgodilo v bodočnosti, kajti danes smo vsi enako prepričani, Italija in Jugoslavija, da bo liberalna politika do naše narodne manjšine ustvarila neporopljiv most, ki bo za vedno vezal oba naroda, ne pa ju delil, kakor je to bilo v preteklosti. Spomini na politične ideje, ki jih je pred skoraj 100 leti učil Mazzini, so se danes zelo osvežili tu in onstran meje in zadeli na stvarno razumevanje. Most, ki ga je pogodba z dne 25. marca 1937 poskušala zgraditi, postaja zgodovinska vrednota, posebno če gledamo nanj z razgledne točke, ki nam jo daje Evropa zadnjih tednov.

Eno leto političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo se je izkazalo kot dober začetek in služi kot dragoceno opravilo za zunanjo politiko, ki jo v interesu Jugoslavije vodi vlada dr. Stojadinovića.

Francova ofenziva proti Kataloniji

Drugi del Francove ofenzive, ki se je pričela v terek, je napravil veliko zmedo pri rdečem poveljstvu. Vse je namreč pričakovalo, da bodo narodne čete prodirale dalje južno od reke Ebro proti morju, od katerega jih loči le še 70 km. Tu so rdeči tudi osredotočili vse svoje razpoložljive sile. Namesto tega pa je Franco pričel ofenzivo na levi strani Ebra, in sicer na obeh straneh mesta Huesca v smeri na vzhod in čez reko Ebro od juga proti severu. Nasprotnik je bil iznenaden in govore poročila narodne vojske o velikih začetnih uspehih.

Salamanca, 24. marca. AA. Havas: Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi:

Vključ slabemu vremenu in odporu sovražnika se naše prodiranje v odseku pri Huesci nadaljuje. Rdeče čete so bile povsod poražene in so njihove izgube velike. Zavzeli smo vrh Gregorio in vas Tardienta.

V odseku južno od Ebra so naše čete prekorale reko in razvile glavno fronto ob mostu pri Quintu in nato prodrle kakih 10 km v sovražne vrste. Pri tem so zavzele mnogo ozemlja na aragonski fronti. Sovražnik je pustil na bojišču nad 400 mrtvih, mnogo orožja in mnogo važnega važnega materiala.

Bilbao, 24. marca. AA. DNB. Po vesteh iz Barcelone priznava rdeče poveljstvo uspešno prodiranje nacionalistov na aragonski fronti, kjer so zavzeli, potem ko so prekor. reko Ebro, mesta Pina, Gelsa, Vediglio, nato pa so prodirali proti cesti Huesca-Saragosa. Poročilo pravi, da je bilo prodiranje ustavljeno pri Visa Pilatos. Nacionalistične čete so prvič prodirale v zaščitni umetne megle. Pri Huesci so nacionalisti bombardirali gradič Lisano, letala pa so bombardirala tudi glavno republikansko poveljstvo v Bujalarozu ob cesti, ki vodi iz Saragose proti Leridu.

Za blaginjo proletarcev

Slovenski pristaši diktature in pristaši levčarskega stremljenja po svobodi so nas pričeli osrečevati s tovarno za sežiganje mrlicev. V zadnji »Delavski politiki«, ki se cedi same skrb za blaginjo proletariata, čitamo na lepem mestu inerat društva »Ogenj«, ki oskrbuje sežiganje mrlicev v sežigalnici v Gradcu, morda po načelu »svoyi k svojimi«. Inerat hoče tudi privabiti člane v svoj krog. Sprejemina je enkratna in se plača z ozirom na starost, mesečna članarina pa 15 din, kakor nalašč za tiste reveže, ki jim socialistične fraze obljubljajo raj na zemlji, če le zavrejo krščanstvo. Pred nekaj dnevi pa smo tak inerat brali v »Jutru«, ki ne more prehvaliti Zivkovičeve diktature. Tako se se spet znašli na skupni točki pristaši Zivkovičeve in Stalinove diktature, ki se včasih zaradi lepšega tudi spro, kakor Herod in Pilat, ki sta se sprijaznila tisti dan... Kakšna sreča pa je za delavca, če more za 15 din na mesec priti v izrazito kapitalistično društvo in se po smrti dati sežgati v nemškem Gradcu in koliko taki inerati spadajo v delavski list, o tem naj pa delavstvo samo sodi.

Napad na slovensko akademijo

Zadnja leta, ko je JNS v bridkem položaju opozicije, smo imeli v glasilu njenega slovenskega dela od slučaja do slučaja priliko brati strmežljivo priznanje, da se slovenski člani te stranke kljub svojemu integralnemu jugoslovenstvu nikakor niso odrekli svojemu slovenskemu značaju, v kolikor je namreč »plemenska osobina«, ki jo hočejo pobožno spoštovati. Semkaj spada, so pisali, v prvi vrsti slovenski jezik in tudi slovenska kultura, če ni v nasprotju z idejo narodnega edinstva. Odkar je namreč naša JNS v opoziciji, je — ako ji hočemo verjeti — revidirala svoj prvotni jugoslovenski unitarizem, na čigar podlagi so naši Jugoslaveni dosledno trdili, da je slovenska nprav in kultura, ki se najbistvenije izraža v slovenskem jeziku, kot nekaj od tujine prevzetega, manj vrednega in v preteklost spadajočega, v nasprotju z jugoslovenstvom ter se zato mora likvidirati. Kazno je torej, da je slovenstvo tudi s stališča naših integralistov zopet dovoljeno, če seveda ne presegga gotovih mej, in da smemo v teh mejah gojiti naprej tudi slovensko kulturo, kakor jo »Jutro« vsega priznanja vredno goji na svoji sedmi strani. In če je kdo v ta preobrat naše JNS verjel in ga smatral za odkritosrčno, je mogel biti po pravici ogorčen z »Jutrom«, ako je padla beseda o izkoreninjenosti, kar naši Jugoslaveni nikakor nečesto biti, ker so vendar slovenstvo, čeprav v skromnem obsegu, zopet priznali in so bili neznanstvo veseli, ko jim je celo tak »separatističen« list, kakor je hrvaški »Obzor«, dal dobrodošlo spričevalo, da so prav tako zagriženi poborniki slovenskih zadev in zahtev, kakor klerikalci. Tako lepo se je slišala ta pesem, da ji je verjel marsikateri dobrobršen slovenski inteligent, ki se bolj veseli nad eno zablodelo ovčico, ki se je vrnila v domači hlev, nego nad sto nedolžnimi in čistimi...

Zgodilo se je pa te dni, da je državna JNS, v katero spadajo naši slovenski unitaristični Jugoslaveni kot najvestejši in najbrezopognejši pristaši njenega programa in smernic, poslala v sedanjih proračunskih debatah v senatu v ožnji za te smernice in ideje pravega in čistega jugoslovenstva gosnoda Budislava Grgurja Andjeliničeva. Ko je ta odlični prvak integralnega nacionalizma smatral za potrebno, da v analizi sedanjega stanja jugoslovanske ideje omenja tudi Slovence, ni našel bolj primerne predmeta za svojo kritiko vladnega programa in dela kakor akademijo znanosti in umetnosti, ki jo je vlada v proračunskem dopolnilu priznala, vzela pod varstvo svoje avtoritete in ji nudila državno pomoč, da dosega svoje kulturne cilje in naloge. Tako je delal po stenografskem zapisniku ta predstavnik JNS o tej stvari: »Nikdar ni bila zavest o narodni individualiteti vsakega našega plemena močnejša in izrazitejša v naši skupni državi, kakor je danes. Nočem se sedaj podrobneje baviti z nekimi dejstvi v tem pogledu, ki jih bom navedel v nadaljnjem poteku svojih izvajanj, na primer: dejstvo, da se je pravoslavna vera popolnoma istovetila s srbstvom; da v Zagrebu ustvarjajo poseben hrvaški jezik, ki naj se baje razlikuje od srbskega; da se v Sloveniji ustvarja akademija, ki naj oblikuje narodno in kulturno individualnost Slovencev... Jaz samo ugotavljam, da dejstva in se vprašam: Ali smo potem res pripravljeni in sposobni, da dostojno proslavimo dvajsetletnico našega nacionalnega in državnega zedinjenja in osvobođenja?«

Bila bi gotovo majhna čast za nas, če bi se hoteli spričo takega napada na naš narod in njegovo najvišje kulturno zahtevo ponižati na tisto stopnjo, ki bi bila potrebna, da odgovorimo senatorju Andjeliniču na način, ki bi edino bil primeren njegovemu nivoju pojmovanja in razpravljanja najbolj srčne zadeve celokupnega slovenskega naroda, včevši tudi tiste pristaše JNS, ki sledijo to stranko v nepopolni zavesti njenega državnopolitičnega programa. Osebnostno smo torej z dr. Andjeliničem, ki mu je oblikovanje slovenske kulture tako strašno napoti, opravili in se sprašujemo samo, v čigavem imenu je dal izraza takemu zagriženemu nasprotniku do Slovencev in njihove zaželjene najvišje kulturne institucije, ki je ta gospod ne upa odrekat Hrvatom, čeprav sicer bljuva ogetj in žveplo na vse, kar smatra za »separatistično«? Ali je tako vprašanje sploh potrebno? Dr. Andjelinič je bil prvi govornik JNS v senatskih proračunskih debatah in prvega posilja ob tej priliki vsaka stranka v debato po navadi onega, ki ga smatra za najboljšega tolmača svojega stališča. Dr. Andjeliničev nedostojni izliv protislovenskega razpoloženja tudi ni bil kak slučajni napadni korak prekipevajočega temperamenta, ampak logičen člen v celi verigi njegovih izjav, v katerih je neposredno pred napadom na komaj uzakonjeno slovensko akademijo znanosti in takoj za njim »dokazoval«, kako je sedanja vlada »pogazila« temeljna načela narodnega in državnega edinstva, kakor so bila proglašena znamenitega petega maja l. 1930. Ustanovitev slovenske akademije je zanj flagrantna kršitev nacionalnih osnov naše države, ki bi jo država in njen režim moral zatreti, ne pa še podpirati in jo vključiti v državno kulturno življenje in udejstvovanje. Takšno je stališče prvega govornika JNS v visoki zbornici, kjer so po navadi govori avtoritativnega značaja, doela premišljeni in merodajni za vsako skupino, ki stoji za svojim govornikom.

Če torej ne more biti dvoma o tem, da je dr. Andjelinič v svoji filipiki zoper srbski nacionalizem, posebni hrvaški jezik in slovensko akademijo točno podal mnenje stranke, ki ji načeljuje g. Peter Zivkovič, kaj pravi k temu slovenski del JNS, ki ga zadene popolna in solidarna moralna odgovornost za ta nezaljšani napad na ustanovitev naše akademije, če ne desavura govornika in z njim vred stranke same oziroma njegove vodstva, ki je tega gospoda poslalo v debato in proti njegovemu napadu ni izrazila niti kakšnega pridržka niti neodobravanja ali graje. Toda, kakor do danes ni izpregovoril vrhovni vodja JNS, tako ni izpregovoril slovenski del niti njegovo glavno glasilu, ki bi pač moglo takoj primerno zavrniti tak izbruh skrajne antipatije do Slovencev in njihove enakopravnosti v kulturnih zadevah, če naj kdo veruje v »Jutrovo« vmo in iskreno ljubezen do slovenske prosvete in omike.

Od slovenskih zastopnikov JNS sta dobila za dr. Andjeliničev besedov gg. Pucelj in dr. Kramer. Zaman išče mo v njunih govornih besedice, s katero bi, če ne zavrnila, pa vsaj popravila prvega govornika stranke v senatski debati. Pač pa se v Puceljevem govoru blešči dolg odstavek, poln bizantinskega klečepalstva, v katerem vihti v polnem zagonu kadilnico pred srbskim narodom kot nacionalnim elementom, v katerem ni nobene stranke, ki ne bi bila nacionalna, ker je »kod Vas brač Srbi« nacionalni osečaj duboko razvijen, dočim pri Slovenceh seveda ni, vsaj ne med »klerikalci«, kakor je ta torero slovenske JNS v svojem govoru na svoj znani način dokazoval na dolgo in široko. G. Pucelj ni zameriti, ker to je njegov vrojeni način debatiranja in polemike, nad katerega ni zmogel, se povzdigniti in od njega tudi nihče kaj takega ne pričakuje.

Pač pa je stranka — to bodi naš zaključek — ki je dopustila, da je senator Pucelj še dopolnil senatorja Andjeliničeva, ko je večinsko stranko slovenskega naroda zopet ožigosl kot anacionalno, ki ji je zdaj vladala dovolila še akademijo, odgovorna v polni meri za nezaljšani napad senatorja Andjeliničeva. Naša JNS trdovratno molči in s tem potrjuje, da ji slovenski narod ne more verjeti in zaupati, če se je izdajala za prijateljico slovenskih zadev. Govorniki JNS v senatu so je sami demantirali in to je najboljši dokaz.

Pojmovanje verske enakopravnosti

Založba »Politika in društvo« v Belgradu je izdala knjižico o srednji šoli in mladini, ki jo je napisal predsednik profsorskega društva Radoje Knežević. V tej knjižici pisec na dolgo in na široko govori tudi o katoliškem delovanju v šoli, ki ga imenuje s pavšalnim političnim izrazom »klerikalna propaganda« in pravi: »Klerikalna propaganda se zlasti aktivno izvaja v tistih krajih naše države, kjer je katoliško prebivalstvo v večini, ali je vsaj zelo močan činitelj. Bogato financirana, pokrita s plaščem vere, z metodami, ki so tekom stoletij preizkušene, je prav tako škodljiva, kakor komunistična propaganda. Nevarna pa je še bolj, ker jo z nekaterih strani prijazno gledajo. Deluje ne samo z živo besedo, ampak tudi preko raznih listov, brošur in verskih organizacij. Je izrazito protipravoravna in ker ima to smolo, da se vere v glavnem ujemajo s plemeniti, že s tem samim še tudi protisrbska. Ta propaganda se ne omejuje na izključno religiozno delovanje, ampak se neposredno vtika tudi na področje politike. S svojimi rozički lovi ne samo otroške duše, ampak zaradi političnih zvez in vplivov zelo pritiska tudi na učno osebo. V dravski banovini klerikalizem preganja vse, kar je napredno. Napredni elementi, v prvi vrsti učitelji, pa so najbolj zanesljivi čuvarji jugoslovanske narodne misli. V savski banovini, pa tudi povsod drugod hoče klerikalizem na čim več mest v prosveti postaviti izrazito svoje ljudi.« — Nobena tajnost ni, da je tak način govorjenja ves vzlet iz najbolj strupenih političnih govorov, ki kalijo znosno sožitje med državljani ene države, ki so raznih ver. Le čudno je, da je moral tak pamflet napisati predsednik profsorskega društva. Radovedni smo, kakšen odmev bi našla knjižica, ki bi se na tak način izražala o srbski pravoslavni cerkvi in o njenem poslanstvu. — Nosilec protikatoliške propagande je pri nas jugomasoneri in njeno tedensko glasilu »Krug« v Belgradu, ki ima svojega vnetega dopisnika tudi v znanem uredništvu v Ljubljani. »Krug« skoraj dnevno ponatiskuje oba Zivkovičeva organa v Ljubljani, »Slov. Narod« in »Jutro«, kapaida po večini članke, ki so napisani v Ljubljani proti katolicizmu v Sloveniji.

Novo ministrstvo predlaga gajo

V nekem dopisu iz Zagreba se »Samouprava« zavzema za smotrenjšo organizacijo državne propagande po zgledu Italije, Nemčije in drugih držav. Sklicuje se na besede nemškega propagandnega ministra Göbbelsa, s katerimi je ta utemeljeval važnost samostojnega resora z nalogo, da ureja in vodi propagando. Ako iz proračunskih razlogov tega še ne bi bilo mogoče izpeljati v dokončni obliki, potem pa je treba vsaj izvesti reorganizacijo propagande, ki jo danes vodi osrednji tiskovni urad v predeestvu vlade.

Srbski patriarh v Srem. Karlovcih

Te dni se v Sremskih Karlovcih, nekdanjem glavnem mestu srbskega pravoslavja, mudi novi srbski patriarh Gavrilu. V svojem nagovoru ob sprejemu je to mesto proslavil kot srbski Sion. Sprejel je tudi več deputacij, tako zlasti močno deputacijo iz Podgorice, ki ga je prosila, naj bi se zavzel za njene interese in mu obenem eporočila, da je najlepša ulica v tem mestu imenovana po njem.

Plač pravoslavne duhovščine

Patriarh Gavrilu je na seji eparhijskega sveta v Sr. Karlovcih dejal, da pravoslavna duhovščina, ki je v dušnem pastirstvu, ni pravično plačana, celo zapostavljena da je. »Duhovnik, ki je služil 40 do 50 let in je upokojen, ne more živeti s 1800 din mesečno. To še za streho ni, kaj šele, da bi s tem še vzdrževal družino. Podvzeli smo vse potrebne korake, da se njihovo materialno stanje izboljša, ker taki dohodki ne zadostujejo niti za najnujnejše potrebe, kaj šele za šolanje njihovih otrok.«

Drobne novice

Koledar

Petek, 25. marca: Oznajenje Marije device.
Sobota, 26. marca: Emanuel, mučenec; Maksima, mučenka.

Novi grobovi

† V Školji Loka je v uršulinskem samostanu dne 23. marca umrla v 54. letu starosti mati Marija Norberta med svetom Katarina Božnar. Rajna je dolgo let poučevala na uršulinski zunanji šoli. Bila je zelo vestna in poštvena učiteljica, a nič manj goreča in pobožna redovnica. Zaradi svojega veselja, šegavega temperamenta je bila povsod zelo priljubljena. Junsko in vedro je več let prenašala svojo hudo bolezen in brez smrtnega boja odšla k Bogu po zaslužen plačilo. Naj počiva v miru!

Osebnosti

— Izpit za pooblaščenega inženirja-arhitekta sta napravila g. inž. arh. Maks Stepančič in ga. inž. arh. Gizele Šuklje. Cestitamo!
— Poročila sta se v cerkvi sv. Družine v Mostah Alojzij Gorjanc in Angela Ponbri, oba stanujoča v Mostah. Bilo srečno!

KINO KODELJEVO Telefon 41 64

Danes ob 3., 5. in 8. ter jutri ob 8. uri dvojni spored

Ladja sužnjev

Warner Baxter Wallace Beery
Do zadnjega dela napeta zgodba o poslednjem trgovcu s sužnji.

Grandiozno! Za močne živce!

Kraljevi jetnik

Predprodaja vstopnic od 11. ure dalje.

— Odkup Prešernove rojstne hiše. Zbirka za odkup Prešernove rojstne hiše je dosegla do dne 22. marca 1938 znesek 152.316 din. Ta znesek je po veliki večini nabrala šolska mladina s svojimi učitelji; vstetih je pa tudi nekaj prispevkov, ki so jih ob priliki zbiranja prispevkov po šolah poslali drugi darovalci. Ker prispevki še vedno prihajajo, se poročilo o uspehu zbirke še ni zaključilo; zaključeno bo pa z 10. aprilom 1938 in nato bo razposlano vsem šolam. — Po pooblastilu bana načelnik prosvetnega oddelka: Dr. Sušnik, I. r.

— Uvedba brzojavne in telefonske službe. V času od 23. februarja do 17. marca t. l. je bila uvedena pri poštah Cerklje ob Krki, Dobova, Dvor pri Žužemberku, Jesenice na Dolenjskem, Kostanjevica na Krki, Kozje, Pišce, Semič, Stara cerkev pri Kočevju, Sv. Peter pod Sv. gorami, St. Jernej, St. Rupert pri Mokronogu in Žužemberk telefonska, pri poštah Buče in Krška vas pa brzojavna in telefonska služba.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celotnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« gorenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« gorenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

— Vreme. Evropa: Pritisk se je zvišal nad južno polovico Evrope, kjer se je ponovno zjasnilo. V območju Sredozemskega morja in na balkanskem polotoku je še oblačno. Močna depresija z oblačnim in tu in tam deževnim vremenom nad severno Evropo. — Jugoslavija: Zjasnilo se je skoraj po vsej državi. Oblačno je samo še v sredini države in v zahodnih krajih. Toplota se je nekoliko znižala. Minimalna toplota Plevlje —2, maksimalna Jaša Tomič 23. — Napoved za danes: Pretežno jasno po vsej državi. Toplota se bo nekoliko znižala. Noči bodo mrzle. V dravski banovini so možne kratkotrajne nevihte.

— Šmarince 1938. J. M. Seigerschmied je napisal za letošnji maj nove »Šmarince« pod vtišeno geslo pokojnega velikega nadškofa dr. Jegliča »Po Mariji k Jezusu« ter jih je posvetil »Mariji v Lurdu — oznanjevalki večnosti in vodnici k pravi sreči«. Zato je to knjižico v podnaslovu označil tudi kot »duhovno romanje v Lurd ob 80 letnici Marijinega prikazovanja«. Letos je namreč preteklo 80 let — bilo je leta 1858 —, ko se je Marija v lurski skali prvič pokazala mladi pastirci, sedaj evetnici sv. Bernardki, ter ji jasno razodela svojo skrivnost. In odlej se na tem svetem kraju gode čudeži, s katerimi je slepm očem jasno razodelo, da obstoja še en višji in skrivnostni polnjski svet, kakor pa je naša bežna zemlja. Prepričani smo, da bodo te »Šmarince« mnogo pripomogle k bogoljubnemu življenju in k utrditvi vere ter k večni častitvi Lurške Marije. Naj vodijo te ljubke zgodbe naše verno ljudstvo po Mariji k Jezusu! »Šmarince« se naročajo v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani in stanje 18 din.

Novost pri uporabljanju kreme za čevlje

ILIRIJA krema
Golob, Ljubljana
Po uporabi dobro zametati

sedaj s praktičnim odskočnim pokrovom

— K sv. Antonu v Padovo — Benetke, obenem romanje k žalostni M. B. na Mirnu pri Gorici in na Sveto goro z izletom v Trst za 2 ali 3 dni dne 7. aprila. Priglasite se takoj za podrobna navodila »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Zaščitimo se proti burji, dežju in soncu! CIMEAN krema vam čuva kožo ob vsakem vremenu!

— Nova knjiga. V založbi profsorskega zbora juridične fakultete v Ljubljani je pravkar izšel XIV. zbornik znanstvenih razprav v obsegu 314 strani z naslednjo vsebino: Prof. dr. Aleksander Billimović: Organizacija ekonomskega pouka na visokih šolah glavnih evropskih držav; prof. dr. iur. et hon. c. Metod Dolenc: Pravnozgodovinski prikaz dokaznega postopanja pri sodiščih slovenskega ozemlja s posebnim ozirom na ljudska sodišča; prof. dr. Boris Furlan: Problem pravne kavzalnosti; prof. dr. Josjo Jurkovič: Ničen upravni akt; prof. dr. Stanko Lapajne: Načrt odškodninskih pravni določb za jugoslovanski državljanski zakonik; prof. Aleksander Maklešov: Tipologija zločincev; prof. dr. Evgen Spektorski: Tönnies in Michels. Dobi in naroča se pri založniku za ceno 100 din. Člani Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani dobe Zbornik brezplačno, ako so poravnali članarino, ki znaša letno 40 din.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 65 objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati knjigo »Zgode in problemi balkanskega poluotrova« od Karla Ferrarja, ki je izšla v Italiji v italijanskem jeziku. Nadalje št. 5187 posebne izdaje tiskopisa »Večere in letak z naslovom »Oprez, važno, prečitaj pomno«, ki je bil tiskan v Zagrebu.

— Za Veliko noč izleti v Trst, Idrijo, Benetke ali Firence in v Graz. Prijave in informacije v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, hotel »Slon«, telefon 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

— Izlet k smučarskim prireditvam v Canin priredil Zveza za turistični promet »Putnik« v Ljubljani v dnevi 2. in 3. aprila. Vse podatke dajejo biljetarne Putnika v Ljubljani.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Danes ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Shirley Temple

»Sirotina mala bogatinka«

— Vlomilska tolpa pri Toplicah. Pred dnevi smo poročali o početju vlomilske tolpe v okolici Dolenjskih Toplic, kjer so neznanzi vlomili uspešno kar na šestih krajih, na dveh krajih pa so poskusili vlomiti. Te vlope, kakor je do zdaj ugotovljeno, so zagrešili štirje cigani iz družine Hudorovac, dva mladoletna cigana in pa neznana ciganka, ki je služila najbrž za vohunko ter si vse hiše, kamor so cigani potočili vlomili, čez dan ogledala pod pretezo, da berati, ali da hoče prerokovati iz rok, kakor je pač ciganska navada. Cigani so seveda sedaj že za deveto goro in ker so si med seboj tako zelo podobni, jih bo težko slediti.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gorenke.

KINO UNION

Tel. 22-21

Christl Mardavn - Willy

Eichberger - Fritz Imhof

Ob 10. uri dop. matineja šlagerkome

dija. — Cene od Din 2.50 do 6.50

Danes neprekinjeno zadnjiokrat ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Zanimiv in izredno napet film. Tamošnja doku-

menta 32. Die Frau des Anderen

Lumpacij vagabund

ROMANCA

Burja smeja! Paul Hörbiger, Heinz

Rühman, F. Imhof. Režija: G. Bolvary

Ob 10. uri dop. matineja šlagerkome

dija. — Cene od Din 2.50 do 6.50

Ljubljana

V petek, dne 25. marca 1938

Gledališče

Drama. Petek, 25. marca, ob 20: »Pokojnik«. Izven. — Sobota, 26. marca, ob 15: »Bela bolezen«. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. — Nedelja, 27. marca, ob 20: »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Petek, 25. marca, ob 20: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Sobota, 26. marca: »Heltea«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Nedelja, 27. marca, ob 15: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol; ob 20: »Traviata« Gostovanje gospe Zlate Gjurgjenac. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

POSTANI IN OSTANI GOST

NOVE KUHINJE, Aleksandrova cesta 5/1

Prireditve in zabave

Franciščanska prosveta M. O. v Ljubljani uprizarji v režiji g. Milana Skrbinskega drevi točno ob 8 ljudsko igro s petjem in petih dejanjih in sedmih slikah »Deseti brate«. Pri predstavi sodeluje orkester Franciščanske prosvete M. O. Kljub velikim stroškom režije ostanje običajne cene po 6, 4, 3 in 2 din. Predprodaja v pisarni Pax et bonum.

— Mladost, drama v treh dejanjih, bodo uprizarili v nedeljo, 27. marca, ob 5 popoldne v Franciščanski dvorani. Vstopnice po 8, 6, 4, 3 in 2 dinarja so v predprodaji pri Pax et bonum (Franciščanska pasaja) in na dan predstave dopoldne in eno uro pred začetkom pri blagajni.

Ljubljana-Dravljelj Fantovski odsek Ljubljana-Dravljelj priredi skupno z dekliskim krožkom drevi ob 7 v cerkveni dvorani svojo prvo telovadno akademijo. Pridite, da vidite naše delo in tako s svojim obiskom podprete naše stremiljenje!

Predavanja

V ponedeljek, dne 28. t. m., bo v Beli dvorani Uniona ob 8 zvečer sklepno predavanje letošnjega predavalnega cikla »Danice«, »Savice« in »Zarje«. Predaval bo prof. Edvard Kocbek o temi: »Notranja kriza Slovenstva«. Po predavanju bo debata.

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo jutri, v soboto, ob 6 zvečer v mineraloški predavalnici na univerzi predavanje: »Svet in življenje z vida volje«. Predaval bo univ. prof. dr. Albert Baza-l, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Sestanki

Ruska Matica v Ljubljani sklicuje v nedeljo, dne 27. marca, ob 14 v dvorani bivšega hotela »Tivoli« svoj letni občni zbor. V primeru nezadostne udeležbe bo letostan in letnega dne ob 15 pri vsakem številu navzočih sklepni ponovni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Krasni vefilmi ljudi in morja

Gospodarji viharja

KINO MATICA 21-24

Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri.

Naše dijaštvo

Pecni in pevski! Pevska vaja za akad. službo božjo na praznik Marijinega Oznajenja (25. III.) pri oo. frančiškanih je točno ob 10. — Za nedeljsko akad. mašo bo pevska vaja kakor navadno v soboto (26. III.) od 6. do 7. in v nedeljo (27. III.) od 10. do 11. Pridite vsi!

Kino

Zvočni kino Vič predvaja dnevi ob pol 9 senzacionalni pustolovski vefilmi iz pragoda »Tarzan z magovalcem«. Za dodatek Foxov zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Zgubil sem od Zaloške ceste čez Ilireko do Komenskega ulice važen dokument iz trdega papirja s štirimi slikami, katere so nenadomestljive. Dokument se glasi: na ime Zoran Šiško in vsebuje tudi komentar. Najdite ga v vladno naproša, da blagovoli istega izročiti pri g. M. Nečimer, kroj. moj., Strossmayerjeva ulica 4 (nasproti Poljanske gimnazije).

Materinska pros'ava v opernem gledališču

Proslave materinskega dne, ki jih prireja že vrsto let Krščansko žensko društvo na materinski praznik Marijinega Oznajenja, so se v Ljubljani že udomačile ter spadajo med najlepše in najpriskrnejše otroške prireditve. Letos iz raznih razlogov ne bo prireditev na Marijin praznik, temveč v ponedeljek, 28. marca, ob 7 zvečer v opernem gledališču, na kar posebej opozarjamo naše občinstvo, naše matere in otroke, katerim predvsem je proslava namenjena. Uvodni govor bo letos govoril dr. Tine Debeljak, urednik in književnik. Nadaljnji spored, ki ga je igralsko pripravil režiser Narodnega gledališča g. Ivan Jerman, bo obsegal dve mladinski igrici, in sicer najprej igro v treh slikah »Materin dan ali za mamino lepoto«, ki jo je pisala Krista Hainberger. Kot po navadi bo tudi ta igrice iz otroškega pravljničnega sveta, saj se bo prva slika godila »na poljani«, druga »pri palčkih« in tretja »pri mami« za njen god. Nastopali bodo naši najmlajši kot vaski otroci in kot otroci iz mesta. Najbolj palčki, komični fotografi, in otroci se bodo še dolgo spominjali generala Hamtrila in se čudili kraljici Lepi. Drugo mladinsko igrico pa je napisala Anica Černež in nosi naslov »Pripravljamo mamičin dan«, kjer bo višek vsega vsekakor prizorček v nebesih z angelskim orkestrom naših najmlajših. Torej: v ponedeljek zvečer vse naše mame in vsi naši otroci v operno gledališče k proslavi materinega dne! Vstopnice se prodajajo že od danes naprej pri blagajni opernega gledališča.

1 Glasbeni odsek Franciščanske prosvete M. O. vabi učence nižjih glasbenih šol pa tudi amaterje in pevce za pristop k odseku. Njegov namen je gojitev glasbe pod strokovnim vodstvom. Člane sprejema v ponedeljek ob 20. v frančiškanski pasaji, I. nadstr., Škrušjeva soba.

1 Pravilno obrezovanje sadnega drevja, predvsem marelic, bo pokazal danes ob 4 popoldne g. Viktor Puklavac na Mirju, Murnikova ulica 24. Vabljeni vsi!

Armature Lutz za plin, vodo in paro tovarna Ljubljana-Šiška tel. 32-52.

1 Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

1 Havliček-Brata, elektropodjetje, Stari trg št. 24, telefon 23-96, se priporoča.

Buffe Rio črna express kava Din 1.50

1 Pijana tatova sta se izdala. V sredo zvečer je nastal v Medvedovi ulici v bližini gorenjskega kolodvora velik hrup. Ljudje so se zbirali in se zgražali: dva pijana moška sta se tepla brez usmiljenja, tako da sta oba že krvavela. Prihiteli so stražniki, ki so oba pijanca odvedli na stražnico, nato pa na policijsko upravo. Na policijski so oba pijanca temeljito preiskali ter so pri enem našli kar čeden znesek denarja, drugi pa je bil oblečen v srjajo, ki je bila dan prej ukradena na domu davčnega izterjevalca Franca Klančičarja. Klančičarju je bilo tedaj pokradeno več krompirja, jabolk, drugih živil, nekaj vreč za moko in dve srjaji, ki ju je podaril svojemu hlapcu. Izkazalo se je, da sta to blago ukradla ta dva moška, neki Tomaž S. in Urban Drole, ki je med drugim izgnan za 3 leta iz Ljubljane ter je znan tat. Tatova sta večino blaga prodala, srjaji sta si oblekla, denar pa sta šla zapijati, v pijanosti pa sta se stela. Tako ju je pijanost izdala.

Lep spomenik - dar pokojnim
Ogled spomenikov
dolžnost interesnih
Stalna razstava - nizke cene
Franjo KUNOVAR, kamnoseštvo
Sv. Križ - Ljubljana

1 Proti malomarnim lastnikom vrtov, ki ne zatirajo zajedavcev sadnega drevja in sploh vrtnih škodljivcev, je mestno poglavarstvo razglasilo ter pozvalo vse ljubljanske lastnike vrtov in sadovnjakov, naj ukreduje vse potrebno za zaščito sadnega drevja proti sadnim zajedavcem. Prav sedaj je skrajni čas, da očistijo drevje in opravijo pomladansko škropljenje ter kasneje tudi poletno po vseh sadovnjakih. Podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani so prav lepo organizirale akcijo za škropljenje sadnega drevja in jo po naročilu lastnikov vrtov opravljajo po vseh vrtnih, pri svojih članih pa obvezno in po znižani ceni. Ker je borba proti sadnim zajedavcem le tedaj uspešna, če je splošna, poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse lastnike sadnih vrtov, da v tem pogledu storijo vsaj najnujnejše in se tako zaščitijo splošni interesi sadjarjev kakor tudi posameznikov. Proti posestnikom sadnih vrtov, ki bi za obrambo sadnega drevja pred zajedavci ne storili nič, najnujnejšega in tako s svojo malomarnostjo škodovali svojim sosedom-sadjarjem in sebi, bo oblast postopala po zakonu in se poslužila vseh sredstev, ki jih nudi zakon o pospeševanju sadjarstva, ter odredila škropljenje uradoma in na stroške lastnikov vrtov.

Celje

c Na Schwabovem koncertu, ki bo v ponedeljek, dne 28. marca ob 8. zvečer v mestnem gledališču v počastitev skladatelja ob njegovi 70-letnici, se bodo izvajale zgolj Schwabove skladbe in sicer izbrani moški in mešani zbori brez spremljave, samospeli s klavirjem ter pesmi »Na lipici zeleni«, »Dobro jutro« in »Zlata kanglica« s spremljevanjem orkestra.

KINO UNION

Danes ob 16, 18.30 in 20.45 vefilmi

TARANTELA

Ob 10 in 14 matineja »VITEZA BREZ STRAHU«

c Seja širšega odbora celjskega kulturnega tedna je bila v sredo zvečer. Udeležba je bila velika in agilnost odbora kaže, da bo celjski kulturni teden uspel kar najlepše. Na seji je bil določen program.

c Oficialni začetek streljanja Strelske družine na vojaškem strelišču bo v nedeljo, 27. marca. Članicam damske sekcije, kakor tudi članom mladinske sekcije, so na razpolago poleg vojaških tudi malokalibrske puške. Streljanje bo vsako nedeljo ob lepem vremenu od zjutraj do večera.

KINO METROPOL - CELJE

Benjamino Gigli Hans Moser Mari Cebotari

USPAVANKA

Matineja: ob 10.15 in 14 uri »GITARE LJUBEZNI«.

c Kulturno-prosvetni odsek prostovoljne gasilske čete Gaberje uprizarji za zaključek sezone v soboto, 2. aprila ob 8 zvečer v Narodnem domu »Svojeglavke«, opereto v treh dejanjih.

c Čemu činišne opazke? Učenci nadaljevalnih šol v Celju so imeli v sredo, 23. marca ob 5. popoldne v patijskih cerkvi nagovor in sv. spoved, včeraj pa ob 7. kratke nagovor in sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Prav tako imajo učence danes na Marijin praznik v kapelici šolskih sester nagovor in sv. mašo s skupnim sv. obhajilom in duhovne nagovore ob 2. in 6. popoldne. Z veseljem ugotavljamo, da so se teh prvih duhovnih vaj učenci in učence zelo razveselili. Tudi učenci državne trgovske šole v Celju so dobili povabila, da se pridružijo tem pobožnostim ter tako skupno z drugimi opravijo svojo velikonočno dolžnost. V vseh razredih so gg. prof. razdelili povabila, lo en profesor ni mogel zakriti pred mladino, da mu ta povabila niso všeč. Z nasmeškom in posmehljivostjo je vzel ta listič ter ga s činičnimi opaskami prečital. Učenci so molčali, mnogim pa je bilo hudo pri srcu. Res, vzgojna metoda, — obsojanja vredna.

Iz naših organizacij

Stara Loka. Prosvetno društvo Stara Loka uprizarji v nedeljo, 27. t. m., ob pol 4 popoldne poisto dramo v petih dejanjih »Zrtev spovedne molčnosti«.

Nedeljske občinske volitve

Velik volivni shod v Slov. Bistrici

je priredila preteklo nedeljo krajevna organizacija JRZ v veliki dvorani okrajne branilnice. Udeležba je bila nepričakovano velika in dvorana do zadnjega kotička napolnjena. Zborovalce in govornika, tajnika G. Marka Kranjca, ter mariborskega podžupana G. Franja Zebota je pozdravil podpredsednik okrajne organizacije JRZ G. Jerovšek. Napovedan je bil tudi prihod ministra g. dr. Kreka, ki pa je moral v zadnjem trenutku odpovedati udeležbo zaradi nujnih poslov v Beogradu. Nosilec kandidatne liste gosp. dr. Schaubach je bil zadržan zaradi nenadne smrti v rodbini.

G. Marko Kranjc je kot prvi govornik orisal najprej zgodovino slovenskih političnih bojev v naši državi od pretrata dalje. Naš voditelj dr. Korošec se je vedno boril za osnovne pravice Slovencev, predvsem za kulturno in gospodarsko avtonomijo v takem obsegu, kakor so jo celo naši bratje Srbi sami ematrali za pravično. Hujšega nasprotnika avtonomije so bili predvsem tisti naši liberalci, ki so se bali, da bo z njimi odklenalo njihovo političnemu samostojstvu. Govornik se je spominjal tistih časov, ko so tudi po Slovenski Bistrici pokale orjunaške bombe in ko so si bili še v laseh današnji bratci iz gospodarske liste. Orisal je dalje v glavnih potezah naše politično in gospodarsko življenje v dobi do šestega januarja, živkovitje režim in strahovladu JNS, ki je nato sledila Jugoslavija je takrat politično in gospodarsko drvela v prepad pod bičem takozvanih nacionalistov, ki jim je bil lasten žep več kakor obstoj države. Tudi Slovenjstribičanom so še v spominu tisti časi, ko je žandarmerija zganjala ljudi skupaj, da glasujejo za JNS-arske valpte; gornjebistriški delavci so morali takrat na komando korporativno obnemem z voditelji tovarne prikorakati na volišče. Zato je toliko bolj zanimivo, kar trdi sedaj poslanec Gornjak v skupščini, da so bili pod JNS za Slovensko Bistrico lepi časi, ki si jih gospod poslanec še želi nazaj.

G. Kranjc je nato namizal pred poslušalci najvažnejše zunanepolitične in notranjepolitične ter gospodarske uspehe, ki jih je sedanja vlada dosegla v kratkem času kljub žalostni dediščini, ki jo je prevzela od prejšnjega režima. Na koncu svojega govora je govornik pozval zborovalce, naj s svojimi glasovi prihodnjo nedeljo enodušno manifestirajo zvestobo našemu voditelju dr. Korošcu.

Po vihranem aplavzu, ki ga je žel za svoj govor gosp. Kranjc, je povzel besedo G. Zebot, ki je kot dober poznavalec tukajšnjih lokalnih razmer temeljito preučeval zasluge, ki si jih lasti nosilec gospodarske liste dr. Pučnik in s katerimi bi se mogel veliko bolj upravičeno pohvaliti G. Ratej, če bi ne bil tako skromen, kakor je. G. Zebot je upravičeno primerjal Pučnikovo samohvalo pavovemu perju, s katerim se sedaj diči okrog kot dober gospodar. Govornik je prikladal v spomin prave slike o gospodarstvu, davčnem vijaku in nasiljih ter raznih groznih s tožbami tistih ljudi, ki si sedaj domišljajo, da ljudstvo še ni pozabilo njihovih ljubeznivosti od takrat, ko so se lahko vihteli bič nad njegovimi glavami. Kritiziral je čudno postopanje gornjebistriških delavcev, ki drviijo danes za nekdanjimi orjunci, čeprav je dala sedanja vlada delavstvu več kakor vse prejšnje skupaj. Pozval je uradništvo, ki mu še do danes ni povsem izginil iz kosti strah pred nekdanjo vsemočno jeenesarjijo, da se tega strahu otrese in da se svobodno izrazi, ali želi še nadalje jeenesarskih voditeljev v našem javnem življenju, čeprav vedo danes, da je najbolj odločujoči činitelj v državi, da bi pomenil povratek v stare čase za Jugoslavijo samomor. Pojasnil je, da pomenijo tudi občinske volitve, in te še posebej, boj za naše samoupravo, zato se naši nasprotniki poslužujejo vseh možganih sredstev, da bi jih preprečili.

Nedeljsko zborovanje je končno pokazalo tudi zadnjim omahljivcem, kakšen bo izid volitev. Zaman so bile vse laži in grožnje nasprotnikov; to so sredstva, ki spadajo v preteklost, da se nikoli več ne povrnejo.

Slov. Bistrica

Naši nasprotniki so našli neke celo orožarno bivših pujskih štajercijancev, čemur se ni čuditi, ker so se zvezali z našimi nemškutarji, katerim zadnji čas raste greben. Denar, laž, pijača in gorostasne obljube naj pomagajo njihovi »gospodarski« listi do zmage! Meščane motijo n. pr. s tem, da bodo morali, če zmaga dr. Schaubachova lista, plačevati mnogo višjo občinsko doliado; a to je laž! Okoliška občina je imela lani komaj za 6% višjo doliado kakor mesto; njen največji izdatek je bila občinska uprava, a ta sedaj odpade, zato bodo padli tudi stroški. Sicer pa, ali je to socialno pravično, da bi bolj premožni meščani plačevali nižje davke kakor manj premožni okoličani, od katerih meščani večinoma živijo? Hitler je v svojem rajhu tako krivico že zdavnaj odpravil in vpeljal za vso državo enoten davek.

Zaenkrat nam je ljubo, da so volitve javne. Sedaj bodo naši trgovci, kramarji in obrtniki pokazali svojo barvo in mi okoličani si bomo dobro zapomnili vse tiste, ki bodo šli združeni z nemškutarji in komunisti v boj zoper nas.

Črešnjevec

V nedeljo, dne 27. marca bodo pri nas občinske volitve. Med železničarje zanašajo nasprotniki sedanje vlade vesti, da bodo odpusteni progovni delavci, če bodo glasovali za listo JRZ Pušnik Simon. Pravijo, da tako grozijo progovni mojstri in desetarji. Povemo: Noben progovni delavec in noben železničar ne bo zaradi tega odpustjen, tudi ne zapostavljen, pač pa smo poskrbeli, da dobijo primerno plačilo vsi tisti, ki bi se drznili omejevali železničarjem volivno svobodo in nastopati proti kandidatu listi JRZ, pa naj se imenujejo taki teroristi progovni nadzorniki ali desetarji ali postajenačelniki! Ne pozabite, da danes vlada JRZ in ne več JNS-arska diktatura.

Črna pri Prevaljah

Dne 27. marca bodo v Črni občinske volitve. Potrebne so postale zaradi priključitve Podpečne in Podurkule z nad 1000 prebivalci. Pred vojno so bili gospodarji v občini Nemci, ker je bilo vse uradništvo rudnika in grofa Thurnskega nemškega mišljenja, ljudje pa od njih odvisni. Po vojni pa je bila občina do leta 1933 v rokah socialistov. Prvi župan Krulac je bil dober gospodar. Ko pa je on umrl, se je občina zadolžila za poldrug milijon dinarjev. Vsi kmetje in obrtniki so bili siti tega gospodarstva. Pri volitvah leta 1933 so socialisti pogoreli in župan je postal Jakob Lesjak. Sociji so zapustili na vodovodu 180.000 din neurejenega dolga, v proračunu pa 120.000 din primanjilja, ker so bile prvo leto rudniku doklade črtane. Občinskih doklad je pa bilo tedaj predpisanih 115%.

Danee je pa proračun uravnovešen, dolg se je znižal za 500.000 din, doklade na 70% in če danes

kmet ali obrtnik pravi, da to njemu ni v korist in v veliko razbremenitev, mora nositi prav rdeča očala, da ne vidi dejstev.

Če hoče kdo to razlagati z boljšo konjunkturo, se naj samo vpraša, zakaj so se pa sociji v Mežici zadovoljili za 2 in pol milijona din in v Železni Kapli spravili občino skoraj v konkurz, da je sodrug župan »punkelj pobasal, pa v Ameriko šel«.

Smo bili za kompromis kot leta 1936. Sociji so se čutili močne in kompromis brezpogojno odklonili. V sredo se je pojavila kandidatna lista na občinski deski. Komur je količjak mar dobro občine, s to listo ne more biti zadovoljen. Sami sodrugi od »Skupnega doma« žalostnega spomina. Zato je JRZ rajši žrtvovala svojega dobrega župana in šla v kompromis z JNS. Je bilo to kislj jabolko, a vendar boljše kot gnilo. Čudno se socijem zdi, da smo se znašli. Ako so se v Mežici znašli sociji in JNS, naj se preveč ne čudijo. Pišejo, da bo zmaga njihova. Ja — do volitev.

Noben, ki si ne želi dobe avtoprometa itd. nazaj, ne more glasovati za listo socijev. Veak pa, ki odobrava kmečko geslo: napravi, kolikor tudi moreš plačati, bo volil listo Ivota Turka.

Mežica

V nedeljo 27. marca se bo odločalo o gospodarstvu naše občine. JRZ je postavila listo z nosilecem G. Pratekarjem Maksom, pošteno domačo koroško korenino. Vsi kandidati na njegovi listi nam jamčijo, da bodo kot skrbni gospodarji z varnim, načrtnim gospodarstvom rešili zavozeno gospodarstvo mežiške občine, ki jo je že svojčas »vzorno« rdeče gospodarstvo spravilo na rob propada. Socialisti, ki so bili toliko let v občini absolutni gospodarji, so se zdaj sami čutili nespretni in so zato zvezali s svojimi najhujšimi nasprotniki, JNS, samo da bi za vsako ceno ostali še naprej gospodarji občine. Z veliko muko so sestavili listo, na kateri imajo razen nekaj ljudi, ki se sploh ne zavedajo kaj gre, same osebe, ki jih občinska bremena neposredno sploh ne zadevajo. Če studenci usahnejo, bodo pobrali svoje reči in odšli kakor ptice selivke, dolgovci bodo pa ostali na ramah mežiških davkoplačevalcev. Zato pa ima vsak davkoplačevalec, bodisi kmet ali delavec, obrtnik ali rudnik, interesa, da gospodarji na občini pošteni in varni možje, ki bodo plačevali dolgovce in ne lahkomišlno razmetavali občinski denar. Zato bodo v nedeljo vsi pametni občani glasovali za listo JRZ z nosilecem G. Pratekarjem.

Ureditev ceste Celje - Zidani most

Cestna zveza Celja in posredno vse Štajerske z Zidanim mostom in naprej s Krškimi je za štajersko gospodarstvo izrednega pomena. Po dolini Savinje se vije cesta, ki od Celja naprej predstavlja najugodnejšo zvezo s Savsko dolino in s predeli, ki se naslanjajo nanjo. Promet iz Zagreba in iz Hrvaške se te smeri kaj rad poslužuje, kljub temu, da so mu na razpolago tudi še druge zveze in to kljub temu, da je cesta med Zidanim mostom in Celjem na mnogih mestih zelo ozka in nepregledna.

Ze daljši časa se ponavljajo zahteva, da se ta zlasti za tranzitni promet tako važna cesta primerne uredi. V zadnjem času so se prometne razmere na prvem odseku od Celja navzdol že precej izboljšale. Najslabši del ceste pa je na odseku med Šmarjetu, Rimskimi Toplicami in vasjo Širje. Na tem širi in pol kilometra dolgem delu se ozka cesta vije kakor kača. Nepregledni ovinki se vrste drug za drugim, poleg tega pa skoraj onemogočajo promet še klanci. Glede na pomembnost te cestne zveze je tehnični oddelek banske uprave izdelal načrte za razširitev in preložitve te banovinske ceste prav v tem odseku. Gosp. ban dr. Marko Natlačen je te dni potrdil načrte in odločil, naj se z deli začne čimprej, zlasti zato, ker bo preureditev ceste v tem odseku zahtevala velika zemeljska dela.

Preureditveni načrt deli ceste v dva odseka. Prvi odsek sega od vasi Seveca pri Šmarjetu do Rimskih Toplic, drugi pa od Rimskih Toplic do vasi Širje. Prvi odsek meri dobra 2 km, drugi pa je dolg skoraj 2 in pol kilometra. Proračuni za ureditev obeh odsekov znašajo okrog 3 milij. din, kar je razmeroma zelo veliko. Tako velike gradbene stroške pa povzroča na eni strani dejstvo, da bo treba skoraj povsod ceste razširiti, na drugi strani pa to, da bo treba odpraviti veliko številno nepreglednih ovinkov, za kar bo treba čisto odkopati velikanske množine prsti in kamenja. Na odseku od Seve do Rimskih Toplic bo največje delo preložitve nerodnega Ogeškega klanca. Kako je to nujno potrebno, dokazuje že dejstvo, da je cesta v Ogečah široka ponekod le dva in pol metra. V najkrajšem času bodo razpisana zemeljska dela za preložitve v tem odseku. Proračun za zemeljska dela in za propuste na tem odseku znaša 665.000 din. Te stroške bosta krila banska uprava in okrajni cestni odbor v Laškem.

Stara cesta sama je še bolj neugodna in za promet neprimerna v drugem odseku od Rimskih Toplic do vasi Širje in bi glede na to bilo morda umestnejše začeti z delom najprej v tem odseku. To pa ni mogoče, ker bodo v drugem odseku napravljeni ogromni odkopi. Vijugasta cesta, ki se doslej umika vsakemu gričku, bo šla preurejena v glavnem naravnost. Zato bo treba njeno novo smer na mnogih mestih izstreliti iz skalnatih pobočij. Samo pri enem ovinku bo šla nova cesta v ravni

Vlak ga je povozil

Brežice, 24. marca. Snoch se je zgodila na postaji Brežice huda nesreča, katere žrtev je postal 19-letni Kraševac Karel iz Dolgega Gradišča v občini Št. Jernej. Tovorni vlak ga je povozil in mu zdobil desno nogo pod kolonom. Kraševac se je pripeljal iz Kamnika z vlakom, ki pride v Brežice ob pol 10 zvečer. Iz Brežice se je hotel odpeljati v Št. Jernej. Prišel je kupovat vola za svojega gospodarja, pri katerem služi v Kamniku. V Brežicah je na postaji pomotoma izstopil iz železniškega voza na nasprotni strani postaje. Baje so bila vrata pri železniškem vozu na nasprotni strani odprta in ker je izstopil iz voza še več potnikov, je izstopil tudi on, kar je pa imelo zanj zle posledice. Na nasprotni strani je stal na prvem tiru tovorni vlak, ki je takoj po prihodu osebnega vlaka odpeljal proti Vidmu. Ko je Kraševac izstopil, se je tovorni vlak že premaknil. Kraševcu je na stopnicah osebnega voza spodrsnilo, najbrž zaradi teme. Pri tem je padel pod tovorni vlak, čigar kolesa so šla čez desno nogo. Ponesrečenca so uslužbenec postaje po odhodu obeh vlakov našli med tiri in ga odpeljali v bolnišnico v Brežice, kjer so mu morali takoj odrezati desno nogo pod kolonom.

Mladina in SPD

Naše planinsko društvo je že od nekdaj nudilo mladini, ki poseča planine, razne velike ugodnosti. Od nje ni zahtevalo ničesar drugega, kakor da se v gorah, ki so nam vsem tako ljubo pribežališče po vsakdanjem trudu, dostojno vede in da se vzdržuje uničevanja planinske flore. Toda le posredno s »Planinskim Vestnikom« je moglo društvo vplivati vzgojno na mlade hribolazce, ki pa so bili sicer brez pravega vodstva in nadzorstva. Nadvse pa je važno, da bi iz mladine dobili odlične naraščaj, ki bi prevzel dragoceno dediščino društva, znal pravčasno oceniti lepoto naših planin in njih pomen za vzgojo naroda, za tujski promet in tudi za obrambo domovine. Zato je v zadnjih letih poizkusilo SPD pritegniti mladino ožje v svoje okrilje. Za vse odlične ugodnosti, ki jih nudi mladim planincem po svojih kočah in domovih, ima društvo pravico posebno v današnjih časih zahtevati, da vzgojno vpliva na planinske naraščaj. Pri društvu je ustanovilo mladinski odsek, ki prireja planinska vzgojna in poučna predavanja, prireja skupne izlete in kolonije in drugo. Največji tozadevni cilj društva pa je, da bi se vsi mladi planinci organizirali pri društvu v navedenem odseku. Mladinski odsek je sestavljen iz profesorjev in nastavnikov ljubljanskih srednjih in meščanskih šol, ki po svojih zavodih že sedaj zbirajo in vodijo mlade planince v gore, v kolikor je v skladu z zakonom za srednje šole. Od mladine, organizirane v tem odseku, se ne bi kakor pri drugih šolskih društvih zahtevalo kako posebno novo udeleževanje, ki dijakom jemlje čas, ampak bi se le njihovo dosedanje bolj ali manj brezciljno pohajanje po planinah bolj organiziralo, nadziralo in mlade sile bi se v svojo in narodovo korist v gorah temeljiteje izrabljale in pripravljale za velike naloge, ki čakajo mladino v bodočnosti na vseh možgih poljih. Planinska mladina bo dobila posebno izkaznice SPD, brez katerih nobeden ne bo deležen velikih ugodnosti v planinskih kočah in domovih. V izkaznicah pa so dokaj obširna in jasna navodila za življenje in vedenje v gorah. Navedene pa so tudi kazni, s katerimi SPD lahko občutno zadene vsakogar, ki je do danes brez skrbi razgrajal po gorah in delal škodo planinski flori kakor tudi na dobrem imenu pravih planincev. SPD je vložilo pri merodajnih oblastvih in gospodih primerne spomence, kajti po srednješolskem zakonu je dijakom dovoljeno vstopiti le v nekatera posebej dovoljena dijaška društva. Zato bi bilo prav, da bi vsa javnost podprla sedaj to nesebično in vzgojno tako pomembno akcijo SPD, da bi brez večjih težav dosegla svoj cilj: organizirati in vzgajati planinsko mladino in potem nje napraviti red v naših prelepih gorah.

smeri skozi 15 m visok hrib pri Rimskih Toplicah. Z zarezom, ki jo bodo napravili v ta griček, bodo pridobili toliko kamenja, kakor ga bodo potrebovali za ves novi tlak ceste in za gramoz na njej na tem odseku. Kamenja pa bo ostalo še toliko, da bo zadoščal tudi za ves prvi odsek od Seve do Rimskih Toplic. Ker pa v prvem odseku ni primerne kamenja za zgraditev dobrih cestnih temeljev, bo treba voziti kamenje z drugega odseka na prvi odsek. Zato pa bodo tudi naprej uredili zemeljska dela v prvem odseku, tako da bodo mogli kasneje, ko se bodo lotili drugega odseka, odvažati odvisno kamenje na prvi odsek, kjer ga bo primanjlovalo.

Od Seve do vasi Širje bo popravljena cesta lepo izravnana in razširjena. Hudi ovinki bodo odpravljani in z njimi bo odpadla tudi vsa nepreglednost. Široka bo 7 m, pri čemer bodo temelji ceste široki 6 m. Ob robu ne bo imela običajnih jarkov, ampak betonsko koritnico. Na cestni temelj bodo nasuli več plasti gramoz in ga temeljito zvaljali. Po tem popravilu bo cesta sposobna prenesti precejšen promet, v celoti pa bo urejena tako, da bo kdaj kasneje mogoče cestnišče brez posebnih zemeljskih del še bolj modernizirati.

Ze lansko leto je okrajni cestni odbor v Laškem začel z manjšimi gradbenimi deli med Rimskimi Toplicami in vasjo Širje. Potrebna gradbena dela je opravil seveda le v odseku, za katerega je imel že podroben načrt preložitve. Ker so sedaj izdelani podrobni načrti za celotno preložitve in ker so hkrati na razpolago precejšnja sredstva, bo preureditev te tako važne cestne zveze v letošnjem letu lepo napredovala. Tega se ne vesele le vsi tisti, ki jim cesta služi kot nujna prometna zveza, ampak tudi prebivalstvo, ki upa, da bo pri velikih zemeljskih delih našlo tudi dela in zaslužka.

Nevaren požar

Trebnje, 23. marca. Snoch proti polnoči se je vsa trebanjska dolina neznanosko razsvetlila. Zagorelo je gospodarsko polje pri Zircu v Trebnjem. K sreči je bilo ozračje skoraj popolnoma mirno. Plameni so švigali visoko v zračne višave. Ogorki goreče elame so pa kakor cunjje padali daleč proti Staremu trgu. V veliki nevarnosti je bila hiša z obilnimi skladišči trgovca Groska, ker če bi se tam vnelo, potem bi gotovo nastala eksplozija nafte, bencina in olja, ki bi bila usodna za vse Trebnje. Hvala Bogu tudi, da se ni vnela blizu stojajočarova šupa (lesena in s slamo krita), ker bi potem ogenj prešel tudi na marof. Prosvetni dom, župnišče, cerkev, mežnarijo, šolo itd. Stiri gasilke čete (Trebnje, Ponikve, Velika Loka in Opčine) so z vso silo delale, da so ogni omejile. Zahvala vsem! Ogenj je bil potaknjen. Zgorela je kašča, pod, šupa, dvorana in hlev.

Preizkušnja novega mostu čez Kokro

30 metrov visok oder, ki je doslej držal težo novega lesenega mostu, so v zadnjih dneh odstranili. Novi most že visi zgolj na močnem lesenem lovu. V četrtek jutraj je bila na tem novem mostu obtežljiva preizkušnja pod vodstvom univerzitetnega profesorja dr. inž. Krala. Preizkušnjo izvršuje univ. asistent inž. Jezeršek ob prisotnosti projektanta prof. inž. Dimnika, gradbenega nadzornika inž. cand. Stariča in stavbenega podjetnika Karla Kavke. Obtežba se vrši na ta način, da bo obremenjena najprej ena polovica, nato še druga polovica oziroma ves most, nazadnje pa še srednji del. Obtežba se vrši z gramozom katerega bodo navozili na most nad 100.000 kg. Komisija dela s posebnimi instrumenti, ki kažejo premikanje do ene stotinke milimetra natančno.

Jesenice

Podružnica SPD na Jesenicah sporoča svojemu članstvu, da bo redni občni zbor v četrtek, dne 7. aprila t. l. ob 20. v tovarniški restavraciji na Savi z običajnim dnevnim redom. V primeru neisklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje brez ozira na število navzočih. — K številni udeležbi vabi odbor.

Občinski proračun v Kranju

Kranj, 24. marca. Pri sinočnji občinski seji, katere glavna točka je bila sprejeti občinski proračun za leto 1938/39 je g. župan Karel Ceseni, podal po blagajniškem poročilu tudi poročilo o ustanovitvi meščanske šole v Kranju. Okrajno načelstvo je namreč mnenja, da v novem ljudskošolskem poslopiju ne bo dovolj prostora tudi za meščansko šolo, ker bodo ti prostori zasedeni po ljudski in obrtno-nadaljevalni šoli. Občina pa je mnenja, da bi za prihodnje šolsko leto bil pouk meščanske šole v novem ljudsko šolskem poslopiju, za drugo šolsko leto pa bi se eventualno adaptiralo staro ljudsko šolsko poslopije.

Proračun za leto 1938/39 izkazuje skupnih izdatkov 3.059.218 din in prav toliko dohodkov. Proračun je za 1 milijon višji kakor lanski, vendar je treba upoštevati, da je bil lanski proračun določen za 8 mesecev, dočim pa traja letošnje proračunsko leto od 1. aprila 1938 do 31. marca 1939. Osebnih izdatki znašajo 485.895 din. Od lanskih so se zvišali za okrog 50.000 din, predvsem zaradi tega, ker namerava občina zaposliti tehnika-inž., ker sedaj ne bo več poslovalo okrajno načelstvo kot gradbena oblast prve stopnje temveč občina. Razen tega bo občina zaposlila še 3 uove redarje kar je pač nujno potrebno, sicer pa mora imeti občina določeno vsoto 110.000 dinarjev kot prispevek k državnji policiji. Zadeva državne policije je v teku, z uvedbo te bo bržkone nastavljenih 10 do 12 redarjev in komisar.

Materijski izdatki znašajo skupaj 2.573.323 dinarjev. Pri izdatkih občne upravne oblasti je vnesena nova postavka in sicer zavarovanje delavcev za onemoglost, starost in smrt, ki znaša 30.000 din, zvišal se je tudi pokojninski sklad za občinsko uslužbence.

Posebno zanimiv in važen je proračun glede gradbene stroke. Za vzdrževanje in popravilo občinskih cest se je odobrila vsota 160.000 din, za pot na Šmarjetno goro 15.000 din. V teku 1 ali 2 mesecev bo razpisana licitacija za razširjenje savskega mostu, za kar je določena vsota 200 tisoč dinarjev. Pri novem mostu čez Kokro je nujno potrebno urediti z obeh strani dohod, stroški bodo znašali 125.000 din. Tudi izdatki za razširjenje vodovodnega omrežja so povečani, ker jo določeno, da se bo v doglednem času napeljala voda iz Predvdvora čez Bele Rupe v kranjski rezervoar in znašajo 174.000 din. Važno za Kranj bo vsekakor popravilo in razširjenje ceste od Jelenovega klanca do Naklega, kar bo izvedla država in sicer v širini 6 m, občina pa bo prispevala za 2 m tako da bo cesta široka 8 m in bo od Jelenovega klanca do gostilne »Beksi« tlakovana, na ta način pa bo postala tukaj potreba kanalizacije za kar je določena vsota 45.000 din.

Pri dohodkih so občinske doklade iste kakor lansko leto. Na novo je uvedena trošarina na mešani bencin in sicer od 100 kg 15 din, razen tega je uvedena pavšalirana trošarina v znesku 720.000 dinarjev. Mestna občina je namreč v dogovorih s kranjsko industrijjo, da prispeva v obliki pavšalirane trošarine gotov znesek, ki bi znašal 3% prometa. Industrijja bo bržkone pristala na to, ker se ji potem odstrani vsaka kontrola. Uvedla se je tudi taksa od prenosa nepremičnin, ki bo prinesla 73.000 din. Vse druge pozicije dohodkov pa so enake lanskim. Proračun je bil soglasno sprejet.

Iz Julijske krajine

Izredno cerkveno odlikovanje. G. Karel Piculin, mestni župnik pri sv. Ignaciju na Travniku v Gorici, je bil imenovan za hišnega prelata svetega očeta.

Vitovlje nad Sempasom. Pred dnevi je pogorelo tukajšnjemu posestniku Francu Marinčiču gospodarsko poslopje s 150 q sena in mnogo druge krme; kmetijsko orodje in živino so rešili. Sreča v nevarnosti je bila, da je gorelo podnevi in so ljudje ogenj laže ukrotili in omejili.

Trg sv. Hilarija v Gorici. V sredo, 16. t. m., na praznik sv. Hilarija, ki je patron goriškega mesta, smo imeli vsakoletni semenj. V prvi vrsti je ta semenj namenjen semenskiemu krompirju. Tudi letos so Banjškarji in drugi hribolazci pripeljali mnogo krompirja, Briči, Kraševci, Vipavci in Furlani so ga pa pridno kupovali, tako da je bil trg še razmeroma živahen; semenski krompir je šel po 30–36 lir kvintal. Živinski trg je bil bolj klavarni in sene padale. Ker smo zaradi neprestanega lepega vremena prijadrali že v sušo — ponekod že občutno primanjkuje vode — ni še nič pašne in tudi ne sveže krme, zato je eno silno poskočilo v ceni — do 24 lir kvintal. Marsikateri živinorejec skuša zato oddati kak slabši rep, da mu ne bi bilo treba kupiti dragega sena. Posledica: drugovrstno blago, slabe cene, mrtev trg. Lepi dan je privabil precej okoličanih v mesto in so dobro delali kramarji, ki se natepejo od vseh vetrov, zlasti iz starih pokrajin, eicer ne v veselje domačih trgovcev.

Boj jetiki! Za dan »dveh križev«, t. j. za dan, ki je posvečen nabiranju milodarov za boj proti jetiki, je določena nedelja 10. aprila. Prefekt je že naročil tozadevnemu pokrajinskemu odboru, da mora letošnje leto svoje delo še poglobiti in razmrežiti do zadnje hribovske kočice. Zlasti podeželski župani morajo razviti živahno propagando, da se bodo razprodali vsi dobrodelni koliki. Lani je goriška pokrajina zbrala za boj proti jetiki lepo vsoto 130.000 lir. Uspeh zbirke bi bil gotovo veliko izdatnejši, če bi razni davki in druge dajatve ne tlačili tako občutno vse dežele. Merodajni krogi dobro vedo, kako vse toži, zato bodo brezdvomno podvzeli vse potrebne korake, da se olajšajo ljudska bremena.

Trimesečni tečaj za sirarje. Na mlekarški šoli v Tolminu se bo v kratkem pričel peti trimesečni tečaj za sirarstvo. Določeno je za kmečke sinove s kobarškega in idrijskega okrožja, z Banjske planine in Baške doline. Sredstva za tečaj in pa prahrano gojenecv dasta dežela in tolminska občina. Za podvig sirarstva na Tolminskem so taki tečaji odličnega pomena, saj je tolminski sir zaradi svoje kakovosti in okusa na glasu še iz predvojnne dobe. Če bo tečaj praktičen, strog strokoven in prirojen domačim potrebam in razmeram, uspeh ne bo izostal in bodo mlekarne gotovo rade zboljšale izdelavo sira po novejših načelih in kupčijskih vidiki.

Jugoslovanski kulturni vrt v Clevelandu

Otvoritve se udeleži tudi ljubljanski župan dr. Adlešič

O velikih pripravah za slavnostno otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu, ki ga upravičeno lahko imenujemo za glavno mesto slovenskih izseljencev v Zedinjenih državah, so sicer tudi naši listi že pisali, vendar pa tedaj nismo niti slutili, da bo ta slavnost tako važna in veličastna, kakršno nam sedaj obetajo ameriški listi.

O Jugoslovanskem kulturnem vrtu — Jugoslav Cultural Garden v Clevelandu, ki sta ga našim izseljencem podarila vlada Zedinjenih držav in mestna občina clevelandska, so naši rojaki že postavili spomenike škofu Baragi kot za vso Ameriko zaslužnemu kulturnemu pionirju, vladiki-pesniku Njegošu, goriskemu slavku Simonu Gregorčiču in Ivanu Cankarju pa kot možem, ki s svojimi nesmrtnimi deli večje izseljence na staro domovino. Ker je spomenik Ivana Cankarja poklonila mestna občina ljubljanska, so varhi vrta pod predstvom tokrat in onkraj morja znanega službenega javnega delavca Antona Groine povabili ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča k otvoritvi, naj se je udeleži kot zastopnik Ljubljane in vse stare domovine. Kakor je k odkritju Baragovega spomenika šel domovino zastopat knežof dr. Gregorij Rožman, tako je sedaj župan slovenske prestolnice radostno sprejel vabilo in gre majnika meseca na daljno pot v Ameriko, s seboj pa pouese tudi kako dobro mišljeno malenkost mestu Clevelandu in Jugosl. kulturnemu vrtu za spomin, ki naj Američane opozarja na ljubezen Ljubljane in vse stare domovine do svojih sinov onkraj morja.

Kakor rečeno, pišejo ameriški listi vedno več o velikih slavnostih ob otvoritvi Jugosl. kulturnega vrta, ki bodo 14. in 15. majnika, torej kar dva dneva, posebno pa morajo tudi vse nas razveseliti vesti iz Amerike, da se slavnosti naših izseljencev prvič uradno udeleže tudi najvišje oblasti Severnoameriških zedinjenih držav in bo najbrž celo sam predsednik Roosevelt potatil naš narod s prigodnim nagovorom.

Da našo javnost vsaj kolikor toliko obvestimo o razveseljajočih dogodkih med našimi rojaki, objavljamo za danes samo članek uglednega clevelandskega lista »Ameriška domovina«, ki na prvi strani poroča naslednje, tudi za nas radostne novice:

»In kaj 14. in 15. maja? Ameriški Slovenci in Jugoslovanci sploh bodo imeli tedaj svoj največji zgodovinski dan. Jugoslovanski kulturni vrt, katerega sta nam podarili vlada Zedinjenih držav in mestna vlada, bo na dan 15. maja uradno odprt, blagoslovljen in izročen našemu narodu. To bo zgodovinska slavnost, kakršne naš narod do danes še ni praznoval v Zedinjenih državah.

Veliki čas za veliko delo

Da, tak čas je danes! Skoraj polovico nas je odtrgan od narodnega in državnega telesa. Ako to polovico izgubimo, ali bomo še narod? Zato je delo za naše na tujem, delo za naš narodni bitji ali ne biti. Ali se zavedamo tega?

To veliko misel moramo zanesti zlasti v našo mladino. Mi stari smo velik del časa našega izseljenstva prespali v brezdelju. Šele zadnja leta smo se začeli dramiti, ko je že toliko zamujenega. Da bi zanesla to veliko misel med mladino, je Rafaelova družba pripravila za nedeljo, dne 27. marca ob pol 11 dop. v frančiškanski dvorani akademijo z našo mladino, katero bo prenasal tudi naš radio širni Evropi po slovenskih naselbinah. Napolnimo dvorano in strmino svoja srca s sreči naših na tujem v eno veliko slovensko srce, ki naj se vžge v novem, do sedaj nam neznanim ognjem navdušenja za našo državo in narod! En narod smo, pa še nas ločijo še večji vrhovi, ali še globlja morja, in en narod hočemo tudi ostati! To pokažimo v nedeljo! Pri akademiji bo govoril g. škof dr. Gregorij Rožman. Akademija bo pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca.

Obrtniške vesti

Društvo obrtnikov v Radolci ima svoj redni občni zbor na praznik, 25. marca, ob 3. popoldne v restavraciji Kunstelj. Vabimo vse člane, kakor tudi ostale obrtnike iz Radolice in okolice.

Grosupelj. Dne 27. marca ob 9. imajo obrtniki iz Grosupelja in sosednih občin v gostilni Multer važen obrtniški sestanek, katerega bo posetil tudi delegat Zveze slov. obrtnikov iz Ljubljane, ki bo pojasnil vsa pereča obrtniška vprašanja. Ker bo sestanek velikega pomena, vabimo, da se ga polnoštevilno udeležite.

Dobrepolje

Podružnica sadjarskega društva. Naša delavna podružnica sadjarskega društva, katere predsednik je župnik g. Merkuo, je na eni svojih preteklih sej sklenila dobiti prostor za šolsko drevesnico. Velikodušno je odstopil prostor v izmeri 500 kv. m za cerkvijsko svetnik g. Merkuo proti malenkostni odškodnini. Za to njegovo plemenito gesto smo mu zelo hvaležni. V tej drevesnici se bodo naši otroci naučili vzgajati sadno drevje, ki je važna panoga v našem slovenskem gospodarstvu.

Dijaki preišči. Prebivalci naselja Vodic, ki je oddaljen 5 km od postaje Dobrepolje in leži sredi gričevnatih gozdov, se silno pritožujejo, da jim dela večje število divjih prašičev znatno škodo. Njive, posejane z ozimino, so vse razrite, istotako senoži, lubje drevja pa je objedeno. Priporočati bi bilo, da bi naši vrli lovci napravili v teh sončnih pomladnih dneh skupen lov in pogon na te ščetine.

Gozdni požar. Pretekli teden je v gozdu nad vasio Kampilje pričelo goreti v »stelnici« posessnika g. Mavserja iz Kampilje. Ogenj mu je uničil več sto mladih smrek. Istotako so opazovali prebivalci vasi Podgorje in Kampilje, da je gorel velik kompleks gozda v Raplovcem, ki je nekako dve uri oddaljen od vasi Kampilje.

St. Jerne

Mladinska akademija. V čast Mariji in slovenskim materam bo danes popoldne v društveni dvorani mladinska akademija z zanimivim sporedom. Na programu so govori, petje, deklamacije, rajalni nastop dekle in mladinska igra »Naočniki«.

Socijalno-politični letaj. Je izpadel v splošno zadovoljstvo. Poleg govorov so bila na programu tudi skriptična predavanja.

Požar. Na predvečer sv. Jožeta je gorelo pri posestniku Zagorec v Gor. Vrhpolju. Zgorel je kozolec-dvojnik, vreden 14.000 din.

Dirkalno in konjersko društvo sta za dobo 20 let vzela v najem obširno gmajno ter bodo odlej dalje tam konjske dirke in razne druge športne prireditve.

Včeraj (torej 23. februarja) je poklical naše uredništvo Hon. Robert J. Bulkley, zvezni senator iz države Ohio, ki nam je povedal, da je slišal, da bo Jugoslovanski kulturni vrt uradno odprt 15. maja. Povedal je, da je dobil novico potem Associated Press, ki je najbolj pomembna družba v Ameriki za mednarodne novice.

Senator Bulkley nam je povedal v teku telefonskega razgovora, da si bo šel v čast, da bo navzoč ob priliki otvoritve Jugoslovanskega kulturnega vrta, da bi pripeljal s seboj tudi bivšega guvernerja države Ohio in sedanjega senatorja Vic Donaheya.

Senator Bulkley nam je tudi povedal, da bo govoril tozadevno s

predsednikom Russeveltom,

ki bo — najbrž — povedal nekaj besed potem radija ob otvoritvi slavnosti Jugoslovanskega kulturnega vrta, tode pripeljal bo s seboj

podpredsednika Zedinjenih držav Johna Nancy Garnerja,

ki bo zastopal vlado Zedinjenih držav ob priliki otvoritve Jugoslovanskega kulturnega vrta.

Navzoč bo guverner države Ohio, podguverner, državni poslanci in senatorji, naši sodniki, župan (clevelandski), mestni councilmani in predvsem — navzoč bo naš narod.

Kajti sprejeli bomo v našo sredino 15. maja ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča, ki je prvi župan iz Jugoslavije, ki je še kdaj uradno prišel kot zastopnik našega naroda v Zedinjene države. Najvišje ameriške državne oblasti, od predsednika do župana so pripravljene nastopiti ob tej priliki in počastiti naš narod, pa tudi Jugoslovance, zlasti pa nas Slovence, katere bo pozdravil uradno v imenu stare domovine ljubljanski župan dr. Jure Adlešič.

Naj omenimo še, da bo ob priliki obiska ljubljanskega župana v Clevelandu in ob priliki obiska podpredsednika Zedinjenih držav The Columbia Broadcasting Co. razpošiljala naš program potem 37 radio postaj po širni Ameriki. In o tem bomo seveda še obširneje in o pravem času poročali.

Tako torej slovenski ameriški list in zato velikega pomena udeležbe in sodelovanja vlade Severnoameriških zedinjenih držav pri naših slavnostih v Clevelandu pač ni treba še posebej navajati, saj se ga popolnoma zavedajo naši izseljenci, prav tako je pa opravičeno naše prepričanje, da bo to sodelovanje izredno velikega pomena za ugled vsega našega naroda v svetu to in onkraj morja in zato se tudi mesto Ljubljana čuti počaščen, da bo pri teh zgodovinskih dogodkih igrala tako odlično vlogo.

Maribor

m Drevi ob pol 8 v stolnici petkova postna pobožnost. Polovica postnega časa je minila. Po nočnejši postni pobožnosti se le še trije petki pred Veliko nočjo. Zato na svidenje! Spored: Točno ob pol 8 petje Križnega pota; ob tričetrt na 8 cerkveni govor, nato blagoslov z Najsvetejšim, molitev za spravo proti bogokletju; konec četrte čez 8.

m Klub Sedejere družine v Mariboru priredi v soboto, 26. marca ob 20 v dvorani na Aleksandrovi 6 družinsko-prijateljski večer, ki je posvečen rojakom Soške krajine in Gospe svete. Spored je zelo pester. Vstopnina: Sedež 1.—VI. vrste 6 din, VII.—XIV. vrste 4 din, stoječe 2 din, za dijake 1 din.

m Ogenj na Tezmem in v Račah. V Tezinski ulici na Pobrežju je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju posestnice Elizabete Schaffer. Poslopje je zgorelo s palnino in kokošjim hlevom vred do tal. Kakor se je ugotovilo, je nastal ogenj zaradi slabega dimnika v palnici. Škoda je znatna, pa je krita z zavarovalnico. — V Sp. Gorici pri Račah pa je nastal požar v stelnjaku železniškega uslužbenca Franca Sagadina. Ogenj je nastal ponoči okrog 11. ure ter je bil najbrž potaknjen. S pomočjo »sedesod« po požar omejili in pogasili preden je mogel napraviti večjo škodo.

m Poselska zveza priredi v nedeljo, 27. t. m. ob 14. popoldne v dvorani na Gledališki ulici 2 proslavo materinskega dne. Na sporedu so deklamacije, nagovori in igrokaz »Sveta Cita«.

m Umrl je na Pobrežski cesti 42 67 letni sejmari Franc Krepek. Naj počiva v miru!

Kavarna in restavracija »Orel«

Novodospela neuladkana najboljša ljubljanska vina. Ob petkih sveže morske ribe.

m Zbor mariborskih ribičev. V sredo zvečer je bil obni zbor Ribičkega društva v Mariboru. Poročila so podali predsednik prof. Fludernik, tajnik Božo Gajšek, blaginjak trgovec Greiner. Zanimanje članov je bilo precejšnje ter je bil obni zbor dobro obiskan. Predsednik Fludernik je v svojem poročilu obravnaval predvsem nov položaj, v katerem se sedaj naše ribarstvo nahaja, ko stopa v veljavno nov ribarski zakon. Glavna izprememba, ki jo zakon donša, je revirna razdelitev. V naših razmerah bodo tvorili vsi srednji potoki posebno revirje, večji, kakor Mislina in Meža, pa se bodo delili na več revirjev. Na Dravi bo formiranih 10 do 11 revirjev, in sicer tako, da bo obsegal vsak revir dva brega, Zakupna doba za revirje bo trajala 10 let. Članov je imelo društvo 265. V lastnem vališču si je vzgajilo lasti 130.000 postvrijh mladic; od tega jih je v svoje lastne potoke vložilo 51.000, v druge revirje pa jih je odstopilo 75.000. Premožensko stanje društva je za dane razmere povoljno. Sledile so volitve novega odbora, ki pa niso prinesle bistvene spremembe. V funkciji je ostal po večini dosedanjí odbor s predsednikom dr. Fludernikom na čelu.

m Zaradi škatle zganice si prerezal vrat. Razburljiv dogodek se je v sredo zvečer odigral v Vetrinjski ulici 27 letni hlapec pri mesarskem mojstru g. Piršu Janez Lazar se je skregal s kuharico, ki ga je obdolžila, da je odnesel škafloco vžigalce. Mož je bil najbrž malo vinen, pa je v jezi in pijanosti zagrabil za nož ter si prerezal žile na roki in vrat. Ko so poklicali reševalce, se je na vso moč upiral ter so ga šele s težavo spravili v reševalni avto ter ga prepeljali v bolnišnico.

m 1300 din izgubil z motorja. Trgovca Ivan Pinterič iz Leskovec v Halozah se je peljal na motorju po mariborskih ulicah, pa je izgubil iz žepa listnico s 1300 din, s štirimi srečkami razredne loterije in raznimi dokumenti. Najdilež listnice z denarjem se ni izročil policiji.

Higienska ureditev Celja

Celje je bilo že leta 1936 proglašeno za turistično mesto. Mnogo se dela, da bi ohranilo naše mesto značaj turističnega mesta, vendar ne dovolj. Celje se nima vseh pogojev, ki bi bili v skladu s sodobnimi zahtevami turističnega občinstva. Zakonski predpisi o turizmu imajo namen predvsem proglašati samo take kraje za turistične, ki so primerno urejeni in pripravljeni za sprejem mednarodnega občinstva. Zakoniti predpisi zahtevajo od turističnih krajev, da izpolnijo gotove pogoje. Na drugi strani je nesporno, da morajo turistični kraji zahtevati od države, da jih ta podpira po svojih najboljših močeh v izvedbi turističnega programa in odvrča od njih vse, kar jih ovira pri tem delu ter končno izvede vse one melioracije, ki spadajo v njen delokrog in so potrebne za to, da se turistični kraji dvignejo.

Danes izpregovorimo o higieni ureditvi Celja, predvsem o izvozu fekalij, smeti in slabih tržnih razmerah. Težave z izvozom fekalij v Celju se večajo. Število voznikov-kmetov, ki s slabo zaprtimi sodi prihajajo po fekalije, je nezadostno ter odhajajo s praznimi sodi, ker niso imeli fekalij, ki so močno pomeneane z vodo. Izvoz fekalij je otežkočen, ker prihajajo prostovoljni vozniki le od časa do časa, le podnevi ter vožnjo ponosi odklanjajo. Z izpraznjevanjem fekalij podnevi se širi po celjskih ulicah neznošen smrad. Tako se zopet ob toplih pomladnih in vročih poletnih mesecih pri črpanju zaradi počasnih in neokretnih priprav zbira roji muh, proti katerim živilski predmeti na trgu in v trgovinah niso zavarovani. To ne-higieno in neestetsko izpraznjevanje greznice s konjsko vprego je kvarno za turistični promet in ne ustreza več potrebam današnjega časa. S sedanjim sistemom se ne more vršiti izpraznjevanje v nočnem času in postopati v smislu cestno-polijskega reda mesta Celja. V vseh mestih so že preskrbeli za higienično odvažanje fekalij in je potrebno, da se reši to vprašanje tudi v Celju. Zgradila naj bi se centralna greznica, kamor bi se odvažale fekalije. Vsekakor bi bilo veliko bolj ekonomično, če bi si mestna občina nabavila avtomobil, s katerim bi se izvoz fekalij hitreje, izdatneje in ceneje izvrševal, na drugi strani pa bi zadoščal sodobnim zahtevam turističnega mesta. Letno vzdrževanje avtomobila bi bilo cenejše od vzdrževanja vozov s konjsko vprego in številnim osebjem, s tem pa bi bile odstranjene ne-higienne razmere. Nečasno je za Celje, da se pomikajo po glavnih ulicah dolge karavane smrdljivih sodov. Z nabavo higienkega voza, avtomobila in nočnim izvažanjem, pa se bo lahko tudi z vso strogoostjo izvajal cestno-polijski red.

Uredi naj se odvažanje smeti, kot je urejeno v večjih in manjših mestih. V urejenosti mest. V interesu javne higiene je, da se uredi izpraznjevanje stranišč z napravo centralne greznice.

Prestavitev tržnega prostora na drug primernejši kraj v Celju je nujna. Sedanji tržni prostor ni le prenajam, temveč je tudi v pogledu higiene višek prepoštnosti. Manjka predvsem tekoča voda, kajti en sam javen vodnjak v tem pogledu gotovo ne zadošča. Tržni prostor nima nobenega javnega stranišča. Manjkajo prostori za shranjevanje stojne, nikjer ni mesta za čiščenje stojne in priprav, ki se rabijo pri prodaji življenjskih potrebščin. Celjski trg je na kraju, kjer je glavni promet, zato je prostor zelo neprimeren za tržnico.

Te ne-higienne ovire bi se brez velikih finančnih sredstev dale odpraviti, Celje pa bi s to ureditvijo mnogo pridobilo.

Trbovlje

Mezdno gibanje pri TPD. Pogajanja za nove tarifyne pogodbe pri TPD so napovedane za 5. aprila v Ljubljani. Odpovedali so dosedanje pogodbe delavci v cementarni in pri apnencah TPD. Rudarji so vložili še prošnjo za nabavni prispevek. TPD pa je povabila vse na skupen razgovor, da bi se vsa sporna vprašanja in zadeve naenkrat in za vse skupaj rešila. Gotovo bo tudi delavcem bolj prav, če se jim čimprej in čim bolj uredijo njih zadeve in njih pritožbam ugodno.

Mrzel Julka. Dolgotrajna jetika je pregledala nit življenja dobri Gašperjevi mami iz Knezdola. Bog ji bodi za vse dobro plačnik. Zavedni krščanski družini, možu in otrokom pa izrekamo naše globoko sožalje!

Tržič

Nad vse zadovoljni so bili pri zadnjih prireditvah v »Našem domu« tudi najbolj razvajeni gledalci. Lahko rečemo, da tako dobro sestavljenega programa še ni imela kakšna telovadna akademija v naši dvorani kot je bila na Jožefovo. Kar vsipale so se posamezne skupine na prostorni oder in vsaka nas je iznenadila. Veličastna je bila zlasti zaobluba fantov, katerim so se v krojih pridružili tudi nekateri naši vplivni možje. Isti dan so zaključevali naši mladi fantje tudi duhovne vaje, ki jih je vodil g. dr. Franc Mihelič iz Ljubljane in zdrave duše so bile v zdravih telesih še bolj izražene. Zastajale niso seveda tudi dekleške vrste. Le tako naprej! — Prosvetni večeri so že več let živa potreba. V letošnji zimi jih je priredilo naše prosvetno društvo 12. Zadnji je bil v ponedeljek in enakega bi mu res morali iskati v obširnih društvenih seznanih. Posvečen je bil spominu velikega našega nadškofa dr. A. B. Jegliča. Razpoloženje in spoštljivo pozornost so uvedli moški pevci s primernimi pesmimi, nato je pa predaval ob slikah in filmu gosp. stolni dekan dr. Kimovec.

Zrvice glazu pod Stortičem, katere smo lani 29. marca izgubili, postajajo te dni zopet predmet naših živih spominov. Velika spominška svečanost na pokopališču bo na velikonocni ponedeljek, ko bo prostorno grobišče dobilo še glavni in zadnji del, t. j. kip sv. Mihaela nadangela. Točnje bomo še poročali.

Materinska proslava bo danes popoldne po večernicah v dvorani »Našega doma« in so vabljenje posebno matere.

Smihel pri Novem mestu

Postne razmere pri nas so še zmeraj neznozne. Nerednostjo so se povečale pred vsem s povečanjem naročnikov našega časopisa. — Dnevno časopisje se sploh ne more udomačiti pri nas, ko ga doblimo komaj vsak drugi dan. Krivde ne nosi toliko novomeška pošta, kot preveliko območje in pomanjkanje osebja, zlasti pismonoše so preobremenjeni. Pomožnih pošt ne doblimo, na prošnje za samostojno pogodbeno pošto pa tudi ni odgovora.

Zalostne posledice toče šele zdaj čutimo v vsej grozi. Kašče so se popolnoma izpraznile in mnoge družine dobesedno stradajo. Semena za posaditev in sejanje ni. Drevje, ki ga zdaj obrezujejo, je skoraj vse nerabno in ga je treba pometati ven. Mlada drevesca so bila po znižani ceni na razpolago na Kmetijski šoli na Grnu, koruzo občina z raznimi podporami (n. pr. Vzemljama zavarovalnica) pridno naroča, a kaj ko je za vse treba spet denarja.

Sport

Ljubljana - Jedinstvo v nedeljo

Silno težka in naporna je pot kluba, da si pribori možnost tekmovalna med ligaskimi klubi. Stevilne izločilne tekme izčrpa ne samo moštvo, marveč so tudi močno obremenjene v finančnem pogledu. In to je »novajliki« v ligaskem tekmovalstvu. Jedinstva še močno v spominu in je zato popolnoma razumljivo, da se četrti belgrajski klub za odločilno in veljavno ljubljansko tekmo nadvse vestno in premišljeno pripravlja. Po zadnjih informacijah bo Jedinstvo igralo z najmočnejšim moštvom, ki ga ima momentano na razpolago. Pri tegneji so vsi veliki asji, igralci slavni imen, ki bodo z majnimi silami gotovo zaigrali za življenje in smrt, da rešijo svoj klub izpada. Petkovič, Lončar, Sekulič, Pažanšek, Zivković — stebri in glavna opora Jedinstva — bodo kompletno reševali potapljalce bo barko Ljubljana je postavljena pred težavno, toda častno nalogo. Zaupamo našim fantom, da bodo v svesti si odgovornosti napram klubu in Ljubljani dali iz sebe vse in da z zmago nad Jedinstvom zagotovijo nadaljnjo možnost tekmovalja edinemu slovenskemu predstavniku v nacionalni ligi. Ljubljanci pa bodo napolnili igrišče in stali igralcem do zadnje sekunde ob strani ter jih podžigali z navdušenim Ljubljana, Ljubljana.

Mariborski šport

Maribor, 25. marca 1938.

Nogomet

Nadaljevanje prvenstva

V nedeljo, dne 27. marca se odigra drugo kolo izločilne tekme za prvenstvo LNP. V Mariboru nastopi priročen gost SK Kranj iz Kranja, ki ga vodi znani bivši mariborski reprezentativci in pozneje Mirjan Unterreiter. Nasprotnik bo tokrat ISSK Maribor, ki bo menda na tej tekmi nastopil komplet ter si skušal s pridobitjem obega točk zasedati prvo mesto na tabli. Tekma bo sigurno prinesla dober sport, ker kakor je znano, goji tudi Kranj moderno igranje kratkih pasov ter ranolaga z zelo dobrim moštvom — Zelenčarji mora potovati v Čakovce, kjer bo moral razviti vse svoje sile, da nevarnemu nasprotniku ne podleže. — V Celju pa gostuje ljubljanski Hermes.

Lahka atletika

Otvoritve sezone

V nedeljo, dne 27. marca ob 10 otvori SK Zelenčarji lokalno lahko-atletsko sezono 1938 z izvedbo tradicionalnega cross-countryja za prvenstvo Maribora. Prireditelj bo izvedena na Stadionu in to za moštva in posadice. Za senorje znaša proga 5 km ter se ta svedbo najboljši dolgozgodnji svet ljubljanskih klubov z znanimi reprezentativci: Stefančič, Podpečan in Kangler na čelu. Borba bo nedvomno zelo ostra, ker so atletski zaradi izredno ugodnega vremena še mnogo trenirali ter se nahajajo v polni formi. Juniorji C

Gledališče

Petek, 25. marca, ob 15: »Gašper in Hudamora.« Znižane cene — Ob 20: »Noč v Kairu.« Globoko znižane cene. Zadnjičkrat.
Sobota, 26. marca, ob 20: »Firma.« Red D. Pozor! Sprememba!
Nedelja, 27. marca, ob 15: »Trubadur.« — Ob 20: »Nečak.«

Tenis

Vsi mariborski klubi: ISSK Maribor, SK Rapid in SK Zelenčarji so se pripravili svoja igrišča ter se na istih te dni prične z igranjem. Tudi letos bodo častilci belega sporta imeli priliko prisostvovati zanimivim prireditvam, od katerih bo velik mednarodni medmestni turnir ob priliki Mariborskega tedna organiziran v posebno velikem stilu. Ker so članarino za igranje vsi klubi močno znižali, je udeleževanje v tem lepem in elegantnem sportu omogočeno vsakomur.

Celjski sport

V nedeljo, dne 27. marca bo ob 10 popoldne na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Slavijo iz Maribora in celjsko SK Jugoslavijo. Popoldne ob pol 4 na Glaziji zaislavlja kvalifikacijska tekma LNP med ZSK Hornosom iz Ljubljane in SK Celjem. Za tekmo vlada veliko zanimanje.

Smuka v planinah

Slovensko planinsko društvo priredi izlete v planino. Pri »Zlatorogu«, ki se sedaj preureja, je klub temu vedno na razpolago obredica in vsa prehrana, tako da morejo smučarji, namenjeni na Komno, računati s pocitkom pri Zlatorogu. Komna je stalno oskrbovana ter ima v svoji okolici še preko 150 cm snega; da pridejo smučarji še vedno na svoj račun. Koča pri Triglavskih jezerih je oskrbovana in leži v tej dolini preko dva metra snega, tako da je smuka s Hribarje izredno užitik. Triglavski ledenik ima mnogo snega in ugodno smuko; Triglavski dom na Kredarici in Staničeva koča sta oskrbovana. Pod Mostovrsko čaka na planince smučarje Erjavčeva koča na Vršiču, ki ima lahek dostop iz Kranjske gore. Po dobro prepsani noči v tej postojanki je priporočljiva smuka tura preko Siemena v Tamar, kjer audi tamonajša koča SPD potrebno zavetišče. Dom na Kravcu je izhodišče za smuške ture proti Kompeteli, sicer pa je tudi še na vrhu Kravca dovolj snega. Velika Planina žari v spomladanskem soncu, vendar se še najde dovolj ugodnih prostorov, pokritih s snegom, tako da je tudi tod še mogoča smuka. Prijeten izlet je pod vznožje Kamniških planin v Dom v Kamniški Bistrici. Kocbekov dom na Koroski je oskrbovan od 3. aprila dalje. Ako bo dovolj prijav, priredi SPD v Ljubljani od 25. do 27. t. m. izlet v dolino Triglavskih jezer; prijave sprejema planinska SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta. Smuški turni tečaj pa priredi SPD v Ljubljani pod strokovnim vodstvom preko vsega Triglavskega pogorja v času od 3. do 10. aprila.

Neprecenljiva je moč planinskega sonca, ki se more kosati s polnoltni žarki v dolini in kar je glavno — mir vlada med vrhovi, visoko nad trušcem dolin. Planinci odločijo se in pobite v planje. Podrobne informacije o posameznih turah dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK »Mars«. Danes popoldne ob 15. uri naj bo kompletno juniorsko moštvo na igrišču Ljubljane. V primeru slabega vremena tekma odpade. V nedeljo igra L. moštvo predtekmočje z Ljubljano, zato sklenjem za soboto večer sestanek. Pridite vsi, ker boste prejeli zelo važna navodila. Sestanek bo na običajnem mestu in ob običajni uri. Juniorji naj dvignejo opremo danes med 11 in 12 pri gospodarju. — Tajnik.

Uradna vremenska poročila

Tajsko prometnih zvez Slovenije, JZSZ in SPD od dne 24. marca 1938:

Rateče-Planica.	820 m: +2, sončno, mirno, 40 cm snega, steno.
Kranjska gora.	810 m: +4, barometer se dviga, sončno, mirno.
Erjavčeva koča na Vršiču.	1501 m: -2, sončno, mirno, zapadnik snega 80 cm, snežice.
Krincec.	300 m snega, snežice.
Dom na Komni.	1330 m: -3, sončno, mirno, 100 cm snega, snežice.

Ljubljana slavi majniško deklaracijo

**Pred 20 leti, ko je slovensko žensstvo izročilo dr. Korošcu
nad 200.000 podpisov**

Pred dvajsetimi leti je to bilo, na soboto in nedeljo, 23. in 24. marca 1918. Do takrat je slovenski narod imel stranke in skupine, ki so se več ali manj pisano gledale med seboj. Majniška deklaracija pa je vrgla med narod osrednjo misel, okrog katere se je začelo vse zbirati. Stranke in stranke so se ostale, toda pisano se niso mogle več gledati, ker ljudstvo v stiski časa ni imelo nobenega zanimanja več za male razprtije, na vseh shodih, v vsaki družbi in družini se je govorilo le o majniški deklaraciji, ki je bila program vseh. Dosele noben sporazum, noben dogovor ni mogel zediniti naroda, majniška deklaracija ga je. Preplavila je razlike med posameznimi tabori, da so ostali le še odbori in posamezna vodstva, da je bilo ob slavnostnih prilikah več govornikov, ki so oznanjali eno: majniško deklaracijo, da je bila zahteva po njenem uresničenju je močnejša.

Ko je predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec 30. maja 1917 prebral v dunajskem parlamentu, se marsikdo ni prav zavedal, kaj se je zgodilo. Kmalu pa se je začelo opredeljevanje. Pristaši monarhije so naprej izpovedali, kaj je v njej in so jo proglasili za izdajstvo države in takoj na tej zgodovinski seji avstrijskega parlamenta napovedali, da se bodo uprli njenemu uresničenju. Narodnjaki so se spogledali in

ostremi, kaj je naenkrat to, da je narod, ki so ga zalezovali izbrisi sveta, udaril ob mizo in dejal, da ne bo več služil, da si bo prebral. Tisti najbolj ozkega obzora, ki so zaslutili, da bo njihovi osebni fastidnost in morda tudi gospodarskim koristim slabo postrženo, da bo njihovo ime preveč utonilo v splošnem narodnem valu, pa so začeli govoriti, da to ni tako huda reč, da ne sega čez pomen običajnih resolucij in je torej ni treba tako hudo jemati, s tem so tolažili tudi gospodarja na Dunaju.

Kmalu se je izkazalo, da majniška deklaracija potrebuje zunanje opore, neovrgljivih dokazov, da je to namenjen in volja naroda, da ni samo sklep kakšnega strankinega odbora. Treba je bilo pokazati, da je majniška deklaracija mišljena resno v vsem svojem obsegu in naj zato ni hude računa, da jo bo s kako diplomacijo obšel. Če bi ta, na kogar je bila kot zahteva naslovljena, znal prisluhniti narodnim utripom, bi sam lahko videl, kam stvar pelje, toda usodno je, da so prav največji veljani tik pred koncem udarjeni s slepoto in ne vidijo. Torej je bilo treba na zunanjo vidno pokazati, da je za majniško deklaracijo zbran ves narod in ji kljub skromni tradiciji zastopstvenega naroda dajati zunanji sloves.

Takrat pa je bila vojna. Odborniki raznih društev ni bilo doma, vse odrasle moške so

notri vzeli. Doma so bili le otroci in ženske in kak starček, ki je vsej vasi orodje popraviljal. In so se ženske lotile zgodovinsko važnega narodnega dela, da dajo majniški deklaraciji tak glas, ki se bo slišal po vsej deželi in državi. Sredi skrbi za vsakdanji kruh, ki je bil takrat tako hoden, od ust so si ga pritrgovali, da so ga mogle dati otrokom in ga še pošiljati za možmi in sinovi na neznane fronte, sredi neprestanih preseljevanj vojaških kolon, ob prisilskovanju ovađuhov in narodnih izdajalcev, ki so se pred nemškimi častniki razkazovali s svojim znanjem nemškega jezika, ob večini dobrih in slabih preokovanjih so preinabile otopeloga in obupanega duha v vsem narodu. V nekaj mesecih so zbrale pod majniško deklaracijo nad dvestotisoč podpisov! Noben predlog tistih let, noben diplomatski načrt, noben sklep kakšnega majnega društva ali ošabnih konferenc ni bil tako podprt! In noben narod pod avstrogrško monarhijo ni izpregovoril iz tolikih ust! Ta dokaz, da je bila izjava, ki jo je dr. Korošec prebral v dunajskem parlamentu, res glas naroda, je vse presenetil, prijatelje slovenske svobode in jugoslovanskega zedinjenja je opogumil, da je vse zvalovalo v navdušenju in samozvesti, zopernike te misli pa je zbežal in še bolj so se zakrknili v strupenem sovraštvu.

Slovenski voditelj - dr. Korošec

Središče takratnega političnega delovanja in vsega narodnega gibanja je bil dr. Korošec. On je bil od vseh prijateljev slovenstva in jugoslovstva priznan za nesporne voditelja, za prvega oznanjevalca in nosilca tega velikega osvobodilnega gibanja. To stoji v zgodovini kakor mejnik za čisto, kdor ga premika, je goljuf. Tega ne more ovreči noben diplomat, noben letak, noben zavit govor političnih prihajačev, nobena laž v skupščini ali v senatu v Beogradu! Zgodovina je videla dr. Antona Korošca na vrhu jugoslovanskega gibanja vseh južnoslovanskih dežela bivše monarhije, ob njem je bil zbran ves narod, v prvi vrsti seveda slovenski, z vsemi svojimi podvoditelji. Takrat, v pričo svetlega avstrijskega bajoneta, ni bilo strank, programčkov, sekt in užaljenih veličin, ni bilo nesloženih zaupniških sestankov, takrat je bilo samo »Živio Jugoslavija« in »Živio Korošec« iz vseh ust, kdor je to vpil, je bil v vsaki stranki enako zvest pristaš.

Danes, ko je notranji ministar, odpadniki prihajajo nanj, da bi pokazali svojo moč in pogum, danes sinovi raznašajo letake, ki jih pišejo in plačujejo očetje, ki so mu pred dvajsetimi leti, ko je bil samo poslanec, vpili »Živio«; danes lajajo nanj kakor priklenjeni psi, pregreli od strasti se niti obrniti ne ulegnejo, da bi videli, da niso priklenjeni — potem bi se jim tudi lajanje ne zdelo več pametno, pred dvajsetimi leti so drveli k njemu kot k voditelju; pred dvajsetimi leti so vpili: »Živio Korošec«, »Živio Jugoslavija«, danes vpijejo: »Korošec je narod Jugoslaviji prodal, da ga uniči, ali pa: »Korošec je Jugoslavijo narodu prodal, da jo uniči. Proti Avstriji so iz enega grla vpili: »Živio Jugoslavija«, danes ne vedo, kaj bi z njo, še bi radi proti nekemu vpili. Zvodniki! Res, da je na vrhu prošora samo za enega, toda zaradi tega še ne bi bilo treba uganjati tak halo.

Temu dr. Korošcu je slovensko žensstvo hotelo slovesno izročiti zbrane podpise, da bi z zunanjim dokazom v roki lahko govoril majniško deklaracijo v imenu naroda, pred dvajsetimi leti, na nedeljo 24. marca v veliki Unionski dvorani v Ljubljani. Za soboto je bil edini program Ljubljane: sprejem dr. Antona Korošca. »Slovenec« teh dni pravi, da je bil to »narodni delopust«. Magistrat in zavedno meštanstvo so izobesili slovenske zastave, na kolodvoru pa se je zbralo ljudi, da nikoli tega. Vse je potekalo brez agitacije in tudi brez organizacije, v samem navdušenju. Na kolodvoru in pred njim se je zbralo nad 15.000 ljudi, vse je čakalo prihoda, med njimi gospa županja vr. Tavčarjeva, gdč. Cilka Krekova, poslanci dr. Lovro Pogačnik, dr. Ravničar, Gostinčar in deželni poslanci dr. Gregorič, dr. Novak, Ribnikar in mnogo drugih oddelčnikov. Ko je ob pol 7 zvečer vlak privozil v postajo, je vsa množica zaorila v navdušenih vzklikih, peveci pa so zapeli »Lepa naša domovina«. Dr. Korošec je pozdravila gospa županja, ki je »visokochastitemu gospodu nabelnicu« želela »dobro došli«, dr. Korošec se je v kratkem odgovoru zahvalil za pozdrav, nato pa je vsa množica krenila s kolodvoru in prepevala »Hej Slovane«. Vse se je trlo k dr. Korošcu, vse ga je hotelo videti. Pred kolodvorom je stalo nekaj dvoprepnih kočij. V prvi bi se morali peljati gospa dr. Tavčarjeva in gdč. Cilka Krekova, pa so se konji od silne množice tako plašili, da se je moral kočijaž s praznim vozom umakniti iz gneče. V drugem vozu sta se peljala zastopnika SLS dr. Lovro Pogačnik in Gostinčar, v tretjem dr. Korošec z dr. Ravničarjem, v četrem zastopnika Narodne napredne stranke dr. Novak in dr. Kramer. Vse se je v silnem navdušenju valilo proti Dunajski (sedanji Tyrševi) cesti, koder je bilo napovedano, da bo šel sprevod. Na dunajski cesti so v gneči izpregli konje izpred dr. Koroščeve kočije in mladina z vseh strani je poprijela in samotič peljala slavljenca do glavne pošte, od tu naprej po Prešernovi ulici, čez Marjino trg in po Stritarjevi ulici pred magistrat, kjer je bil napovedan sprejem pri takratnem ljubljanskem županu dr. Tavčarju. Med pozdravom na magistratu, kateremu je prisostvoval tudi podžupan dr. Triller, so se manifestacije spodaj na trgu nadaljevale in dr. Korošec je burno pozdravljen stopil na balkon in govoril veljkanski množici. Izpred magistrata se je spreved valil ob neprestanih vzklikih dr. Korošcu in Jugoslaviji proti Unionu, kjer je bil napovedan prijateljski sestanek zastopnikov slovenskega javnega življenja. Kočijo, v kateri se je vozil dr. Korošec z dr. Ravničarjem, je spet peljala mladina, ki si je komaj utirala pot skozi gosto množico. Takrat še ni bilo tako kakor danes, da bi ob vseh polti stali reditelji z belimi trakovi na rokavih in bi jih vsak ubogal, kam mora stopiti, da bo mogla slovesnost lepo potekati, takrat je bil samo narod, ki je premagal zapeljivost uspalnih praškov in se je pravkar prebudil iz omotičnega spanja, narod in njegov voditelj — dr. Korošec. Na sestanku zvečer v

Unionu so govorili najprej župan dr. Tavčar, za njim nabelnic SLS prelat Andrej Kalan, nato zastopnik Narodno napredne stranke dr. Kramer, nato dr. Korošec, za njim zastopnik socialnih demokratov ravatelj Anton Kristan, nazadnje pa za zastopnik koroških Slovencev, urednik »Mira« vikar Smodej. Peveci so ob pričetku zapeli »Lepa naša domovina«, nato pa za vsakim govorom po eno pesem, in sicer: »Slovenec sem«, »Eno devo le bom ljubila«, »Hej Slovane!«, »Iz bratskega zagrljaja«, »Od Urala do Triglavca«, »Jadransko morje«. Vsa slavnost je potekala ob nepopisnem navdušenju za Jugoslavijo in voditelja jugoslovanske misli — dr. Korošcu.

Nedeljska slavnost je bila spet v Unionski dvorani. Dvorana je bila nabito polna, vsa slavnostno okrašena, na odru na mizi pa je čakalo 7 knjig, v katerih so bili zbrani podpisi, ki jih je za majniško deklaracijo nabralo slovensko žensstvo. Dekleta so prišla v slovenskih in hrvaških narodnih nošah s šopi cvetja v rokah, s katerim go obšipale dr. Korošca, ko je šel po dvorani. Pri slavnosti so bile zastopane vse slovenske pokrajine po moških ali ženskih zastopnikih: gospa dr.

Dr. Korošec o Jugoslaviji in majniškem gibanju

Pri nedeljski slavnosti, ko je gospa dr. Tavčarjeva izročila knjige s podpisi, je po njenem govoru in po govoru Cilke Krekove spregovoril dr. Korošec. Govoril je:

»Večelezenja gospa županja, večelezenja gospodična, častilo občinstvo!

Narodnemu žensstvu najskrajnejša zahvala Jugoslovanskega kluba za današnje prireditve, posebno za izročitev podpisov za deklaracijo. S tem činom je stopilo tudi žensstvo v vrste bojevnikov.

Ko gledam danes tukaj po dvorani, manjka eden, kateri bi bil s svojim srcem tako rad med nami, to je naš prvi klicar za jugoslovansko idejo, naš J. E. Krek. (Dolgotrajni klici: Slava Kreku!) Če bi videl to nardukenje za našo stvar, tedaj bi on rekel, kot je imel navado reči: »Prijatelj, naša bitka je dobljena!« Moja dolžnost bi bila, da bi Vas proslavljal radi Vašega čina. Toda ve same ste se z njim proslavile in meni ni treba, da to izoršim. Dokazal bi, da je veliki moment našel med našim narodom tudi veliko žensstvo. Naše žensstvo je videlo, česa potrebuje naš narod. Videlo je ta narod, kako je moral pod jarmom zdihovali. Videlo je preganjanja, marmenja, ki so se vršila nad našim jugoslovanskim narodom. Kajti mi vemo, da jugoslovanska kri ni tekla samo na bojišču, ampak tudi v ozadiju od barbarških naših nasprotnikov. Vse, kar je bilo okoli našega naroda, mu je bilo hladno, sovražno, ga ni ljubilo, želelo mu je smrti. (Podčrtano je dr. pravdnik pred 20 leti časopisom zaplenil.) Bil je zaklenjen in se ni smel prosto gibati, kakor se je gibal vsak drug narod. Vsaka njegova kretnja je bila opazovana. In sedaj, ko smo zasneli veliko idejo Jugoslavije, sedaj se nam vsem zdi, da so se odprla okna in topli solčni žarki so se esipali v naš hram, tako ubog, tako opazovan, tako obdan od sovražnikov, v to hram je zavel sedaj nov zrak, nov zrak, zrak svobode, zrak osebojenosti (Burno odobravanje). Da je tako prišlo to solnce k nam, da so se žarki vsuli v našo srca, to veliko zaslugu ima naše vrlo žensstvo. Naša ideja je bila v začetku skromno izrečena, sicer s popolnim prepričanjem, toda z bojaznijo, kaj bo z njo. In ko je vzelo naše žensstvo to majhno dele v svoje varstvo, tedaj se je zgodilo tej ideji kakor otroku: rastla je, se razširjala in sedaj je last celega jugoslovanskega naroda (Viharno odobravanje). To je ono, za kar se vam danes posebno zahvaljujem. Zahvaljujem se vam, da ste zanesle to željo po ujedinenju v zadnjo našo jugoslovansko kočjo. Mi hočemo, na tem stojimo in ostanemo trdni, vsi, kar nas je, mi hočemo, da so vsi Srbi, Hrvati in Slovenci združeni! (Viharno odobravanje.) Mi hočemo svojo narodno, neodvisno državo (Odobravanje, živio-klici) in sicer na temelju proste samoodločbe celega naroda. S tem prinesemo spop svojim bratom in sestram, s tem prinesemo odrešenje celemu našemu jugoslovanskemu narodu. S tem storimo tudi za splošni mir. Vsaj korak k splošnemu miru storimo tudi mi, ako se ustvari jugoslovanska država.

Toda človek obrača, Bog pa obrne in mi vemo, da so narodi, o katerih so mislili naši nasprotniki, da bodo vedno tlačani, vsi kriki in pogledi k solncu svoje svobode. Med temi smo tudi mi in ako se to uresniči, potem smo tudi bližje miru, katerega vsi tako iskreno želimo. Mora se ustati

Tavčarjeva, gdč. Cilka Krekova, zastopnica čeških žen gdč. Cermakova, gospa dr. Kalanova iz Celja za Slajersko, gospa Eliza Gnezda za Gradec, gospa Alojzija Slavik za Trst in Istro, gdč. Jelica Božičeva iz Opatine za vzhodno Istro; dalje ljubljanski župan dr. Tavčar, podžupan dr. Triller, zastopnik koroških Slovencev Smodej, zastopnik tržaških Slovencev Čok, državni poslanci dr. Pogačnik, dr. Ravničar, Demšar, Gostinčar, ravatelj Ivan Hribar, ravatelj Mantuni, dr. Seneković, notar Plantan, občinski svetniki Serjak, Dimnik, Likozar in Belič. Ko se je navdušenje ob prihodu dr. Korošca nekoliko poleglo, ga je najprej nagovorila gospa županja in mu izročila 7 knjig podpisov, nato pa so govorile še ostale zastopnice žensstva. Slednjič je v nepopisnem viharju navdušenja govoril dr. Korošec o misli majniške deklaracije in o Jugoslaviji. Po slavnosti ga je množica spremlila do Marjanišča, nato pa se je med vzklikanjem in pesmijo vrnila pred školičo, se potem spet ustavila pred Prešernovim spomenikom, šele proti popoldnevu se je pričela razhajati. Majniška deklaracija, Jugoslavija, slovenska svoboda, narodna samostojnost — ti ideali so družili vse množice in podrli vse dotodanje razlike. Središče vsega tega narodnega prebujenja pa je bil dr. Korošec, ki takrat ni imel nasprotnika.

rihi, mora se uresničiti to, kar želimo! (Klici: Mora se!)

Jaz se ne bojim, niti trenutek se ne bojim več, da se ne bi uresničilo, kar hočemo. Mi vemo, da naša stvar naroda dobro stoji. Kajti ves nasproti labor je sedaj na nogah in hoče, da bi naša ideja zopet bila poltlačena, da bi ne smeli dati duška svojim čustvom. Toda ne glede na to ali ono, jaz sem prepričan, da moramo s svojo idejo prodati, da se zjedinenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev mora uresničiti. To je cilj našega naroda.

Za Vaše veliko delo sprejmite še enkrat zahvalo ne samo Jugoslovanskega kluba, jaz mislim, da se smem zahvaliti v imenu celega jugoslovanskega naroda.

Sklepam: Živela neodvisna Jugoslavija!

★

Vsebina majniške deklaracije

Do ustanovitve Jugoslavije ni bilo nobenih sporov, kaj vsebuje majniška deklaracija: Jugoslavijo, zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, temu ni nihče oporekal. Kmalu po ustanovitvi željene države pa se je začel boj za zasluge, zlasti med slovenskimi političnimi strankami, ki so se po prestani nevarnosti, baš v času, ko bi bilo treba podrobneje zgraditi novo državo, razšle vsaka na svojo stran in je večina naroda ostala tam, kjer je bila, ob dr. Korošcu, kateri je manjšina leta in leta strupeno nasprotovala. V tem boju za zasluge je majniška deklaracija doživljala napad za napadom. Nasprotniki slovenske narodne skupnosti so namreč sklepali: kdor ima največ zaslug za ustanovitev te države, si sme lastiti tudi primerno nagrado od nje, sme zahtevati, da živi v njej svobodno in da se v njej razvija tako, kakor si je namenil. Ker pa so hoteli slovenskemu narodu odreči pravico do deleža na dobrobiti države, so mu začeli odrekati — majniško deklaracijo, da to za ustanovitev države ne pomeni nič, da slovenski narod za zedinjenje ni doprinesel nič, da je bil skoraj po silii iztrgan iz avstro-habsburškega obroča, da se nikdar ni potegnil za svojo svobodo in torej od nove države nima kaj zahtevati, najmanj še kako enakopravnost. Hvaležen in miren naj bo, pa pazi je treba nanj, da ne začne ubajati nazaj pod Habsburžane, od katerih se je tako težko ločil — tako so mislili in sklepali tisti, ki naš narod zaničujejo in mu napredka ne žele. Ker pa je to poniževanje slovenskega naroda težko dokazati, so se kot esestradni psi vrgli na majniško deklaracijo. Nobena mednarodna pogodba, nobena pogodba med strankami znotraj države ni bila tolikokrat na vrsti v skušnji ali sedaj tudi v senatu v Beogradu kakor majniška deklaracija. Že skoraj 20 let je pod drobnogledom. To edinstveno obriranje majniške deklaracije že dve desetletji najbolj dokazuje, da je pomembna in važna za Slovence in državo.

Kako pa jo je slovenski narod takrat razumel, kaže najbolj to, kako se je takrat izražal o njej in ob njej.

V uvodu k poročilu o dogodkih na soboto in nedeljo 23. in 24. marca 1918 je »Slovenec« pisal, da je v majniški deklaraciji obsežna naša zah-

Dr. Kramer slavi dr. Korošca in mu obljublja zvestobo

Na prijateljskem sestanku v Unionu je, kakor že omenjeno, govoril tudi zastopnik narodno-napredne stranke dr. Albert Kramer. Dejal je (ponatiskujemo iz »Slovenca« 26. marca 1918):

»Slova družba! Večelestili gospod nabelnic! Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke mi je poveril častno nalogo, da Vas, g. nabelnic, na današnjem večeru v imenu stranke pozdravim.

Na znamenitem predvečer, slavnica družba, smo se zbrali. Jutri je jugoslovanski dan. Jutri se g. nabelnicu izroči stotisoče podpisov, s katerimi so naša dekleta slovesno izjavila, da nevesta slovenskega mladčnika neče nič več biti žena in mati sužnja, da hoče svojo domovino svobodno, da hoče, da se njeni otroci veselijo boljšega svobodnega življenja. Prea spomladanska nedelja je jutri. Misli nam uhajajo na one spomladi, ki jih je naš narod preživel v preteklosti. Pred 70 leti je prvi stopila narodna zavesa na dan. Pred 50 leti se je pojavilo upanje v bodočnost. Na krvavi podlagi velike vojne se je v nas rodilo veliko vere, da je naša bodočnost zagotovljena, veliko vere v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, velika vera v naše življenje, našo svobodo. Častiti g. nabelnic! Enkrat ste se že nahajali med nami. Takrat smo vam videli ob grobu vašega zvestega prijatelja in sodelavca dr. Kreka (Slava-klici). Takrat smo slišali iz Vaših ust besede: Iz groba nam vstane, vel

God naših mater „Pozdravljena ti, ki si rodila...“

Večno mati — večno dekla

obremenjenosti in je svarila in jo mučila: »Pazi se!«

»Malo ven, na zrak moraš!« ji je dejal mož. A pihala je burja — in — kam naj bi dala ta čas otroke? Tako je bilo zmeraj kaj, kar jo je obdržalo.

Mleko in jajca in meso in presno maslo bi jo bili hitreje okrepili, a če ga ni silila, »Jej, mož, jej! Mi smo sili!« ni zadosti zajemal, on, ki je svojega najstarejšega še zmeraj jemal na koleno in ga pital iz svojega deleža. Tako je to prišlo in je šlo kot vse drugo: njena slaba vest o preobremenjenosti je dala odvezo njeni dobri vesti, osvobodila jo je dvomov, zavisti in ložb. — Ni pa rešila bučanja v ušesih, bolečin v glavi in tiste utrujenosti, ko ji je bilo časih, da bi se sredi gospodinjskega dela pri priči sesedla.

Pa se je vzravala, se vlekla naprej, rekla si je, da je razvajena.

Skrivši si je univala krčne žile, polagala nanje platnene obkladke, lepo snažno med kožo in volneno nogavico. In če se je časih sprico večnega ruvanja in javkanja in sporenkanja teh preklicanih otročajev razburila, se zagnala mednje in jih nabunkala in se je nato brez solz sesedla na kuhinjsko mizo, se je že kesala svojega izbruha in si je ob večerni molitvi očitala, kako da je razburljiva in grda. Potem jo je zaskrbelo in se je zbal, češ, kaj če ji bo zdaj Bog enega vzel in jo kaznoval, enega, ki je imel pravkar škrlatinko ali vnetje grla ali mrzlico? Ali pa jo je Bog slišal, kako se ji je nemo uprlo telo in je preklinjala svojo rodovitnost in si je zaželela, da bi si kdaj odpočila kakor njiva, če leto za letom rodi. Pa saj je ljubila svoje otroke, tudi enega bi ne bila dala, ne enega od petih, nobenega tistih, ki so imeli še priti.

Širokih bokov in klenega života so nosile ženske s sosednjih kmetij dele pod srcem, so plešale in obhajale žeganje, se po desetkrat dajale in niso vedele za nobeno bolečino in niso poznale nikakih ložb. Devet, deset, ... brigalo jih je! — Naj raste, kar raste! »Ali ga boš spet imela,« so se norčevale pri pranju na potoku. »Kdo je pa zdaj kriv?«

Do dveh dni pred časom so stale do kolen v vodi, šalile so se in ni jim bilo ničesar mar.

Videla jih je in ni mogla razumeti tega. Ona bi ne bila mogla govoriti o tem, niti z materjo ne. No, kakšno pridigo bi ji bila naredila! Boljšo ko gospod župnik!

To je med vama pred Bogom... Ona je to sama nosila, vse to je vase zaprla.

A domotožje ni utihnilo nič več, domotožje po lastnem telesu, enkrat, da bi bila, enkrat samkrat sama svoja, da bi bila človek brez ljubljenih prijavi ljubezni! Da bi eno samo brez sama spala brez malih na desni in levi, ki jih človek potlači s svojo težo, če se kdaj upa težko telo, da se zavali k počitku.

To domotožje ni več utihnilo. Da bi ležala nerodovita ko njive, ki so dajale leto za letom!

Velikih oči je preplašena planila iz spovednice, kjer je govorila zmedene besede, ko da bi izdajala očeta! Ko da bi prelomila zakon.

In kar ji je rekel sivolasi spovednik... ali ni to veljalo njemu, ki ga ni zadela krivda, ki nemara niti ne slutiti!

Odpoved? Zalostno se je nasmešila. Le kakšne neumnosti je potožila! Kar je bilo drugim le igrača, tega ona ni nikoli poznala. Sram je je bilo svojih besed.

Gospodinjstvo je omahovalo. Opazila je to, a ni mogla zabraniti. Mož je bil brez suknje. In kaj bo z otroki, kasneje, ko bodo večji.

V dno duše pa se je zavedala: saj ni to tisto! Bog že skrbi. Gre le za moža.

Šlo je za moža. Njiva ni in ni več zmogla in je vendar morala zmoči in roditi. »Izžeto«, se je upiralo telo. Duša se je vznemirila in je skalila najboljše, kar je imela: skalila je mir.

Vsa prestrašena si je zamašila ušesa, če so mladi ljudje lahkomišlno rekali, da oni niso tako neumni. Za otroke da nimajo denarja. Pa se je vendarle upiralo njeno telo.

Mož je postal molčeč, ko da bi nosil svoj del. Šel je v ropotarnico, vzel s seboj sekirico, žago, les in količke in si je iztesal ležišče. Tako se je preselil.

Večje tri je vzel s seboj v veliko sobo.

Nikdar nista niti zinila o tem.

To se mu je zasekalo v srce.

Časih, ko so otroci spali, sta se stisnila drug k drugemu, plaho kot ženin in nevesta, trdno sta se objela in se grela. To ju je razveselilo.

Po toliko letih se je privrkal vzradostila svojih moči, delala je in marsikaj popravila, kar je bilo zastalo. Upanje, tisto drugo upanje na časek nedeljskega počitka, je nadomestilo njeno večno upanje.

Zdaj pa je bilo ko v začetku.

Nekoč, ko je pomlad že pomela snežene drobtinice na smetišče in so trate že vstale, sta šla skupaj na sprehod. In drug na drugemu sta visela ko dva mlada zaljubljenca. Tako prožno, tako po svatovski je hitela, ko da bi jo južni oblaki brez teže odnašali v nebesno modrino.

»Kaj pa ti je?« jo je prestrašeno vprašal mož. Ona mu ni mogla povedati, kaj da je. Kar tako je pobrzela dalje.

Ustaviti jo je moral. Zajeti z rokami.

Bilo ji je tako lahko, tako neizrečeno lahko, tako čudno, ko da bi izginevala... A tedajci je zmajala z glavo. Ze spet je bilo tu. A bolezen to ni bila. Bil je le čudež njenega telesa.

Za utrip žile se je zgrozila. Znojne kaplje so se ji zabesedale na čelu. Dihala je. Ni mogla doumeti.

Potem je dvignila pogled k njemu, z roko mu je odstranila štreno las z oči in je smehljalje se rekla: »Je že vse prav tako.« Povesila je veke, ker jo je razumel. In spet je prišlo nadjno s prijateljevo nežnostjo. Tako se je spet dvignila v življenje.

Lotila se je spet dela, vsa v vdanosti, spokojno tiha v svojem blagoslovu, večno mati, večno dekla. (R. Euringer.)

V Afriki žive plemena, ki jim šega ukazuje, da vselej, ko srečajo kako mater, izgovorijo besede: »Pozdravljena, ti, ki si rodila!« — A pri nas?

Mati Marija

Naša nebeska Mati Marija

Marija ni samo oseba verskega čiščenja, ampak je tudi sama po sebi tisto versko, ki je z njim čiščen Bog v podobi deviške žene. To je tisto, kar menijo lavretanske litanije, ko častijo Marijo s poetično in dogmatično vzvišenim klicem — Zgodnja Danica, jutranja zvezda. Danica vzhaja pred soncem, da se potopi v sonce. Božji Sin na Marijinih prsih pomeni torej glede na Marijo, da jo Otrok obžarja z lučjo. Le v tej obžarjenosti je »Mati milosti«, le v tem pomenu je pa tudi »Mati Križa in bolečin.« Kakor jo obžarja gloria Sina pa jo njegov smrtni boj napolnjuje s senco: tudi v trpljenju ni sama v svoji osebi, ona je v Njem, je trpeča s Sinom. Sotrpča je pa tudi »soodrešujoča«. Ta, tolikrat napak pojmovana beseda, pomeni prav za prav le mater: ona je Mati Odršenikova, je Mati odršenja. S tega stališča je pa tudi umljiva vloga Marije v zgodovini krščanstva. Evangelisti jo le malokdaj omenjajo, v cerkveni zgodovini je v dolgih predelih prezrta; njene velike dogme se dvigajo zmeraj le v tistih trenutkih, kjer je krščanska vera najbolj ogrožena, torej ne zaradi Nje, ampak zaradi Sina. Marija počiva tako rekoč zaštrta v božji skrivnosti, da se prav s tem izkaže v svojem verskem pomenu: pajčolan je simbol vsega metafizičnega na svetu. S tem se pojasni, zakaj so vse največje krščanske skrivnosti vstopale v svet po ženski in ne po moškem. Tako je ženska — Marija sprejela božično vest, ženski Magdalenici se je Zveličar najprej prikazal ob vstajenju in skrivnost binkosti je prešla v moške po ženskem načinu.

Motiv ženskosti odmeva skozi vse stvarstvo. Kakor nežen, daljni preljudi drhti nad odprtim naročjem zemlje. Ta ženskost podhrteva nad ljubečo nevesto in ženo in v vsem veličastju lebdí nad sleherno človeško materjo — vsako mater obžarja njen otrok. Motiv ženskosti plava nad najmanjšim, najneznatnejšim predajanjem, nad sčmo takšno slutnjo! Dviga se iz naravne sfere v duhovno in nadnaravno: kjerkoli je ženska najgloblje ona sama, ni ona več zase sama, ampak je predana. Kjerkoli pa je predana, ondi je tudi nevesta in mati. Redovnica, bodi zgolj iz duhovnega ali misijonskega ali iz reda usmiljenja, ima naziv »mater« in sicer »virgo mater« — deviška mati. Tudi bajeslovna Sibila je bila »mati bodočnosti«; vsakršno prerokovanje je le oblika materinstva. Kakor je Sibila v zgodovini predhodnica Marije, tako sledi njo — svetnica: po njej se praskrivnost tako rekoč vrača v svojo domovino.

Mati teh dni

Vlažna in mrzla je stena. Deske so prežete s črmino. Okno komaj prepušča kak sončni žarek in za njim stoji noč, ko da bi bile vse zvezde popadale z neba.

Tenka slamnjača leži na podnicah. A otroška posteljica je tu; v vsej tej bedi je videti ko oltar z lilijami. Kupljena je pri starinarju; bela je, rešetka je modra, oblak tkanine visi čez njo, dasi

Mati teh dni

je že zaprašena in obrabljena. Dve glavici kukata iz nje.

»Mama — kruha!« prosi fantiček in mlajši, ves skolačen med cunjami, ko zajček v mrvi, zajecelj: »Klu-ha...« in sklence ročici. Vohlajajo se dvigneta oba mala noska. Mati zmeraj že še kaj najde. Kak krompirček, ki ga je mož glodati ali skorjico kruha ali ostanek kave. Potem spet sede med zvrhane dele bluz. Ker se ne more ubraniti migetajočih fantičev, ki se prekopicavata po blagu, ju ima zaprta za rešetko.

Sivanka šviga. Slabo plačano delo. A ni da bi človek pomislil, koliko jih čaka, da bi ji ga izpustili iz rok. Če gre zjutraj zarana s svežnjem na hrbtu, z drugim pod pazduho, kakor da še spi in se ji sanja, po poti, da odda storjene bluze, jo spremljajo zavistni pogledi. Da bi bilo že konec zime! Kar v krvi čuti, občuti hrepenenje in kopnenje, skoraj ko oznanjenje, da bo poslej boljše. Ze to, da je treba manj luči, je dobroti; otroka se pa moreta pred hišnimi vrati prekopicavati in divjati. Moglo je, da se bo tudi mož vrnil, ki ji je bil ušel. Nekoč je že tako kar stal pred njo. V žepih je imel denar. Odhod? Nemara Bog tega ne sme vedeti. Njen sestranski obraz je spet vzvetele in dečkoma je lepo počesala svilnate lase. Tako ju je bila lepo oblekla, da so se vsi iz tiste ulice ozirali za njima. A kakšna je zdaj ona sama? Ali se k taki mož vrne?

Če začne tuhtati, se ji strne vse v kepo, ki pritiska na dušo ko megla. Kričeče se zabada vanjo iz teme: ples in kino, pivo in slaščice... o, da bi se mogla le enkrat do silega najesti! In namesto štrn nad čelom — lepo razvršeni kodri. Blizino, roko, usta kakaga človeka poleg sebe...

»Mama — zebe, tako ze-be!« Fantek se začne jokati. Planila je pokonec vsa divja od jeze. Kopica bluz se prevrne, njene noge v copatah stopijo čez nje. Prostora ni več, že stoji pri postelji z zastorčki.

»Boš tiho! Ti!« Stisnjene pesti se razklenijo in povesijo. Otupa škaflo iz lepenke; ali je še kaj premoga v njej? Glava ji je ko iz svinca in že spet je pretekla noč. Skeleč pritisk ji veže senci skupaj. A zdaj skrbno polaga trske, narejene iz zabojnega pokrova, na papir — dosti papirja, saj to nič ne stane.

Luč. Toplota. Vsi zli duhovi pobegnejo. Nekaj milega jo poboža po licih, po sklonjenem hrbtu curlja blažen občutek. Le močno stisniti se v topli kotiček! Spočiti se — le za hip, ki je skoraj ko sreča.

Tišina, samo prasketanje plamenov liki tiho govoreči glas, ki uspa.

Glava ji omahne na ramo. Obraz se nagne. Utrujene veke se zapró. Ali bedi? Vse se leskeče od srebra in zlata. Ozka izbica je ko predsoba nebes...

»Jezus Marija!« Saj se ji ne sanja o veliki, veliki svetlobi, saj je sama sredi te svetlobe — preblizu je peči — njen predpasnik, njeno krilo, njena ruta — vse gori —. Proč, proč vse to, brž, stran! Trga po sebi in trga...

Kam naj bi? Če se le prestopi, se bo vnel zastor nad otroško posteljico in bo zagorelo blago na tleh. Z rokami tipa okoli. Zaman. Kako boli! Kako jo peče! Do smrti. Otroci so v nevarnosti — proč, le proč!

Vse v njej se je spremenilo v strah in ljubezen. Vrata so daleč, okno je blizu. Povzpela se je kvišku — druge poti ni.

Kakor svetlobni angel v plamenih od glave do nog. Pred seboj črno luknjo zevajoče globine. Bog odpusti, da mora v grehih oditi — a otroci! Skoči brez oklevanja.

Mimo štirih nadstropij sikne plamteči lok. Spodaj na granitu je vse ugaslo in živo. Roke, glave, ramena tvorijo steno. Vsa cesta je tu. Vsa cesta ima en sam obraz mukepolne radovednosti. Njena usta izgrgrajo: »Otroci... rešeni...«

Plahutajoča iskrenost nad uničenim obrazom — ali je to še smehlaj? Nobena beseda se več ne pojavi. Nekdo naredi križ.

(Matt.)

MRTVI MATER

Bila si misel, mojih misli — najzvestejša.

Bila si zvezda, mojih zvezd — najsvetlejša.

Bila si cesta, mojih cest — najjasnejša.

Umrla si.

Mi za spomin pustila si:

Svojo vero, ki mi opora je — najtrdnjša.

Svoje upanje, ki mi tolažba je najslajše.

Svojo ljubezen, ki mi za zgled je najlepša.

Vse to imam od tebe.

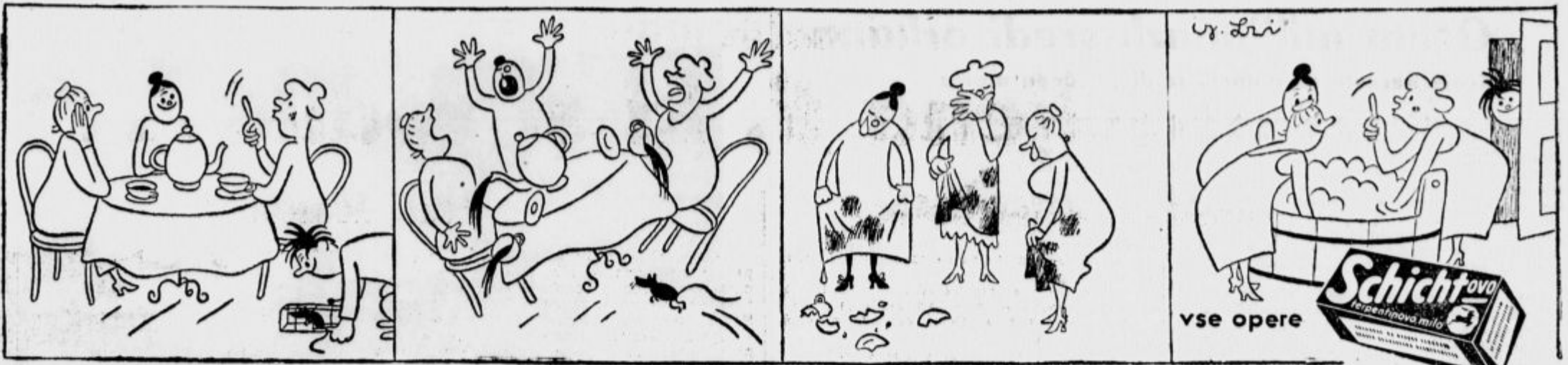
Vse skrila sem v sebe.

Kako sem jaz vsa tvoja,

mati moja!

(Zakrajšek Albina.)

Svetovna ind. proizvodnja pada

Iz najnovejšega statističnega mesečnika Zveze narodov posnemamo, da je lani svetovna industrijska produkcija (brez Rusije) narasla za 7% v primeru z letom 1936 in je za 2% višja kot je bila leta 1929. V Evropi se je produkcija od 1936 na 1937 povečala za 9%, od 1929 na 1938 pa tudi za 7%. V severni Ameriki je bila lanska produkcija za 5% višja kot leta 1936, vendar je dosegla komaj 92% produkcije leta 1929.

V zadnjem četrtletju je industrijska produkcija sveta padla za okoli 10%, od tega v severni Ameriki za 19%, v Evropi pa samo za 2%.

Od leta 1929 na 1937 je najbolj narasla industrijska produkcija v tehle državah: Japonska 69,

Latvija 56, Finska in Švedska po 49, Etoneka 39, Danska 34, Čile 31, Norveška 28, Anglija 24, Nemčija 17 in Avstrija 6%. Na podlagi provizoričnih podatkov je narasla industrijska proizvodnja lani v Madžarski za 38%, v Grčiji za 49%. Ni pa bila še dosežena produkcija leta 1929 v tehle državah: Francija za 17% manj kot leta 1929, Poljska 15, Holandija 9, severnoameriške Združene države 8 in Češkoslovaška 4%.

Po podatkih za januar 1938 je produkcija skoraj povsod padla, n. pr. v severnoameriških Zedinjenih državah od avgusta 1937 na januar 1938 za 30%. Vendar postaja padec vedno bolj počasen.

Trgovina Avstrija — Nemčija

Po vesteh z Dunaja, so padle carinske meje med Avstrijo in Nemčijo. Tako je ves uvoz avstrijskega blaga iz Nemčije dovoljen brez carine. Vendar pa morajo še avstrijski pridelki in izdelki pačirati carinske procedure, nadalje se mora zanje plačevati trošarina in drugi davki.

Se naprej pa veljajo devizni predpisi za uvoz blaga iz Avstrije, kar pomeni, da se mora predložiti nadzorovalnemu uradu devizno dovoljenje. Carinska preostot velja samo za blago avstrijskega izvora ali pa blago, ki je bilo v Avstriji bistveno predelano.

Se nadalje pa ostanejo v veljavi pogodbeno carine napram tretjim državam, v kolikor so obstojale na podlagi trgovinske pogodbe med Avstrijo in Nemčijo z dne 12. aprila 1930.

Menični krediti Reichsbanke v Avstriji. Glavna podružnica Reichsbanke na Dunaju je pripravljena dati menična posojila avstrijskemu gospodarstvu pod istimi pogoji kot v Nemčiji. Avstrijska nacionalna banka v likvidaciji ne bo več izvrševala novih meničnih poslov, ampak samo likvidirala stare posle. Tudi bo Reichsbanka prodajala trimesečne sola-menice Nemčije zlato-diskontne banke.

Uspešnostev rajhovskih obratov v Avstriji. Preprodana, iz Berlina poročajo, da je nemškimi državljanom iz prejšnjega rajha prepovedano osnovanje novih obratov trgovinskih, obrtnih ali industrijskih v Avstriji.

Odločitev prisilnih prodaj nepremičnin. Avstrijska deželna vlada je sklenila ustaviti vse prisilne prodaje nepremičnin zaradi denarnih težav do 30. junija 1938. Če nepremičnina še ni bila do- sojena ali pa še ni pravnoveljavno dotujena, mora eksekucijsko sodišče ustaviti dosajo.

Združenie trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Smarje

Združenie trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Smarje pri Jelšah (brez mesta Celje) je imelo svoj občni zbor dne 23. t. m. Občni zbor je vodil g. Ludvik Košir, prisostvoval pa mu je tudi okrajni načelnik in predstavnik Zbornice TOI g. Zagar. Iz predsedniškega poročila posnemamo, da bo združenie nastavilo posebnega človeka za kontrolo krošnjarjev in šušmarjev. Združenie je naprosilo Zbornico in Zvezo združenj, da se zavzamejo zato, da se prepreči naseljevanje židovskega življa v Slovenijo. Iz tajniškega poročila je posneli, da se trgovstvo teh okrajev ne ogreva za nedeljski počitek, ker bi se podeželski kupci navadili, da tudi najnujnejše potrebščine kupujejo pri mestnih trgovcih. Položaj trgovcev v bližini mest je posebno težaven. Prepove naj se direktna prodaja izozemkega blaga po posameznih trdnjavah konsumentom. Njuno potrebno je urediti tudi starostno zavarovanje našega trgovstva, in sicer

na decentralistični podlagi: po banovinah. Veliko dela so povzročila tudi vprašanja. Zavzema se za pavšaliranje pridobnine. Združenie šteje 582 članov, premoženje združenja je lani naraslo za 0,05 na 0,2 milij. din. Sprejet je bil proračun za 1938 v znesku 0,09 milij. din. Pri volitvah je bil za predsednika zopet izvoljen g. Ludvik Košir iz Prekopa, za podpredsednika Lavtič Josip z Vrankega, Preac Alojzij iz Rogateca in Matija Gorčar iz Mozirja. Predsednika lesnega odseka bo izvolila lesna stroka sama. Navzoči tajnik Zveze trgovskih združenj g. dr. Gornik je opozoril trgovce na bližnji trgovski kongres v Ljubljani.

Staro in novo v vinogradih

Za Jožefovo (19. marca) mora biti trta obrezana. Kolikor trti ni za Jožefovo obrežanih, toliko vinogradov čaka še na Jurjevo (dne 23. aprila) kopl. Pri obrežavi lahko vreden viničar s škarnimi iztisne iz gorice več vina, kakor ga more ob trgtavi v brenti znositi v stiskalnico.

Prvo kolo smeš opravljati tudi v hudem dežju, celo takrat, če si mora viničar povezniti korito preko glave. Drugič pa moraš vinograd prekopati le v lepem vremenu. Ob Jurjevem (23. aprila) mora biti prva kopl končana.

Obeška, ki jih viničar po nepredvidnosti pred Jurjevim ob prvi kopl odbije, postavi sv. Jurij ponoči zopet na svoja mesta, po svojem gođu jih pusti v nemar. Do Jakobovega (26. julija) mora biti trta zvezana. Pred svojim godom skrbni sv. Jakob za trzno listje in brstje ter ga po potrebi uravnava in popravlja, po njegovem godu je to viničarjeva skrb.

Trte vršičak takrat, ko se žlahtnina mečla! To je nekaj starih viničarskih pravil, ki jih danes polagoma pozabljamo, čeprav vsebujejo mnogo resničnega in zaslužijo, da si jih zapomnijo tudi bodoči rodovi.

Vinski letini sta bili predlani in lani (1936 in 1937) pri nas izredno slabi. Peronospora je tako silno napadla naše vinograde, da so bile trgateve večinoma popolnoma uničene. V bodoče veljaj za pravilo: Ves vinograd je treba v čim krajšem času poskopiti. In če bo še kdaj nastopila tako vlažno poletje, kot je bilo lansko, mora pomagati pri škropljenju vsi ljudje, ki le morejo nositi škropilnice na svojih ramenih.

Pri škropljenju se je lansko leto izredno dobro izkazala solvayska soda; onim maloštevilnim vinogradnikom, ki so lani uporabljali namesto gašenega apna solvaysko sodo, kot dodatek k škropilni raztopini, se je v veliki večini posrečilo doberšen del trti rešiti in obvarovati pred boleznijo. Postopek pri uporabi je izredno preprost, škropilnice se ne mašijo in delo gre hitro od rok. Raztopina se fino porazdeli in izborna oprime trsnega listja, tako da popolnoma obvaruje trto pred peronosporo; na grozdju in listju se mnogo hitreje posuši kot apnena mešanica, kar je izrednega pomena zlasti za škropljenje ob negetivnem in deževnem vremenu.

ne sme. — Osebnost pa bi bilo treba vsaj izobražence, ki delajo debele napake: »se ga dobi, »luno se vidi, »10 parat itd., opozoriti! Pri- jatelj, to ni slovensko! — Sicer ostane naš jezik neozdravljiv bolnik...

Če posamezniki ne morejo vsega storiti, naša prosvetna uprava bi bila poklicana za pravilnost in čistost jezika storiti vse, kar se da. Razpravica je seveda nepopolna, ker sem si le z največjo silo utrgal čas, da napišem vsaj najpotrebnejše za rešitev pošene slovenščine. Za- kaj tega ne storé drugi, ki imajo več časa, ali so vsaj mnogo bolj poklicani za to?!

Sempatje se je slišal tudi kak glas, ki z razpravo ni bil zadovoljen. Pismen odziv je bil le eden uvaževanja vreden. Par pripomb je v ponatisku upoštevanih. Z večino ugovorov so pa dotičniki le potrjevali to, kar tu trdimo, da slovensko ne znanjo.

Vobče je bila pa razpravica z zadovoljstvom sprejeta. In želja, naj se ponatisne, izrečena od vsi strani. Saj vsak človek zdravega okusa mora ljubiti lepoto jezika, napake ga bolé, spakovanje mu je priskutno.

Da bi jo le hoteli prebrati in upoštevati glas- niki in tvorci našega javnega mnenja in govornje- nja — časnikarji naši!

Rešimo slovenščino!

V tem uvodu je povedano vse o tej knjižici, ki je ne mislimo kritično reševati, temveč samo poudarjamo plemenit nagib, ki jo je porodil in ki bi nas moral voditi vse, zlasti časnikarje, pri svojem javnem in zasebnem delu. Rešimo sloven- ščino! Rešimo jo zlasti tam, kjer je najbolj v ne- varnosti! Zato se je g. svetnik Kalan v koncu obrnil tudi na našo pomoč, ki naj jo nudimo Slo- vencem na Koroskem in Primorskem, v kolikor je seveda v naši moči. V tej svoji terjatvi, zlasti kar se tiče Koroske, je prišel nekoliko prepozno:

Ob splošni uporabi solvayske sode namesto apna tudi njena cena za zdaj ne bo previsoka; odtehtala pa je bogato obilnejša trgatev.

Solvayska soda je domač izdelek Jugosl. sol- vayskih tvornic v Lukavcu (drinska banovina).

Guverner Narodne banke odpotoval na zapad. Iz Belgrada poročajo, da je odpotoval guverner naše Narodne banke dr. Milan Radosavljevič v Pa- riz in London po poslih Narodne banke.

Zasedanje reklamacijskega odbora. V pone- deljek, dne 28. marca 1938 začne zasedati rekla- macijski odbor za našo banovino v Ljubljani, na kar opozarjamo vse zainteresirane, ki so se pritožili proti odmeri pridobnine po davčnih odborih.

Končni rezultati popisa prebivalstva z dne 31. marca 1931. Občna državna statistika pri mi- nistrstvu notranjih zadev v Belgradu je izdala prvo knjigo o končnih rezultatih popisa prebiva- lstva z dne 31. marca 1931. Čeprav je preteklo že 7 let od popisa, je vseeno dobro, da smo dobili te rezultate, ki nadomeščajo naprejšnje rezultate. Po uvodu, ki ga je napisal načelnik občne državne statistike dr. Rudolf Andrejka, je napisal uvodne besede o načinu štetja ter kratko analizo doblje- nih rezultatov šef odseka za popis prebivalstva svetnik g. Andrej Jug. Zlasti so v njegovih pri- pombah pomembni podatki o teritorialnih spre- membah od 1921 do 1931. Upoštevati pa je tudi še treba, da so bile občne v naši banovini, pa tudi v nekaterih drugih banovinah, zopet znatno spremenjene v letu 1933 in kasneje in moremo šele leto 1937 smatrati za ono mejo, po kateri ni bilo večjih sprememb. Knjiga, ki obsega 139 stra- ni, prinaša podatke o prisotnem prebivalstvu, šte- vilu hiš in gospodinjstev za okraje in občine. Do- dana pa je tudi karta o gostoti prebivalstva. Če- prav je poteklo že nekaj časa od zadnjega štetja sem, bo knjiga dobro služila, zlasti, ker je priča- kovati, da jo bodo sledile tudi druge knjige s po- datki, ki so bili ravno tako ugotovljeni pri štetju leta 1931. Blizamo pa se tudi že novemu štetju

Število podjetij v Vojvodini krepko narašča. Iz poročila novosadske Industrijsko-trgovinske in obrtne zbornice posnemamo, da je bilo lani na nje- nem področju osnovanih 1225 trgovin, 2018 obrti, 582 gostinskih obratov in 80 industrijskih, tako da je bilo na koncu leta 1937: 11.076 trgovin, 20.711 obrti, 3.674 gostinskih obratov, 537 industrij in 92 denarnih zavodov. Nadalje je bilo na področju zbornice na koncu leta 1937 še podružnic in pro- dajalnic: 188 trgovskih, 366 obrtnih, 120 industrijskih, 21 gostinskih in 27 denarnih zavodov.

Število obratov v Banatu. Iz poročila Trgovin- sko-industrijske zbornice v Petrogradu posnemamo, da je lani naraslo število trgovin v Banatu od 4.364 na 4.546. Nadalje je v Banatu 1.300 gostinskih obratov.

Mednarodni borzni indeks se je od 12. do 19. marca znižal od 61,4 na 60,3. Znašal je na po- sameznih borzah dne 9. marca 1938 (v oklepajih podatki za 12. marec 1938): Berlin 48,2 (47,3), London 59,8 (62,4), Pariz 48,0 (49,7), Bruselj 37,2 (38,0), Amsterdam 59,1 (60,9), Stockholm 25,7 (25,9), Curih 61,0 (61,0), Praga 72,8 (78,7), Milan 129,2 (128,7), New York 70,6 (71,2).

Indeks cen v Italiji. Od januarja na februar 1938 se je znižal indeks cen na debelo v Italiji od 95,2 na 93,7, istočasno se je povečal indeks življenjskih stroškov od 99,14 na 99,22, dočim je indeks prehranjevalnih stroškov popustil od 98,86 na 98,75 (podlaga so cene leta 1928 kot 100).

Dobave: Ravnateljstvo drž. rudnika Velenje sprejema do dne 30. marca ponudbe za dobavo dveh električnih signalnih zvoncev z gumbi ter kolesnih sin in vijakov.

Licitacije: Dne 1. aprila bo pri upravi smod- nišnice v Kamniku licitacija za dobavo 24.000 kg nafte za Diesello motor; dne 4. aprila za dobavo 500.000 kg amoniakovnega solitra in dne 19. aprila za dobavo 50.000 kg smole in 350.000 komadov raz- nih kartonskih škatek.

razmere so ga prehiteli. Pa nič zato, če je bro- šurica izšla tik pred spremembo razmer na Ko- roskem; osnovna misel bo še vedno kričela dasi- še bolj tragična: »Slovenci, ali boste ganili ma- zinec za rešitev svojih rojakov?« Brošura velja 8 dinarjev.

Stoletnica Dimitrija Davidoviča, prvega srbskega časnikarja. Danes je minilo sto let od smrti prvega srbskega časnikarja v XIX. veku, ki spada med najzaslužnejše delavce na polju srbskega ti- ska po znanem »ustanku«. Rodil se je Davidovič v Zemunu konec leta 1789. Na Dunaju, kjer je študi- ral medicino, je z Dimitrijem Fruštem začel iz- dajati prvi srbski list preteklega stoletja, »Novine srpske iz carstvujušega grada Viena«, katerega prva številka je izšla 1. avgusta 1. 1813. List je izhajal do 1. 1822 in je bil edini srbski list tiste dobe. Ko je Frušič, ki je prav tako študiral me- dicino, končal študije, je vse delo prevzel Davidovič. List je imel v najboljših časih 450 naroč- nikov, potem je začel padati. L. 1819. je Davido- vič kupil na Dunaju tiskarno in se zadalil. Dolg je znašal 30.000 forintov. L. 1821. je bil prisiljen oditi v Srbijo. Pomagal mu je prota Matija Nena- dovič. Tudi v Srbiji je Davidovič na vse strani poskušal, da osnuje srbski list. Knez Miloš je bil dolgo proti temu in šele začetkom l. 1834. je bilo z najvišjega mesta dovoljeno in odobreno izhajanje »Novina srbskih«, katere je urejal Davido- vič. Znan »sretenjska« ustava, katere tvorec je bil sam Davidovič, je prinesla precej sprememb in Davidovič je postal neke vrste minister, »po- pečitelj vnutrenjih dela l. prosvetljenja«. Urejevan- je lista je moral kmalu prepustiti Dimitriju Isaj- loviču, ko je pa 17. marca knez Miloš ukinil ustavo, so pa za Davidoviča, ki je bil vsega sku- paj šest tednov minister, nastopili težki dnevi. Padel je v nemilost, se zatekel v Smederevo, kjer je živel v veliki revščini do 25. marca l. 1838., ko

Borza

Dne 24. marca 1938.

Denar

V zadnjem kliringu je ostal angleški funt ne- izpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagre- bu in Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v zasebnem kliringu po- pustil v Ljubljani na 9,05—9,15, v Zagrebu na 8,96—9,06, v Belgradu na 9,0686—9,1386.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29 blago, v Belgradu 29 denar.

Nemški čeki so se na naših borzah učvrstili na 14,30—14,50, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo aprila 14,275—14,475, za konec maja 14,29 do 14,49.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.676.478 dinarjev, v Belgradu 4.536.000 din. V efektih iz- kazuje Belgrad prometa 623.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2404,15—2418,75
Berlin 100 mark	1742,08—1755,91
Bruselj 100 belg.	731,04—736,11
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	215,37—217,43
New York 100 dolarjev	4314,76—4351,07
Pariz 100 frankov	132,27—133,71
Praga 100 kron	151,83—152,94
Trst 100 lir	227,94—231,03

Curih. Belgrad 10, Pariz 13,35, London 21,64125, New York 436,25, Bruselj 73,39, Milan 2,925, Amster- dam 241,15, Berlin 174,875, Dunaj 63,5, Stockholm 111,50, Oslo 108,75, Kopenhagen 96,625, Praga 15,24, Varšava 82,10, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,57, Buenos-Aires 111,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 98—99, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 464—468, begluske obveznice 91—92, dalm. agrarji 90—92, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 89—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100. — Delnice: Narodna banka 7200—7300, Trbo- velska 200—210.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98 denar, agrarji 59—61,50 (59), vojna škoda promptna 462—466 (466), begluske obveznice 90,50—91,50 (91,50), dalm. agrarji 88—91, 4% severni agrarji 60 denar, 8% Blerovo posojilo 95—96,50 (96), 7% Blerovo posojilo 89,75—90,25 (90,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 99—101, 7% slab. posojilo 98 denar. — Delnice: Narodna banka 7.300 di- nar, Priv. agrarna banka 215 denar, Trbovelska 200—220, Gutmann 65 blago, Osj. sladk. tov. 110—135, Dubrovačka 385—400, Jadranska plovnica 370—405, Oceanica 600 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 61—61,25 (61), vojna škoda promptna 466—466,50 (466,466), za konec marca (466), begluske obveznice 92—92,50 (92,25, 92), dalm. agrarji 91—91,25 (91,50, 91,25), 4% sev. agrarji 61 denar (61), 8% Blerovo posojilo 94,75—95,25, 7% Blerovo posojilo 89—89,75 (89,25), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza ban. sprem. 95—97, ban. 92—94. Tendencia prijazna. — Promet srednji.

Živina

Živinski sejem v Šmarju pri Jelšah, dne 21. marca t. l. Cene: voli I. vrste 5—5,50 din, II. vrste 4—4,50, III. vrste 3—3,75 din, telice I. vrste 4,50—5, II. vrste 4—4,50, III. vrste 3—3,50 din, krave I. vrste 3,50—4, II. vrste 3—3,50, III. vrste 2—2,50 din, teleta I. vrste 5—6, II. vrste 4—5 din za 1 kg žive teže.

Živinski sejem v Motniku dne 21. marca t. l. Cene: voli II. in III. vrste 4—5,25 din, krave II. in III. vrste 3—4,50 din, junci in telice II. vrste 4—5 din za 1 kg žive teže.

Kulturni obzornik

Janez Kalan:

Rešimo slovenščino

Razpravica: Rešimo slovenščino! ki nosi tudi podnaslove: Ne spakujmo se! Govorite naravno, neprisiljeno! Ne pišite nemške slovenščine! »je izhajala svoj čas že v podlistkih »Slovenca« in je vzbudila veliko zanimanje ter tudi po svoje pripomogla k povečani skrbni za našo lepo sloven- ščino. Kaj je vzpodbudilo pisatelja, da je kot ne- strokovnjak sicer, toda ljubitelj svojega jezika in zavpil v slovenski svet svoj odločen klic: »Ne spakujmo se!« je očitno iz uvoda v ponatis, ki ga zdaj tudi na tem mestu ponatiskujemo:

»Rešimo slovenščino! Slovenščina se zdaj pači tako, da bo mogoče vso tujo navlako iz nje iz- trebiti samo z največjim naporom. Tem težje, ker je ta tujsčina prišla že med ljudstvo, ki se na- pačnosti seveda ne zaveda. Ravno kar sem dobil pismo od kmečke žene, ki prosi pomoči v zadevi »svoje pravde in piše: »Odrlo se me jer. Kdaj so naši ljudje govorili tako zverženo?! In to velja danes za napredno, fino slovenščino! Gotovo se ženi imenitno zdi, da zna tako moderno sloven- ščino, kakršne nje predniki niso znali!

Komur je za pravilnost in lepoto našega jezika, naj stori, kar more, da se ta plevel z naše njive iztrebi!

S samim »Pravopisom« se to ne bo dalo do- reči, ker pravopis ne govori o skladnji.

Popačenost je prišla večinoma po časopisju. In ker se napake po časnikih še vedno ponavljajo, bi se dalo temu od pomoči samo tako, da bi se časniki redno nadzirali in sproti opozarjali, kaj ni prav in kaj se

Osem milijonark sredi orkana

Svoje neveste so nalovili iz divjajočega morja

Miami je modno kopališče na južnovzhodnem delu ameriškega polotoka Florida, kjer so milijonarji Združenih držav napravili novo moderno letoviško mesto s prekrasnimi parki. Podnebje je sila mirno, dasi se rado menjava. Tukaj zore pomaranče, grozdje, ananasi in kokosovi orehi. Škoda, da v tem prekrasnem delu zemlje večkrat divjajo silni viharji, ki so mesto samo že večkrat razdeljali. Kakor pa rečeno, hodijo semkaj na oddih ameriški milijonarji s svojimi dolarskimi princezami.

Pred nekaj tedni pa je bilo v Miamiu na počitnicah kar osem hčera slovitih ameriških milijonarjev. Ena izmed njih je imela na svojo razpolago tudi jabo. Nekega dne so »brezposelnec dekleta, ki so se sicer dolgočasile tamkaj, sklenile, da napravijo izlet po morju na jabo svoje prijateljice, ki je bila za tak načrt seveda prva navdušena. Sklenile so, da bodo potovale z jabo na Bahamsko otočje, ki leže nekako med Florido in otokom Haiti. Teh otokov je sicer več tisoč, vendar jih je samo 29 večjih, pa še ti niso vsi obljubljeni, marveč kvečjemu na 21 otokih živi nekaj ljudi. Na te otoke so torej mlade milijonark odjadrale. Vreme je lepo kazalo in potovanje je obetalo biti veselo.

Kar se pa tamkaj večkrat rado dogaja, se je zgodilo tudi sedaj. Nekaj ur po odhodu je namreč pridivil velik vihar. Ladja milijonarskih deklet je sicer hrabro rezala valove, vendar za tako nevihto ni bila pripravljena. Kmalu jo je vihar tako pokvaril, da se ni več dala krmariti. Vsak hip je grozila nevarnost, da bodo valovi pogoltnili malo jabo. Na ladji je bilo le malo mož posadke in dekleta so se začela bati najhujšega. Brezčisto so venomer pošiljale klice na pomoč. Ker pa je bila brezčisto oddajna postaja precej šibka, je bilo močno dvomljivo, ali bo njihove klice na pomoč kdo slišal. In če jih bo tudi slišal, kdo si bo upal v takem viharju prihiteti na pomoč.

Vendar njihovi klice niso bili zaman. Prvi jih je zaslišal brezčisto telegrafist malega tovarnega parnika »Melbourne«, ki je bil takrat kakih 40 milj daleč od nesrečne jabe. »Melbourne« je takoj odgovoril, da je slišal klice in da bo skušal pomagati. Kapitan je povedal moštvu ladje, da je treba rešiti malo ladjo, ki je na njej 8 žensk v veliki smrtni nevarnosti. Povprašal jih je, ali hočejo iti v nevarnost ter pomagati. Moštvo parnika je soglasno izjavilo, da je treba takoj pomagati in da so pripravljeni vse storiti, da rešijo nesrečnice.

Težavno je bilo delo malega tovarnega parnika »Melbourne«, ki je le težko premagoval silne valove. Med tem je minevala ura za uro in položaj male jabe je bil vedno obupnejši. Končno pa je reševalni parnik priplul že tako daleč, da je lahko videl nesrečno jabo. Sedaj pa se je začel najtežji del reševanja. Parnik nikakor ni smel priti preblizu jabe, ker bi bil vihar vrgel ladjo ob ladjo, da bi bili obe ladji izgubljeni. Zato je moral kapitan parnika previdno voditi ladjo, da se mu je nazadnje posrečilo hudo poškodovano ladjo z vrvoj privezati na se ter jo začeti vleči za seboj. Takoj nato so začeli s poškodovane ladje roševati premražene in premočene milijonark. Moštvo parnika »Melbourne« je bilo pri tem reševanju večkrat v smrtni nevarnosti. Ko so končno vseh osem deklet srečno spravili na svoj krov, so bili parnikovi mornarji že skoro vsi več ali manj ranjeni. Nekateri so imeli zlomljene ude, drugim je z rok posnelo vso kožo, drugi so zopet imeli druge poškodbe, medtem ko se niti moštvu jabe niti dekletom ni nič posebnega zgodilo.

Končno je vihar ponehal. Parnik »Melbourne« je svoj tovor in rešene deklice srečno lahko izkrcal. In zgodba bi bila tako končana. Toda dekleta so se med vožnjo tako zaljubile v mornarje reševalnega parnika, da so sklenile vsaka svojega mornarja vzeti za moža, kolikor jih namreč še ni bilo oženjenih. Kmalu nato so v javnost dale novico, da so se te in te milijonarske hčere zaročile s temi in temi mornarji s parnika »Melbourne«. Ena izmed njih je na primer izvolila za svojega moža brezčistega telegrafista s parnika.

Milijonarji očetje pa s takimi zaročami in porokami nikakor niso bili zadovoljni. Na vso moč so ugovarjali. Nazadnje pa so se morali le vdati, ker dekleta niso odnehala in so druga drugo hrabrile, naj vztrajajo. Ker pa Amerika rada ima

take romantične dogodke, je bila kmalu vsa javnost na njihovi strani. Javnosti so se morali nazadnje očetje ukloniti. Tako je nekega dne v Miamiu bilo kar 8 porok. Toda mlade žene so sklenile, da ne bodo brez koristi živlele tja v en dan, kakor doslej. Denar, ki so jim ga očetje dali za doto, ki ga najbrže ni bilo malo, so sklenile dati na razpolago svojim možem, da bi v svojem pomorskem poklicu lahko postali sami svojci. Sklenile so, da se z dotami ustanovi paroplovna družba, ki naj jo vodijo njihovi možje, same pa so jim hotele pri tem delu pomagati. Tako je ta resnična zgodba prav po ameriško končana.

Možje pa lahko rečejo, da so svoje dolarske princeze iz morja nalovili.

Odkod bikoborbe

Na Grškem je pred kratkim izšla znanstvena obravnava, ki dokazuje, da so bikoborbe prav za prav že stara grška navada. V tisti obravnavi je rečeno, da so Grki že v 9. stoletju pred Kristusom rojstvom poznali in negovali bikoborbe ter jih hodili gledat. Obravnava navaja več mest iz raznih starih grških pisateljev, ki poročajo, da so bikoborbe že v starem veku bile udomačena in priljubljena zabava po vsej Grčiji, zlasti pa v Tesaliji. Kajpada takrat niso spuščali v areno po enega samega bika, kakor delajo dandanes Spanci, temveč so spustili naenkrat kar celo čredo. Kadar pa so bile slovesnosti posebno velike, so spustile v areno kar po 15 bikov, s katerimi so se potem bikoborci morali bojevati. Samo po sebi pa je umljivo, da so bili biki, kadar jih je bilo več skupaj, mnogo bolj divji in nevarni v boju, kakor pa je posamezni bik. Iz tega sklepa obravnava, da so bile bikoborbe v starem veku med Grki mnogo bolj krvave kakor pa so današnje španske.

Obravnava pa se ne dotakne vprašanja, ali so to grške navado pozneje presadili na Španko ali pa se je na Španskem razvila bikoborka kot samostojna narodna zabava. Nekateri mislijo, da se je ta stvar na Španskem samostojno razvila, ker je kaj takega docela v soglasju z razburljivim značajem južnjaškega naroda.

Kazen s korobačem za moža, ki svojo ženo pretepa

Telesna kazen za moža, ki je ženo pretepal.

Dne 1. marca 1938 so v kaznilnici v Baltimoreu v Ameriki odšteli 20 udarcev z močnim korobačem 37 let staremu stavcu Clyde Miller, ki je bil obsojen na 6 mesecev ječe in na 20 udarcev, ker je svojo ženo pretepal. S korobačem mu jih je odšteli sam višji uradnik. Če je le dobro pritislil.

V Zenevi v Švici živi oče, ki strašno rad vesla, kadar je prost. Vsakokrat jemlje s seboj na izlete svojo ženo. Odkar pa sta dobila sinčka, žena ni več mogla z možem na jezero. Mož je pa iznašel izhod iz te zadrege. Napravil je preprost splav, ki ima spodaj dve gumijasti cevi. Na ta splav pritrdi otroški voziček ter vse skupaj privže za čoln. In tako se sedaj vsa družinica vozi po jezeru. Mož vsekakor zasluži pohvalo.

Junak polarnega ledu:

Mož, ki je rešil Nansena

Pred nekaj dnevi je na Angleškem umrl 78 let stari major angleške armade Frederik George Jackson. Kakor ob njegovi smrti naglašajo angleški listi, je bil ta mož odličen bodisi kot vojak bodisi kot raziskovalec neznanih pokrajin.

Jackson je študiral na univerzi v Edinburghu. Ko je končal svoje študije, je odpotoval v Avstralijo, kjer ga je zanimala temkajšnja zemljepisna posebnost. Ko je študiral Avstralijo, mu je nekega dne šinila v glavo misel, da bi bilo

dobro, ko bi šel in začel raziskovati tudi severne polarne kraje. Kakor hitro pa si je mož to utepel v glavo, se je vrnil domov ter s kitolovsko ladjo odpotoval v Grönlandijo.

Ko je leta 1893 znani polarni raziskovalec Fritjof Nansen organiziral svojo polarno ekspedicijo, ki naj bi odšla na skrajni sever z ladjo »Fram«, se mu je ponudil tudi Jackson. Toda Nansen je Jacksonovo ponudbo odklonil, nakar je Jackson kar sam na svojo roko sklenil odpotovati na skrajni sever. Opremil je svojo ladjo, nakar je potoval tja gori do Arhangelska ter je prezimil med Lapenci. Ta pot je bila polna doživljanj in dogodivščin. Ko je minila zima, se je vrnil domov na Angleško. Komaj pa je bil doma, je že sklenil organizirati novo ekspedicijo na Franc Jožefovo otočje.

Kmalu je ta njegova nova ekspedicija, ki je v zgodovini znana pod imenom »Jackson-Harmsworthova ekspedicija«, odrinila na Franc Jožefove otoke ter jih začela raziskovati medtem pa je Nansen že davno odpotoval ter je poskušal priti do severnega tečaja. Evropa dolgo ni nič vedela, kako se Nansenu godi, ker od njega ni bilo nobene glasbe. Šele meseca avgusta leta 1896 je angleška zemljepisna družba v Londonu prejela brzojavko, ki je bilo v njej povedano, da je Nansen skupaj z majorjem Jacksonom prišel v Vardö. In res se je pozneje izkazalo to-le: Ko je Jackson potoval na pasjih saneh južno od Franc Jožefove dežele, je naenkrat naletel na izčrpanega Nansena, ki se je skupaj s svojim tovarišem Johannsenom skušal na saneh rešiti. Jackson je oba sprejel, jima pomagal ter ju tako rešil.

Ko je pozneje izbruhnila angleško-burška vojna, je major Jackson takoj odhitel pod zastavo svojega polka ter se udeležil te vojne kot poveljnik večjega pehotnega oddelka. Po svetovni vojni, ki pa se je zaradi starosti ni več udeležil, je leta 1925 potoval po portugalski Afriki in pozneje po Kongu ter vse te dele črne Afrike natančno raziskoval.

Greta Garbo

v vatikanskem muzeju

Nekateri listi poročajo, da je znana filmska igralka Greta Garbo v torek dopoldne v spremstvu dirigenta Stokovskega obiskala vatikanski muzej. Tako je nepoznana lahko mirno občudovala umetniške dragoceneosti tega muzeja, ne da bi jo bil kdo izmed številnih obiskovalcev spoznal. Šele, ko je zapuščala muzej, so jo ljudje spoznali.

Poletni čas

na Francoskem

O polnoči od sobote na nedeljo bodo po vsej Franciji uvedli poletni čas. O polnoči bodo vse ure premaknili za eno uro naprej. To bo trajalo do zadnje nedelje meseca septembra. Dotlej bo torej francoski čas enak našemu srednjeevropskemu.

Stari skopuh je hudo bolan. Njegov nečak, ki se pridno suče okoli bolnega strica, sprašuje zdravnika: »Ali je še kaj upanja, gospod doktor?« »Prav nikakega upanja ni več!« odgovori zdravnik. »Prihodnji teden bo vaš stric že zdrav.«

Mehiški državni predsednik Cardenas, ki je začel novo petrolejsko politiko v Mehiki, zaradi česar bo nastal hud spor z Anglijo, Holandijo in Ameriko. V Mehiki ima sama Anglija 16 petrolejskih podjetij ter je tudi njena vojna mornarica navezana na mehiški petrolej.

IVANHOE

Št. 88.

Gospod in njegov podložnik

»Le trenutek še potrpite, stric!« je spregovoril Vamba, tokrat s svojim naravnim glasom. »Preden napravite takle skok v temo, bi si morali poprej ogledati, kaj in kako.«

»Kaj, ti si, Vamba?« je ves začuden kriknul Cedric. »Ali si res ti?« »Da, gospod, vaš zvesti norec Vamba je prišel vas rešiti,« je rekel norec in odgrnil kapuco. »Vzemite tole kuto in bežite, jaz pa namesto vas ostanem tukaj.«

»Človek, pomisli, da te bodo prav gotovo obesili!« je zakričal Cedric. »Vendar moram rešiti Roven, česar pa ne morem izvesti, če nisem prost. Veruj mi, da bi drugače tvoje ponudbe nikakor ne sprejel. Sicer pa ne znam govoriti drugega jezika kakor angleščina, kako naj uidev?«

»Ne bo težavno,« je pojasnjeval norec. »Pri vsaki priliki recite le »Pax vobiscum«, pa ste dovolj meniha, da se bodo pred vami odpirala vsaka vrata.«

»Če ni nič težjega, kakor to, že pojdem,« je menil Cedric. »Pozdravljen, Athelstane! Pozdravljen, moj plemeniti norec! Nikoli ti tega ne pozabim!«

Komaj je Cedric stopil ven na hodnik, je že moral spregovoriti svoj »Pax vobiscum«. Nenadno je stala pred njim močno zastrta ženska in ga prosila, naj gre z njo k bolniku, ki si želi njegove pomoči.

»Pax vobiscum!« je mrmral Cedric. »Solit naj se gre tvoj bolnik!« Pri teh besedah je skušal pobegniti, ko ga je zgoraj s stopnišča začel klicati vresčeč glas.

Previden gospod

Starejši in mlajši gospod sta sedela v železniškem kupeju in molčala. Mlajši je prekinil molk, proseč starejšega gospoda, koliko je ura. Starejši je nejevoljno pogledal izza svojega časopisa ter dejal:

»Jaz naj vam povem, koliko je ura, da bi lahko začeli z menoj kramljati. Če bi se dobro razumela in bi morda celo drug drugemu ugajala, bi me morda na koncu vi še utegnili povabiti na čašo piva, preden se razideva. Če pa bi me že vi povabili, bi potem tudi jaz moral vas povabiti. Nato bi morala še skupaj večerjati. In potem bi me seveda vi še prišli domov obiskat in bi me vedno pogostejše obiskovali, dokler ne bi nekega dne zasneli moje edine hčerke. In čemu, vraga, naj bi jaz v zakon dajal svojo edino hčerko možu, ki niti svoje ure nima!«

Zvočnik, ki je glasnejši ko Niagara

Pred kratkim so v Združenih državah Amerike preskušali najglasnejši zvočnik na svetu. Ta aparat je tehnična senzacija prve vrste. Tako je močan, da njegov glas prevpije vse druge došedanje zvočnike. Lahko ga bodo porabljali, da bodo oddajali alarmne signale za cele dele velikih mest, ali da bodo luške postaje oddajale povelja in navodila ladjam, ki so že daleč od luke. Goni ga motor, ki je visok 1,20 m. Kako glasen je ta novi ameriški zvočnik, se najbolje razvidi na poskusih, ki so jih delali ob bregovih Niagarskih slapov. Izkazalo se je, da je zvočnik bil precej glasnejši kakor pa bučanje silnih Niagarskih slapov.

Kaj pravi kino

V Unionu

Film »Romance« je otožno sladkobno delo z junakinja Trudo Marken in junakom Eichbergerjem. Mogoče je takale igra prilijena za odpočitek, ko se pri gledanju kar mirno prepustiš toku igralskih prizorov — vodje na platnu. Ničesar ni, da bi te razburjalo, torej zares — romanca. Za pomladanski čas vprav prilični film.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Drevi 25. marca, ob pol 8 predava v okviru nacionalne ure bivši minister g. Djura Janković o jugoslovansko-italijanskem paketu, ki je bil sklenjen točno pred letom dni. Vabimo poslušalce radija, naj sledijo izjavam g. ministra.

Petek, 25. marca: 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prenočnice glasbe iz franc. cerkve — 10.15 Verški govor (g. dr. Ciril Potokar) — 10.30 Iz otroškega kraljestva (plošče) — 11.00 Otroška ura (vodi gđ. Slavica Venceljova) — 11.30 Koncert. Sodelujejo: ga. Marija Golob in Radijski orkester — 13. Napovedi — 13.20 Za boljšo voljo (plošče) — 17. Kmet. ura: Kako vzgojimo seme povrtnine (g. Strelak Josip) — 17.30 Mozartova ura. Sodelujejo: g. Svetozar Banovec, Vekoslav Janko in Radijski orkester — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Jugoslovanska odrska dela v Pragi in Brnu (Marko Fotez, knjiž.) — 19.30 Zanimivosti — 20. O potapljačih (plošče) — 20.30 Koncert vojaške godbe — 22. Napovedi, poročila — 23.30 Angleške plošče.

Sobota, 26. marca: 12. Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari — 14. Napovedi — 17. Za delopust (igra Radijski orkester) — 17.40 Pahljoteliški polikusi v industriji (g. Avgust Kuhar) — 18. Originalna avtorska godba (bratje Malenšek) — 19.40 Pogovori s poslušalci — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Negoš kot potopilec (Trifun Cukič) — 19.50 Pregled sporeda — 20. O znanosti in umetnosti (g. urodnik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 «Strela udri iz višine izdajalec domovine! Cvetoher iz Martelancovega šaljivga lista «Juriš» s pušo (Trst. 1936). Za pisanje včer priredil Niko Kuret, izvajajo člani rad. igr. druž. sodelujejo Jožek in Ješek ter Cimermanov šramel, vmes nekaj plošč — 23. Napovedi, poročila — 23.15 Vesel konec tedna (Radijski orkester).

Drugi programi

Petek, 25. marca: Belgrad: 20. Nar. pesmi, 20.30 Praški pihalni kvintet, 21.30 Zab. gl. — 22.30 Sodobna gl. — Zagreb: 20. Nar. običaji, 20.30 Bariton, 21. Violina, 21.30 Moški kvartet, 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 20.30 Igra (iz Grada), 22.30 Sodobna gl. — Budimpešta: 21. Gledališki prenos — Rim-Bari: 16. Prenos iz akademije sv. Cecilije, 21. Opereta «Dunajske gospe» — Praga: 20.15 Opera — Sofija: 23. Beethovne skladbe — Berlin: 20. Finski skladatelji — Bratislava: 19.10 Zab. in plesna gl. — Monakovo: 19.10 Instrumentalni konc.

Sobota, 26. marca: Belgrad: 20. Operetna glasba, 21. Nar. pesmi, 22. Plesna gl. — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.10 O filmu, 19.25 Loharjeva opereta «Kjer poje štrajnci», 21.40 Debussyjeve skladbe, 22.30 Plesna gl. — Budimpešta: 21.45 Ork. konc., 23.05 Plesna gl., 24. Ork. konc. — Rim-Bari: 21. Igra — Praga: 20.30 Radijski film, 22.35 Jazz — Varšava: 22.15 Mornariški ork. — Hamburg: 20.10 Ork. in solistični koncert —

Dolenja vas

Po kratki bolezni je umrl 24 letni mladenič Arko Stanko. Od mladega že je bil pokojni Stanko član naših organizacij, cerkvenih in prostovoljnih. Bil je že več let prednik fantovske Marijine družbe. Zaradi odkritega značaja je bil povsod priljubljen, kar je pokazal njegov pogreb, kakršnega se skoraj ni videla naša župnija. Pevski zbor mu je zapel ob slovesu iz rodne hiše in ob grobu, kjer se je od agilnega prosvetnega delavca poslovlil v ganljivem govoru predsednik Prosvetnega društva. — Naj v miru počiva!

Griže pri Zabukovci

V nedeljo, 20. t. m., smo pokopali gosp. Franca Poteko, upokojenega pisarniškega zvančnika drž. rudnika Velenje, ki je kot 100 odstotni invalid nenadoma umrl za posledicami vojnih grozot v 47 letu svoje starosti. Farna cerkva je dolgo ni videla tako številnih pogrebov, ki so se zbrali iz Zabukovce in Griž z okolice ter Velenja, da se polovijo od pokojnika-trpina, ki je bil v svetovni vojni hudo ranjen in so mu morali amputirati obe nogi, ki je pa bil od leta 1918 do septembra 1937 v aktivni rudarski službi, katero je opravljal vestno, marljivo in pošteno. V cerkvi se je od blagopokojnika poslovil župnik gosp. Kosi, ob odprtem grobu pa tovariš Brezovšek v imenu gasilske čete v Zabukovci, ki mu je dala tudi častno spremstvo, in g. Kurnik v imenu državnega rudnika in Združenja rudniških nameščencev v Velenju. V pridu vojnih grozot, ki še danes terjajo svoje žrtve, so zadržali naša erca v iskrenem sožalju s svojci, občustveno zapeti pesmi »Oj, Doberdob« so se orosile oči pogrebecev, želeč dobremu tovarišu poslednji rudarski pozdrav: »Na srečo! Ko smo se razšli, je ostala v naših dušah še dolgo misel, tiha in po-božna, za blag pokoj njegovi duši. — Tovariši.

Zahtevajte posod „SLOVENCA“

IRIS

JE DANES ODSLA PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI - MED NEBESKE KRILATCE. - POGREB NAŠE LJUBLJENKE BO V SOBOTO 26. MARCA OB 4 POPOLDNE V STUDENCIH. STUDENCI PRI MARIBORU 24. III. 1938

ORUŽINA RENE SCHWAB IN SORODNIKI.

1000 Din plačam

ako Vam „Radio Balzam“ ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Prosim 1 lonček Vašega izvrstnega mazila proti kurjim ocesom, ker Vašega potnika že dolgo ni bilo k nam. S spoštovanjem Vidgaj Ivan. Rogaska Slatina.

Nad 300 takih priznanj, ki so vsakomur na ogled, pričča, da je „Radio Balzam“ najboljša sredstva, ker se ne suši in more stati leta, je tudi najcenejša. Zahtevajte zato v Vašem interesu povsod samo: „Radio Balzam“ Gotič. Ako ne rabite danes, prosim, spravite moj naslov, ne bo Vam žal. Dobi in pošlje se tudi po pošti: 1 lonček za 10 Din (predplačilo) ali po povzetju: 1 lonček 18 Din, dva 28 Din, trije 38 Din, franko.

COTIČ RUDOLF, Ljubljana VII

Kamniška ulica 10a (Janševa)

Odobreno S. br. 6302, zak. zaščit. 9631

Ugodna prilika! Češke Giorgete po Din 24.—dobite pri **Trpinu - Maribor** Vetrinska ulica št. 15

IVAN KRAVOS MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA 13
Za potovanje — za vsakdanjo rabo

Gostilna v obratu

z gospodarskim poslojem in vsem inventarjem na prometni točki 10 minut od centra Celja na Ljubljanski cesti naprodaj. - Vpraša se v gostilni »VESELA«, Celje.

NAZNANJAM

cenj. damam in gospodom, da sem opustil brivski in frizerski salon na Novem trgu št. 2 (Turjaški trg) ter se preselil na Borštnikov trg št. 4. Salona sta modernno in higienično opremljena z najnovejšimi aparati. Izvršujem barvanje las v vseh niansah, zdravim bolne lase, trajno in vodno ondulacijo ter moderne dnevne frizure itd.

Cenjenim damam in gospodom se priporočam, da me posetijo v novem lokalu.

VASL CIRIL, frizer za dame in gospode, Borštnikov trg št. 4 (Rimska cesta)

Iščemo rajonske zastopnike

za prirodno mineralno slatino po vsej banovini, ozir. večjih me-tih. Po možnosti z lastnim to-vornim avtom in gotovino do 5000 Din. Ceno ugodno, kakovost prvovrstna, zaslužek dober. Uprava Gaberške slatine, Podpiat.

Najnovejši blagovi za damke in moške obleke

Velika izbira Ugodne cene

R. Miklauc

LJUBLJANA

Ungerjeva ul. — Pred Štarijo

Angleško in češko sukno

ter raznovrstno modno in manu-fakturno blago za pomlad in po-letje, kupite po ugodnih cenah pri

FRANJO MAJER, Maribor
Glavni trg 9

Prepričajte se pred nakupom!

V ogromni steklarni v Toledo, Ohio v Ameriki izdelujejo tako močno steklo, da samo pol palca debela šipa lahko drži 3 tone težkega slona.

Najstarejša katoliška cerkev v Ameriki razde-jana. Kakor poroča vati-kanski časopis »Osserva-tore Romano«, so pred kratkim mehiški boljševiki zažgali in docela razdejali najstarejšo kato-liško cerkev na ameriški celini. To cerkev je zgra-dil že španski osvajalec Cortez leta 1520 v Vera Cruzu. Ko so prihiteli kato-liški verniki, da bi staroslavno cerkev rešili uni-čenja in ognja, so jih boljševiki pri gašenju e silo ovirali.

Pouk v spanju. Na dr-žavni univerzi v Texas je ravnateljstvo odredilo, da se mora skoraj polovica števila dijakov v šoli ude-leževati pouka o spanju; to velja za bolj slabotne. V ta namen imajo v šoli primerne spalnice z udob-nimi posteljami.

Ze spi. Jože (pride k prijatelju Francu, ki je pa že v postelji): »No, Fran, ali že spiš?« — Franc: »Ne!«

Zobite so jo izdali....

Samo z Botot penože po paste po-stanejo zobje beli v kratkem času. Kupite že danes reklamno 5-tube za 1.000 Din. Uspeh Vas bo navdušil!

Umrla nam je naša ljubljena soproga, dobra mamica, sestra in teta, gospa

Franciška Starin roj. Hribar

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 25. t. m., ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. marca 1938.

Zalujoči ostali.

Hugo Wast:

Zlato večnega Juda

Zato si ne bomo pridobivali ne hiš, ne polja, ne posestev, ki jih ni moči prenesti, ne skriti in ki bi nam obračali srce od objubljenega dežele.

Tebe pa, ki bi si rad nagnal polja in kmetij, tebe vprašam: ali se boš pokmetil? Kaj ne poznaš izreka v Talmudu: »Tisti, ki ima sto srebrnikov naloženih v trgovini, je meso in pije vino, tisti pa, ki jih ima v polju, bo jedel travo.« Zato te rotim in ti pravim, kakor mi velevala duša našega rodu: »Ne obdeluj tuje zemlje, saj boš potem imel priliko obdelovati zemljo Izraelovo. Ne ustanovi se v nobeni deželi, ker se boš s tem izneveril spo-minu svoje domovine. Ne uklanjaj se nobenemu gospodarju, ker nimaš nad sabo drugega kakor Jehova. Živi in skrbi zase tako, kakor da bi bil vedno na potu in tik pred odhodom. In prišel bo kmalu dan, ko boš zagledal gore svojih dedov, in te gore bodo središče sveta, ki bo služil za podnožje tvojim nogam.«

Razgretemu Kohenu so na čelo stopile debele potne kaplje.

Zaharija Blumen ni nič odgovoril, zdelo se je celo, da ni Kohenovega namigavanja niti zapazil. Zbor se je molče razšel.

Na cestnem oglu sta se Kohen in Blumen spet srečala in stopila na isti tramvajski voz.

In to noč se je zgodilo, da je Blumen dal sprovedniku deset centavov in rekel Kohenu: »Mauricio, plačam ti tramvaj.«

Mauricio pa se je navedil, kakor da ne razume, zato je pustil, da je Blumen plačal zanj.

II.

Zaharijev začetek.

Ljudje, ki so videli Zaharijo Blumenca, kako se vrača v svojo luknjo na Paseo de Julio s po-valjanimi obrednimi kodri, z rdečo brado in ble-

dikasto, tvorasto poltjo, bi ga nikdar ne bili pre-poznali, če bi ga bili videli kot gospoda v fraku, gladko obritega, brez posvaljanih kodrov, kakršen je okrog desetih zvečer odhajal od doma, da se udeleži poroke starejše hčere dona Justina Adalida.

Posrečilo se mu je, da si je po čudnem tal-mudskem določilu kupil v sinagogi pravico, da uniči tega bogatega posestnika.

Toda posli so eno, prijateljstvo je pa drugo. Blumen je bil zdaj že mož, za katerega so se pulili ne samo tisti, ki so ga potrebovali, mar-več tudi taki, ki menijo, da si morajo biti dobri z vsemi bogataši, tudi če niso ugodnega porekla, ne prav posebno dobrega slovesa.

Zaharija je zaradi svojih zvez na borzi in v bankarstvu začeljenal počasi prodirati v salone. In ko je prišel do spoznanja, da je njegova zunan-ščina smešna, je sklenil, da jo bo spremenil.

Pri najboljšem krojaču v prestolnici si je dal delati frak in je čakal prvega povabila.

Kmalu je prišlo vabilo od Adalida.

Prireditve v Adalidovi hiši so zmeraj pome-nile velik dogodek v buenosaireskem življenju. Zahariji pa je bilo vabilo po godu tudi zaradi tega, ker mu je omogočilo, da bo pogledal v no-tranjost hiše, po kateri so se mu od zunaj tako cedile sline.

Dal je poklicati brivca in pred očmi osuple Milke mu je velel, naj ga ostrže in obrije po modi.

Zena in sin se ga nista mogla nagledati v tem fraku z belim poprsjem, z bleščecimi novimi rokavicami ter z rožo v gumbnici. Gibkost, pre-prostost, skromnost, s katero je nastopal v jav-nosti, vse to so bile neznane čednosti pri njem, kadar je bil doma. V svoji hiši je prestoloval in metal strele kakor bog na Sinaju. Kadar sta se v njegovih zenicah zasvetili dve rdeči iskri, zna-menjaj nevihte, sta se lepa Milka in boječji, mali Zaharija podvzvala na cesto ali pa sta iskala za-vetja po kotih.

»Rada bi šla s teboj, Zaharija!« je vzdihnila žena.

On pa je odgovoril: »Kakor se zares imenujem Zaharija, prišel bo dan, ko bodo celo moji psi lahko prišli v Adalidove sobane.«

Zaharija se je polagoma, po stopnicah, vzpenjal na višine družabnega življenja. Že se mu je nekaj-krat posrečilo, da se je približal samemu pred-sedniku republike. Težje pa je bilo, priboriti si dostop v bogataške prestolnice hiše.

Adalidovo slavje bo njegov družabni ognjeni krst. Zatrčno so ga tja povabili, ker so upali, da ne bo prišel.

Bali so se, da ga bodo zagledali v obleki pocestnega kramarja.

O ne! On je že vedel prav dobro, kako se spodobiti priti v družbo.

Ni mu bilo mar, da so se tisti ubogi gojim, kristjani, posmehovali njegovemu okorelemu go-vorjenju. Zaharija je bil na zunaj skromen in ponižen, v duši pa ponosen. O pravem času se bo znal otresti zunanje ponižnosti in bogataši se bodo še pulili za njegovo prijateljstvo. In njihove žene, še ošabnejše od njih samih, in še bolj izbirčne, bodo vabile Milko k sebi.

»Gospod, gospod,« je mislil Zaharija. »Takrat bom tudi jaz razmetaval denar za dragulje. Prava reč! Brillantni in biseri so kar dobra naložba, če jih pametno kupuješ.«

Brivcu, ki ga je očedil in mu pomagal pri oblačenju, je podaril površnik.

»Imel ga boš za v sinagogo, Samuel.«

»Da, da. Na svoj kipur ga bom oblekel,« je odgovarjal Samuel in si zraven mislil, da mu bo drugi Jud na isti cesti dal zanj najmanj dva pesosa.

Mali Zaharija je drvel na Plazo del Mayo pred hotel Nacional. Obhletel je vso vrsto kočij, ki so čakale tam, si izbral eno po svojem okusu ter jo pripeljal pred hišo za očeta.

»Na tako slovesnost se ne spodobi, da bi šle vek hodil peš,« je dejal Blumen, se dotaknil ne zuze nad svojimi vrati in si poljubil prste.

Pri odhodu ga je žena za slovo zbadala: »Stavim noge, da so ono povabili.«

Ni bilo treba povedati, katero. Ona, to je bila žena Mauricio Kohena, ki je imela že dostop ni vse kraje in je iz Aronovega potomca naredila vplivno osebnost.

Zaharija je zadržal svoje gib, ker se je do-mislil, da je Saro Zytovo vesele dni zavrget zaradi lepih Milkinih oči. Po pomoti ali nalašč in pre-računano? Kdo ve!

Ce je bilo nasprotstvo med bankirjema veliko, je bilo še hušje med njunima boljšima polovicama, med Milko Blumenovo in Saro Kohenovo.

Ta je oni bila nevoščljiva zaradi njene sreče, ona pa njej zaradi njenih družabnih zvez. Če so Kohenovo bogastvo cenili na milijon, so Blume-novo najmanj na pet milijonov. Vendar bo strem-ljiva Milka ta večer sama in čemerna pila svoj čaj, Sara pa bo razkazovala svoje ovratnice sum-ljivega izvora pod Adalidovimi lestenci.

Plinska svetloba je z mavrico ožarjala postavo novo došlega gosta. Radovedneži so mu odprli pot, ne da bi ga bili spoznali. Sluga mu je vzel klobuk, površnik in palico.

Hišni gospodar je prihitel, da sprejme gosta in je začuden obstal:

»Vi ste... Blumen?«

»Na uslugo...«

Mauricio Kohen, njegov nasprotnik tisti večer v sinagogi, je stal v salonu z ženo. Oba sta pri-tekla, da vidita čudež: Zaharija Blumen, oblečen po modli!

Sara ga je poklicala s tistim imenom, ki bi ga bil rad videl, da bi bilo pokopano sedem milj globoko pod zemljo.

»O moj dragi Zahulon! Kaj si pa naredil s svojo očasko brado? Kaj bo dejala tvoja uboga Milka? Kaj ona ni prišla? Zakaj pa nisi pripeljal še svoje fletne žene?«

Naša ponudba gospodom:

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovniški oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri ogledih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

Obubožana gospa

bi šla na dom za krpanje, likanje ali kuhanje. Pred škofijo 13. (a)

Kuharica

vajena fine meščanske kuharice, išče službo kjerkoli. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Boljša obitelj« 4565.

Mesarski pomočnik

dobra moč, išče primerne zaposlitve. Naslov se izve v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 4559. (a)

19letna prodajalka

čedne zunanosti, išče službo kjerkoli. Nastop takoj. Conj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 4550. (a)

Hotelski sluga

vratar, samostojen, zmožen slov., Hrvat, in nemškega jezika, išče primerne zaposlitve. Sprejme tudi sezonsko službo. — Mešiček Jožef, Poljčane 70. (a)

Prodajalka

izučena v trgovini z meš. blagom na deželi, dobra gospodinja, vajena tudi gostilne, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4470. (a)

Turistični vodja

s 14letno prakso v tujini, visokošolce, 38 let star, s pisarniško prakso, z znanjem slov., srbohrv., angl., franc., italij., nemškega in češkega jezika, išče službo kot uradnik, zastopnik ali kaj drugega za tuzemstvo ali inozemstvo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Zmožen« 4545. (a)

Vajenci

Učenko

pridno in pošteno, sprejemam za izdelovanje perila. Bogataj, Gradišče 13/I. (v)

Kovaškega vajenca

z oskrbo takoj sprejme Erbežnik Alojz, kovač, Kozarje 39, p. Dobrova. (v)

15letni fant

se želi izučiti kakršnekoli obrti, najrajši na deželi. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4346. (v)

Vajenka

s 4. razredi mešč. šole se sprejme v trgovino z usnjem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Usnje« št. 4475. (v)

Zasluzek

Akviziterja

za prodajo knjig s 25% provizijo iščem. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 4573. (z)

Glasba

Kratek glasovir

prodam. — Vprašati Suvo-borska 19/I. (g)

Kupimo

Ščetine

oprane, kupi tvornica Oražem, Ribnica, Dolenjsko. — Prosim najnižjo ceno in vzorec. (k)

Suha bukova drva,

bukove drge, celulozni les, trame, deske in morale ponuditi na »Exportles«, Ljubljana, Tyrševa c. 15.

Službodobne

Dva čevljar, pomočnika

sprejme Anton Ješe — Tržič. (b)

Kmetijskega hlapca

pridnega, sprejme Vižintin, Ljubljana, Močnikova 13.

Čevljarkega pomočnika

sprejme za stalno delo Pavel Bozovičar, čevljarstvo, Škofja Loka. (b)

Mlinarskega pomočnika

mladega — takoj sprejme Hetzl, umetni mlin, Košaki, p. Pesnica. (b)

Hlapca

za vsa poljska dela in k živini sprejme Miha Marn, Tomačevo 15, p. Moste. (b)

Manufakturnist

sofer se takoj sprejme. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4431. (b)

Pridno dekle

vajeno prodajanja, se takoj sprejme na stojnico za prodajo sadja. Resljeva 4.

Dva kroj, pomočnika

enega za veliko in enega za malo delo takoj sprejme J. Pagon, Gosposka ul. 7.

Krojaškega pomočnika

za male komade, samo izvežbanega, sprejemam takoj. Eventuelno tudi na dom. Spendal, Kolodvorska ulica 26. (b)

Vrtnarskega pomočnika

strokovnjaka za ključična in saditev preprogr. z večletno prakso, za takojšen nastop, išče veletrgarniška »Jankomir«, Zagreb, Boškovičeva ulica 9. (b)

Potnik

verziran v prodaji kemičnih preparatov, za mariborski, ptujski in brežiški okraj, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zastopnik« 4519. (b)

Vrtnar

trozen in pošten — dobi stalno službo. Prednost ima zakonski par, ki je že služil na graščini in se žena razume na perutnino. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trezen« št. 4469. (b)

Mesarski pomočnik

izurjen, popolnoma samostojen v izdelavi mesnih izdelkov, se takoj sprejme. Predpogoji pošten, Ponudbe na Franc Ocvirk, mesar in prekajevalec, Povšetova ul. št. 38, Ljubljana. (b)

Tovarniški predelavec

ne čez 35 let star, ki bi bil pripravljen za vsako opravilo in je že dalj časa samostojno delal v kemični ali sorodni stroki — dobi takoj stalno mesto. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb upravi »Slovenca« pod zn. »Sposoben za vse« št. 4527. (b)

Nočnega čuvaja

povsem zanesljivega (upo-kojenega orožnika ali stražnika), neoporečne preteklosti, sprejme za takojšen nastop tovarna v Ljubljani. — Ponudbe z osebnimi podatki poslati na upravo »Slovenca« pod »Takojšen nastop« 4528. (b)

Prodajalko

samostojno, staro nad 25 let, sprejemam v novo odprto podružnico z moko in deželniimi pridelki, pozneje speccerija, v trgu Planina. Nastop 31. marca oziroma 1. aprila. Plača 700 din. — Ponudbe z navedbo vseh dosedanjih služb na: Zupanc, valjčni mlin, Sevnica. (b)

Dobrega prekajevalca

z večletno prakso, vojaščinne prostega, zanesljivega, treznega — sprejme Ivan Javornik, Ljubljana, Wolf-fova ulica 12. (b)

Služkinjo

za vsa hišna in poljska dela takoj sprejemam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4342. (b)

Vrtnarski fant

ki se razume nekoliko na zelenjavo dobi takoj službo. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 4490. (b)

Za hišo

v sredini mesta iščem zanesljivega hišnika, Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trije člani« 4563. (a)

Krojaškega pomočnika

za velike komade sprejme takoj ali do 3. aprila v stalno službo Karl Kramer, Celje, Obrtni dom. b

Krojaškega pomočnika

za vsa dela, ki zna tudi krojiti, sprejme Svetina Joško, Blejska Dobrava, Gorenjsko. (b)

Kuharica

do 30 let stara, zdrava in mirna, ki zna voditi vse gospodinjstvo — se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod 4544. (b)

Objave

Preklie!

Nisem plačnik za dolgove moje pobegle žene Ane Zanoškar. — Ivan Zanoškar, Ljubljana VII. (o)

Naznanilo!

MATTH. HOHNER ak. d.

tvornica harmonik — Trossingen — Nemčija obvešča, da je oddala zastopstvo svojih svetovno znanih harmonik za Ljubljano edino

trgovina z glasbilo - Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

BRZOPARILNIKE

z bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kot om. KOTLE ZA ŽGANJEKUHO vseh sistemov, kakor tudi pralne kotle, bakrene in aluminijaste kotle za kuhanje sadnih sokov, tovarniške naprave itd. vedno najceneje pri trdki

„KOTLARKA“ dr. z o. z., Ljubljana, Kolodvorska ulica 23 Telefon 37-92

Zahtevajte prospekt!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričate se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kupačev,